

Kityi nu ngwa'an Marcos sa ña'an ngwa cha' 'in Jesús

Mda Xuwa cha' lo'o nten ni' kixin' se'en ja ndi'in nten

¹ Nde nda'aän cha' nu lka suun cha' su'we 'in Jesucristo, ska ti nu lka Sñi' Ndiose.

² Ayman Isaías, nu ykwi' lo'o nten cha' 'in Ndiose nu ngwa s'ni, ngwa'an yu lo kityi sa ña'an nu ka tyisnan cha' re. Nde lka cha' nu ngwa'an yu kan': Kuloün tñan 'in ska nten nu ka skan 'ñaän, ndukwin Ndiose 'in Krixtu, cha' tsaa yu kulo ndukwa la.

Kan' lka nu slaa tuwiin se'en tsaa, ndukwin Ni.

³ Kwen xi'ya yu ni' kixin'. Nde lka cha' nu chkwi' yu lo'o nten:

“Slaa lya wan ska tuwiin se'en kan nu lka X'naan; xñi su'we wan tuwiin se'en tyijin ykwi'”.

⁴ Sa ña'an cha' nu ngwa'an Isaías kan', ngwaña'an ndyo'o tukwa Xuwa ni' kixin' se'en ja ndi'in nten. Kan' ykwi' yu lo'o nten cha' ka jyu'u ti' ne' 'in nchga cha' kuxi nu ndi'in 'in ne', cha' kulaa ya' ne' cha' kuxi kan', cha' ngwaña'an ku'ni Ndiose cha' tlyu ti' 'in ne' kan'. Bra kan' tukwatya Xuwa 'in ne' kan', ndukwin.

⁵ Mdyo' ti'in ka'an 'a nten se'en ndi'in Xuwa kan'; ndijyan ne' kichen xuwe ti nu ndi'in lo yuu 'in Judea, lo'o ndijyan ne' Jerusalén nu lka kichen tnun kan' se'en ndi'in yu. Nten nu mjyu'u 'a ti' 'in cha' kuxi nu ndi'in 'in ne', mjñan ne' 'in Ndiose cha'

ku'ni tyii Ni cha' kuxi kan', lo'o mdukwatya Xuwa 'in ne' kan' lo tyi'a chku Jordán bra kan'.

⁶ Lo'o Xuwa kan', lku' yu ska te' kichan' camello, lo'o nchkan' kijin si' yu. Nchku yu sku' lo'o kwiña' kwitun.

⁷ Nde lka cha' nu ykwi' yu lo'o nten kan':

—Ndiya ska nten nu wa kan ti; wa msu'wa yu 'ñaän cha' ndijyaän ndla la, ni siya yu kan' lka ndloo la —ndukwin Xuwa 'in ne'—. Lo'oün, ku'niin tnuün 'in yu kan'; su'we 'a ka tiyeän ni siya xtiin' ti nu ndukwa snan yu kan'.

⁸ Lo'o tyi'a ti ndukwatyaän 'wan; yu kan' ni, ja tukwatya 'a yu 'in nten lo'o tyi'a ti, ku'ni yu cha' kanun Tyi'i Ndiose ni' kasiya 'in ne' cha' ka luwi ne' siya' ti, bra nu tukwatya yu 'in ne'.

Mdukwatya Xuwa 'in Jesús

⁹ Xka tsan la tiya' la chin', mdo'o Jesús kichen Nazaret nde lo yuu 'in Galilea, ndyaa yu se'en ndi'in Xuwa nde tu'wa chku Jordán. Bra kan' mdukwatya Xuwa 'in Jesús lo tyi'a chku kan'.

¹⁰ Bra wa tyo'o ti Jesús lo tyi'a, bra kan' na'an yu cha' wa ngalaa tuwiin nde ni' kwan. Bra kan' ngwi'ya Tyi'i Ndiose se'en nduun Jesús; sa ña'an ndukwi ska kiñi cha kuun, ngwaña'an ngwi'ya Tyi'i Ndiose chun' Jesús bra kan'.

¹¹ Lo'o ynen ykwi' Ndiose se'en ndi'in Ni nde ni' kwan bra kan'. Nde lka cha' nu ykwi' Ni:

—Ska ti nu lka Sñiän' lka yu re, lo'o su'we 'a lka tiyeän ña'aän 'in yu —ndukwin Ndiose cha' 'in Jesús. —Ndiya 'a tiän' 'in yu —ndukwin Ni.

Ngwa ti' kune' xa'an kwiñi lyo'o 'in Jesús

¹² Lo'o bra ti ndyaa lo'o Tyi'i Ndiose 'in Jesús ni' kixin' se'en ja ndi'in nten bra kan'.

¹³ Tu'wa tsan ngunun Jesús ska ti yu ni' kixin' bra kan', mdi'in yu lo'o 'ni tlá ni' kixin'. Kan' mdiyan Satanás se'en ndi'in yu, ngwa ti' kwiñi lyo'o 'in Jesús si ku'ni yu cha' kuxi. Xa wa mdyii cha' kan', mdiyan angajle se'en ndi'in Jesús cha' taya' 'in yu, cha' talo yu la chin' se'en ndi'in yu.

Mdyisnan Jesús ngi'ni yu tñan 'in Ndiose Sti yu nde Galilea

¹⁴ Chun' ndi'in la msu'wa ne' 'in Xuwa ni' ña'an chkwan. Bra kan' yan Jesús nde lo yuu 'in Galilea, ngwa'u yu 'in ne' sa ña'an lka cha' su'we 'in Ndiose.

¹⁵ —Wa ndiya bra cha' ka Ndiose ndloo ni' kasiya 'in nten —ndukwin Jesús—. Ka jyu'u ti' wan 'in nchga cha' kuxi nu ndi'in 'wan; kulaa ya' wan cha' kuxi kan', cha' ka xñi wan cha' su'we 'in Ndiose nu kulaa 'wan bra kan'.

Msi'ya Jesús 'in jakwa nten nu nda'an kuta kula

¹⁶ Ngwa ska tsan nu mda'an Jesús tu'wa tiyu' Galilea. Bra kan' na'an yu 'in Simón, lo'o Ndre ta'a ngula Simón; mda'an ne' kuta kula lo'o katan, cha' kan' lka tñan nu ngi'ni ne' kan' nchga tsan.

¹⁷ Ykwi' Jesús lo'o ne' kan' bra kan':

—Tsaan wan lo'oũn —ndukwin Jesús 'in ne'—. Xka tñan kwa'uũn 'wan ni, cha' tsaan naan wan 'in nten chalyuu nu mna' kasiya 'in si'ya cha' kuxi nu ngi'ni ne', cha' ka ne' kan' nten 'ñaan —ndukwin.

¹⁸ Ynan ne', lo'o bra ti mxnun ne' katan 'in ne', mdo'o ne' mda'an ne' lo'o Jesús bra kan'.

¹⁹ Chun' ndi'in la chin' mdijin Jesús, na'an yu ta'a tyukwaa sñi' Zebedeo nu naan Santiago lo'o

Xuwa. Mdi'in ne' ni' yka na'an xuwe ti, ngi'ni xu'we ne' katan 'in ne'.

²⁰ Lo'o msi'ya Jesús 'in ne' cha' tsa'a ne' lo'o yu bra kan'. Bra ti mxnun ne' 'in Zebedeo sti ne', nganun yu kula kan' lo'o msu 'in ne' lo'o yka na'an xuwe ti. Mdo'o ta'a tyukwaa sñi' yu kula kan' ndyaa ne' lo'o Jesús.

Msñi kwi'in kuxi 'in ska yu ki'yu

²¹ Chun' ndi'in la ngala ta'a ne' kichen Capernaum. Xa nu ngwa tsan ta'a nu nxitña' ne' judío, bra kan' ndyaa Jesús ni' lyaa 'in ne' cha' kwa'u yu 'in ne'.

²² Bra nu ynan ne', yuwe 'a ti' ne' sa ña'an lka cha' nu ngwa'u Jesús 'in ne'. Mske' ti' ne' cha' tlyu 'a chabiya' nsu'wi 'in yu, cha' si'i sa ña'an nchkwi' mstru nu ndu'u cha' jo'o ni' lyaa nchkwi' yu lo'o nten bra kan'.

²³ Ti kwi' ni' lyaa kan' mdi'in ska yu ki'yu nu nsu'wi kwi'in kuxi 'in. Msi'ya 'a yu 'in Jesús bra kan':

²⁴ —¿Ni sa ña'an cha' nchka tii' chkwii' lo'oũn?, Jesús Nazaret —ndukwin yu ti'í kan'—. ¿Ta wa nchka tii' ku'nii tyii cha' 'ñaan a? —ndukwin—. Nsu'wi lyoũn 'iin. Xkwi' luwi lka nu'win, lo'o Ndiose msu'wa 'iin cha' ndijyaan lo chalyuu re.

²⁵ Lo'o ja mda 'a Jesús chabiya' 'in kwi'in kuxi nu nsu'wi 'in yu ti'í kan', ngulo yu 'in kwi'in kuxi kan' cha' tyaa siya' ti bra kan'.

—¡Ja chkwii' 'a! —ndukwin Jesús 'in kwi'in kan'—. ¡Ja ku'nii 'a cha' kuxi lo'o yu re!

²⁶ Bra ti mxlyuu kwi'in kuxi kan' 'in yu ti'í. Kwen msi'ya yu xa mdo'o kwi'in kan', ndyaa bra kan'.

27 Ytsen 'a nchga nten bra kan'. Ykwi' ne' lo'o ta'a ne':

—¿Ni sa ña'an lka cha' re a? —ndukwin ne'—. ¿Ta xka cha' kwi ndu'u yu kwa 'in nten a? —ndukwin ne'—. Nchka 'in yu kwa kulo yu tñan 'in kwi'in kuxi, lo'o ndukwa kwi'in kan' cha' nchkwi' yu bra kan'.

28 Bra ti nganen cha' 'in Jesús nchga kichen nde lo yuu 'in Galilea bra kan'.

Y'ni Jesús jo'ó 'in jya'an laa Tyu Simón

29 Chun' ndi'in la mdo'o Jesús ni' lyaa kan' lo'o Santiago lo'o Xuwa, ndyaa ne' la na'an tyi Simón lo'o Ndre.

30 Lo'o ytsa' ne' 'in Jesús cha' ti'í 'a jya'an laa Simón bra kan'; tlyu 'a tikee' nsu'wi 'in ne' kula kan', nskwa ti lo ki'yan.

31 Kan' ndyaa Jesús se'en ndi'in nu ti'í kan', msñi yu ya' cha' taya' yu 'in tyituun. Bra ti mdo'o tikee' 'in ne' kula kan', mdyisnan y'ni kuwe ti' cha' kaja chin' nan ku ne' bra kan'.

Y'ni Jesús jo'ó 'in ka'an nten ti'í

32 Wa msiin 'a bra kan', lo'o bra wa ndyaa kwichaa, yan lo'o nten 'in nchga ne' ti'í se'en ndi'in Jesús, lo'o nten nu msñi kwi'in kuxi 'in, lo'o nten nu nsu'wi xka lo kicha 'in.

33 Nchga nten kichen kan', wa ndyo' ti'in ne' tu' na'an tyi Simón bra kan'.

34 Y'ni Jesús jo'ó 'in ne' kan', ni siya ka'an lo kicha nsu'wi 'in ne'; lo'o nten nu msñi kwi'in kuxi 'in, nchkaa ne' chun' ngulo Jesús kwi'in kan'. Ja mda 'a Jesús chabiya' chkwi' kwi'in kuxi kan', chun' wa nsu'wi lyo kwi'in kan' 'in Jesús.

Ykwi' Jesús cha' 'in Ndiose lo'o nten nde Galilea

³⁵ Ja ya ki'ya xaa la xka tsan, bra kan' mdyituun Jesús, mdo'o yu ndyaa yu chin' nde ni' kixin' se'en tiin ndi'in chalyuu, cha' chkwi' yu lo'o Ndiose nde kwa.

³⁶ Simón lo'o xka ta'a nda'an yu, ndyaa ne' ndyaa naan ne' 'in yu.

³⁷ Xa wa mdyija lyo Jesús 'in ne', bra kan' ndukwin ne' 'in yu:

—Ndyaa naan 'a ne' 'iin —ndukwin ne' 'in Jesús.

³⁸ —Ni siya ndyaa naan ne' 'ñaän nde re, ti ndi'in cha' tsa'aän nchga kichen —ndukwin Jesús 'in ne'—. Lo'o 'in ne' xka kichen ndi'in cha' kwa'uün cha' su'we nu 'ñaän —ndukwin yu—. Kan' tñan ndi'in cha' ku'niin lo chalyuu re.

³⁹ Kan' cha' mdo'o ne' ndyaa ne' lo'o yu bra kan'. Nchga kichen se'en mda'an Jesús nde Galilea kan', ndyaa yu ni' lyaa 'in ne', cha' kwa'u yu 'in nten. Lo'o ngulo yu kwi'in kuxi nu msñi 'in ne', cha' chkaa ne' ti'í nu nsu'wi kwi'in 'in.

Y'ni Jesús jo'ó 'in ska nu ti'í nu mtsu' kuna'

⁴⁰ Lo'o ngwa ska tsan mdiyan ska nu ti'í se'en ndi'in Jesús, ska yu nu ngutsu' kuna' si'ya kicha nu msñi 'in yu. Bra kan' mduun xtyin' yu ti'í kan' se'en ndi'in Jesús, ykwi' yu lo'o:

—Si nchka ti' wan cha' chkaän, jlyo tiän' cha' ka 'wan ku'ni wan cha' chkaän —ndukwin yu ti'í kan' 'in Jesús.

⁴¹ Ngwa t'nán ti' Jesús 'in yu ti'í kan' bra kan', mla' yu kuna' yu ti'í kan' se'en ngutsu'.

—Xlyaän, ku'niin jo'ó 'iin —ndukwin Jesús 'in yu ti'í kan'—. Kanun luwi kunaa' ni.

⁴² Bra ti nchkaa se'en ngutsu' kuna' yu; ngwa luwi kuna' yu, cha' wa mdyii kicha kan' 'in yu siya' ti bra kan'.

⁴³ Bra nu mslaa' Jesús lo'o yu kan', bra kan' lye 'a ykwi' lo'o yu nu ngwa ti'í kan':

⁴⁴ —Ja katsaa' 'a 'in nten cha' na' y'niin jo'ó 'iin —ndukwin Jesús 'in yu nu ngwa ti'í kan'—. Yaa lyaa se'en ndi'in sti jo'o cha' taa lomstan 'in Ndiose nu y'ni cha' nchkaa. Taa lomstan, sa kwa lomstan nu ykwi' ayman Moisés s'ni cha' taan 'in Ndiose bra nu ngwa luwi kunaan'. Ngwaña'an ka biya' ti' nchga nten cha' wa nchkaa, bra nu ña'an ne' cha' xñi sti jo'o lomstan nu taa.

⁴⁵ Ja ynan su'we yu nu ngwa ti'í kan'. Mdo'o yu ndyaa yu ykwi' yu lo'o nchga nten sa ña'an ngwa cha' nchkaa yu, kan' cha' ja ngwa 'a 'in Jesús tyo'o ta'an lo kichen; nganun yu ni' kixin' ti se'en ja ndi'in nten. Lo'o ka'an 'a nten mda'an se'en ndi'in yu, ni siya tijyu' kichen tyi ne', mdo'o ne' ndyaa ne' se'en ndi'in yu bra kan'.

2

Y'ni Jesús jo'ó 'in ska nten nu nchkun' ña'aan tyukwin yu

¹ Wa mdijin chin' tsan mxitukwi Jesús ndyaa nde kichen Capernaum kan' xiya'. Bra ti nganen cha' ña'aan kichen cha' wa ngala yu.

² Kan' ka'an 'a nten mdyo' ti'in se'en ndi'in yu; ja ngalaa 'a ni' ña'an se'en tyi'in ne', kwi' ngwaña'an tsaa 'a ndi'in nten chun' na'an. Lo'o ngwa'u Jesús cha' su'we 'in Ndiose 'in ne' bra kan'.

³ Lo'o mdiyan jakwa nten bra kan', ngwi'ya ne' ska yu ti'í nu nchkun' ña'aan tyukwin yu.

⁴ Ja ngwa tiyan ne' se'en ndi'in Jesús lo'o yu ti'í kan', cha' tsaa 'a ndi'in nten; kan' cha' mskwen ne' ke na'an lo'o yu ti'í kan'. Lkwa ke na'an kan', lo'o mslaa ne' ke na'an se'en ndi'in Jesús cha' sten katan se'en nskwa yu ti'í bra kan'. Kan' mbi'ya ne' 'in katan nde se'en ndi'in Jesús.

⁵ Bra nu na'an Jesús cha' ndyaa ña'an 'a ti' ne' kwa 'in yu, bra kan' ykwi' yu lo'o yu ti'í kan':

—Wa y'niin cha' tlyu ti' 'in ki'ya nu ndi'in 'iin, sñiën' —ndukwin Jesús 'in yu.

⁶ Lo'o mstru nu ndu'u cha' jo'o ni' lyaa nu mdi'in ni' ña'an kan', yuwe 'a ti' ne' bra kan':

⁷ “¿Ni cha' ykwi' yu re ngwaña'an?” mske' ti' ne' kan'. “Ska ti Ndiose ka ku'ni Ni cha' tlyu ti' 'in nten nu ndukwi ki'ya. Ska ki'ya tnun lka cha' ykwi' yu ki'yu re cha' ku'ni tyii yu ki'ya nu ndi'in 'in ska nten chalyuu, cha' ja tukwin nchka 'in ku'ni tyii ki'ya nu ndi'in 'in nten.”

⁸ Ngwi'ya Jesús kwenta sa ña'an lka cha' nu nda'an tiye ne', kan' cha' ykwi' yu lo'o mstru kan' bra kan':

—¿Ni sa ña'an cha' kuxi nda'an cha' tiye wan se'en ndi'in wan a? —ndukwin Jesús 'in mstru kan'—.

⁹ Ja ndiya ti' wan cha' nu wa mxkweën 'in yu ti'í re: “Wa y'niin cha' tlyu ti' 'in ki'ya nu ndukwii.” ¿Ta su'we la chkwiin' xka cha' re lo'o yu ti'í sikwa a?: “Tyituun, tyaa lo'o katan 'iin na'an tyii” —ndukwin Jesús—.

¹⁰ Su'we sikwa. Nchka tiän' cha' ka biya' ti' wan cha' ndiya chabiya' 'ñaän cha' ku'niin cha' tlyu ti' 'in nten chalyuu nu ndukwi ki'ya; ndiya chabiya' 'ñaän, chun' wa msu'wa Ndiose 'ñaän ndijaän lo

chalyuu cha' kaän nten. Ka biya' ti' wan bra nu ña'an wan cha' chkaa yu ti'í re ni —ndukwin Jesús.

Lo'o xiya' ykwi' yu lo'o yu ti'í bra kan':

¹¹ —Kuloŭn tñan 'iin ni —ndukwin Jesús 'in yu—. Tyituun, tsaa lo'o katan 'iin na'an tyii.

¹² Bra ti mdyituun nu ti'í kan', msñi katan 'in, mdo'o ndyaa bra kan'. Na'an nchga nten cha' mdo'o nu ngwa ti'í kan' ndyaa lo'o katan 'in. Lo'o yuwe 'a ti' ne' bra kan', y'ni tnun ne' 'in Ndiose cha' ngwa cha' tnun kan':

—Ja ska ya' ña'an ba ska cha' tnun sa ña'an nu y'ni yu ni —ndukwin ne' 'in Ndiose bra kan'.

Msi'ya Jesús 'in Leví

¹³ Chun' ndi'in la mdo'o Jesús ndyaa yu nde tu'wa tiyu' kan' xiya'. Lo'o mdyo' ti'in ka'an nten se'en ndi'in yu bra kan', kan' cha' xiya' ngwa'u yu 'in ne'.

¹⁴ Laja nu mda'an Jesús lo kichen, mdijin yu ska na'an se'en ndiya Leví sñi' Alfeo bra kan'; ndukwa yu ndlo yu tñi 'in nten cha' 'in ne' xka la'a tsu' nu lka ndloo la.

—Tsaa lo'oŭn —ndukwin Jesús 'in Leví kan'.

Bra ti mdyituun Leví, mdyisnan yu nda'an yu lo'o Jesús.

¹⁵ Chun' ndi'in la ndyaa yku Jesús na'an tyi Leví kan'. Su'wa nchku yu lo'o tyun nten kuxi, lo'o tyun ne' ta'a ngi'ni Leví tñan nu ka'an 'a tñi ndlo 'in nten cha' 'in ne' xka la'a tsu' kan'; ka'an 'a ne' kan' nchka ti' ne' kunan ne' cha' nu nchkwi' Jesús. Mdi'in Jesús ni' ña'an kan' lo'o ne' nu ngi'ni xa'an cha' nu ndu'u yu.

¹⁶ Lo'o mdiyan chin' ne' fariseo bra kan', lo'o mstru nu ndu'u cha' jo'o ta'a nda'an yu fariseo

kan'. Kti 'a cha' 'in ne', nxke' ti' ne'; lye 'a ngi'ni siye' ne' kan' 'in nten. Na'an ne' kan' ti ka nu lka ndi'in nchku lo'o Jesús ni' ña'an kan', lo'o ja ndiya ti' ne' cha' kan'. Kan' cha' bra ti ykwi' ne' lo'o nten nu ngi'ni xa'an cha' 'in Jesús:

—¿Ni cha' nchku x'nan wan lo'o nten kuxi kwa? Lo'o msu 'in ne' xka la'a tsu' nu ka'an 'a tñi ndlo 'ñaan re ndi'in lo'o yu nde kwa —ndukwin ne'.

¹⁷ Cha' wa ynan Jesús cha' nu ykwi' ne' nu tnun nchka kan', kan' cha' ykwi' yu lo'o ne' bra kan':

—Ja ndi'in cha' ka jo'ó 'in nten nu su'we ti —ndukwin Jesús 'in ne'—, ka jo'ó 'in ne' ti'í —ndukwin yu—. Lo'o'ün ni, ja ndijyaän lo chalyuu cha' kwa'uün cha' su'we 'in Ndiose 'in nten nu nxke' ti' cha' nten su'we lka ne'; nan wa ndijyaän cha' kwa'uün cha' su'we kan' 'in nten nu jlyo ti' cha' ndi'in ki'ya 'in ne' —ndukwin Jesús.

Mnicha' ne' judío 'in Jesús ni cha' ja ngi'ni kti yu 'in tsan nu ndi'in ku'nan 'in ne'

¹⁸ Wa mdiya ska tsan kti 'in ne' nu y'ni xa'an cha' 'in Xuwa lo'o 'in ne' fariseo, nu kti 'a cha' 'in ne'. Ja nchku ne' tyaja tsan kti kan'. Lo'o mdiyan chin' nten se'en ndi'in Jesús, ykwi' ne' lo'o yu bra kan':

—Ja nchku 'a ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in Xuwa tsan ni. Kwi' ngwaña'an ne' fariseo, ja nchku ne' ni —ndukwin ne'—. Lo'o ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'iin ni, nchku ne'. ¿Ni cha' ja su'wa ngi'ni nten 'iin lo'o ne' fariseo kan'? —ndukwin ne' 'in Jesús.

¹⁹ Mxkwen Jesús 'in ne' kan' bra kan':

—Bra nu kaja kwilyo'o nten, lo'o nten nu nda'an lo'o nu ki'yu kuxiin nchku ne'; ja ndi'in cha' tyi'in ku'nan 'in ne' tsan nu ndi'in ne' lo'o kuxiin

—ndukwin Jesús 'in ne' bra kan'—. Su'we 'a nka tiye ne' ndi'in ne' lo'o.

²⁰ Bra nu tiya tsan nu tyaa lo'o nten 'in nu ki'yu kuxiin, bra kan' tyi'in ku'nan 'in ne' ta'a su'we nsu'wi kuxiin, cha' xi'in ti' ne' bra kan'. Kwi' ngwaña'an, su'we 'a nka tiye ta'a su'weën nsu'wiin ni, ni siya ka xi'in ti' ne' nde loo la.

²¹ 'Xka cha' ni, nten nu nxkwan te', nu ku'ni xu'we te' kusun, ja xu'wi ne' sa yu'we te' tiji lo ska te' kusun, cha' ngati' la te' tiji; bra ti tyi'iin ran, tyaa' se'en nchkwan ran bra kan'.

²² Ti kwi' ti cha', ja su'wa ne' xalyu nu tka mdo'o ti ni' chka' kula. Si su'wa ne' 'in ran ni' chka' kula, ndla ti katsu si' chka' kan'; tyii chka' kwa'a bra kan', tyii xalyu kalu bra kan'. Ni' chka' tiji xu'wi xalyu nu tka mdo'o ti.

Mxtun ne' mta trigu tsan ta'a

²³ Wa mdiya ska tsan ta'a nu nxitña' ne' judío. Tsan kan' mdijin Jesús se'en ndiya jyan trigu 'in ne', ndyaa yu lo'o ne' nu ngi'ni xa'an cha' nu ndu'u yu. Lo'o mxtun ne' nu ngi'ni xa'an kan' chin' mta trigu cha' ku ne' se'en nda'an ne' bra kan'.

²⁴ Lo'o na'an ne' fariseo sa ña'an nu y'ni ne' kan'. Bra ti ykwi' ne' fariseo kan' lo'o Jesús:

—Tsan ta'a, tsan nxitñaan' lka ni —ndukwin ne' fariseo 'in Jesús—. Tsan kti lka. ¿Ni cha' ngi'ni ne' kan' tñan nu ja nsu'wi chabiya' ku'nian tsan ni? —ndukwin ne' 'in Jesús.

²⁵ Mxkwen Jesús 'in ne' bra kan':

—¿Ja ya ña'an wan lo kityi 'in Ndiose se'en ngwa'an ne' sa ña'an nu y'ni ayman David a? Wa

mdiya ska tsan ngite' 'a ti' yu, lo'o ngite' 'a ti' ta'a nda'an yu —ndukwin Jesús 'in ne'—.

²⁶ Ngwa ayman Abiatar ndloo la 'in nchga sti jo'o bra kan', lo'o bra kan' yten ayman David kan' ni' ña'an nu kti 'a 'in Ndiose nde kwa, msñi yu jaxlya nu lka lomstan 'in Ndiose, nu ndukwa lo msaa kti nde kwa; yku ne' jaxlya kan', ni siya ska ti sti jo'o nsu'wi chabiya' ku ran —ndukwin Jesús 'in ne' fariseo kan'—.

²⁷ 'Ja ngwa ti' Ndiose ta Ni nu ti'í 'ñaan chun' nu ykwi' Ni cha' ka ska tsan nu xitñaan'; su'we la tyi'ian xa nu kaja ska tsan nu xitñaan', ngwa tiye Ni.

²⁸ Lo'o ngwaña'an, nsu'wi chabiya' 'ñaan cha' lkaan ndloun 'in tsan nu nxitña' ne', cha' wa msu'wa Ndiose 'ñaan ndijyaan cha' kaan nten.

3

Ska yu ti'í nu nchkun' ya' yu

¹ Xiya' ndyaa Jesús ni' lyaa la kan' tsan nu nxitña' ne', lo'o mdi'in ska yu ti'í nu nchkun' ska la'a tsu' ya' yu.

² Na'an kwi'ya 'a nten nu kti cha' 'in, ne' fariseo kan', na'an 'a ne' 'in Jesús si ku'ni yu jo'ó 'in yu ti'í kan', ni siya tsan ta'a nu nxitña' ne' judío ngwa. Ngwa ti' ne' nu tnun nchka kan' tyija lyo ki'ya cha' xtya ne' chun' Jesús.

³ Kan' ykwi' Jesús lo'o yu ti'í kan':

—Kaan, tyuun tukwii tloo bare —ndukwin Jesús 'in yu.

⁴ Bra kan' mnicha' Jesús 'in nchga nten kan':

—¿Ta nsu'wi chabiya' 'ñaan ku'nian ska cha' su'we tsan nu nxitña' nten a? —ndukwin yu 'in

ne'—. ¿Ta su'we la si ku'nian ska cha' kuxi tsan kan' a? —ndukwin yu—. ¿Ta ja su'we ku'nian jo'ó 'in nten bra kan', nxke' ti' wan a? ¿Ta su'we la si taan chabiya' kaja ne' ti'í tsan kan' sikwa a? —ndukwin Jesús.

Ja mjwi la cha' xkwen ne' nu tnun nchka kan' 'in Jesús bra kan'.

⁵ Msin' ti' Jesús ña'an yu 'in ne' kan', kwi' ngwa xi'in chin' ti' yu cha' ja xlyaa ne' ki'ya ne' kwenta 'in cha' nu ndu'u yu 'in nten. Ykwi' yu lo'o yu ti'í bra kan':

—Tukwii lyaa yaa' —ndukwin Jesús 'in yu.

Mdukwi ñi yu ya' yu bra kan', lo'o bra ti nchkaa ya' yu.

⁶ Bra nu mdo'o ne' fariseo ni' lyaa kan' bra kan', ndyaa ykwi' ne' lo'o xka ta nten nu 'in ree Herodes; ykwi' ne' sa ña'an ka ku'ni ne' cha' kujwi ne' 'in Jesús bra kan'.

Mdyo' ti'in ka'an 'a nten tu'wa tiyu'

⁷ Lo'o ndyaa Jesús tu'wa tiyu' lo'o ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu bra kan'. Ka'an 'a ne' Galilea ndyaa ña'an ne' 'in yu cha' kunan ne' cha' nu ndu'u yu.

⁸ Lo'o nten nu ndi'in kichen tijyu' wa ynan ne' sa ña'an cha' tnun nu y'ni Jesús. Kan' cha' lo'o ne' tijyu' mdiyan ne' cha' ña'an kwi'ya ne' 'in yu; mdiyan ne' Judea, lo'o ne' Jerusalén, lo'o ne' Idumea, lo'o ne' xka la'a tsu' chku Jordán, lo'o ne' Sidón, lo'o ne' Tiro.

⁹ Na'an Jesús cha' ka'an 'a nten mdiyan se'en ndi'in yu. Kan' cha' ykwi' yu lo'o ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu cha' kan lo'o ne' ska yka na'an xuwe se'en nchka ti' yu tyukwa yu, cha' ja tukwa

na'an ne' 'in yu se'en nduun yu tu'wa tyi'a, cha' ka'an 'a nten ndi'in nde kwa.

¹⁰ Jlyo ti' ne' cha' wa y'ni yu jo'ó 'in ka'an 'a ne' ti'í, kan' cha' tsaa 'a ndi'in ne' ti'í se'en ndi'in yu; wa nchka 'a ti' ne' ni siya kala' ti ne' 'in yu.

¹¹ Nu ti'í nu msñi kwi'in kuxi 'in ni, bra nu na'an ne' kan' 'in Jesús, bra kan' mduun xtyin' ne' tloo yu. Kwen msi'ya ne' si'ya kwi'in kuxi, cha' nsu'wi lyo kwi'in kan' 'in Jesús:

—jNu'win lkaa ska ti nu lka Sñi' Ndiose ykwi'!
—ndukwin nu ti'í kan'.

¹² Bra ti ngulo Jesús tñan 'in kwi'in kuxi cha' ja katsa' 'a ne' 'in xka la nten ti ka nu lka yu.

Ngulo suwi Jesús 'in tii tyukwa nten nu ku'ni xa'an cha' 'in yu

¹³ Chun' ndi'in la mdo'o Jesús ndyaa mskwen yu si' ki'ya. Kan' msi'ya yu 'in tyun nten cha' kan ne' se'en ndi'in, lo'o ndyaa ne' kan' se'en ndi'in yu bra kan'. Laja ne' kan' ngulo suwi Jesús 'in nten nu ku'ni tñan 'in yu;

¹⁴ ngulo suwi yu 'in tii tyukwa nten kan', cha' ku'ni xa'an ne' cha' 'in yu. Kan' lka nten nu xu'wa yu cha' tsaa se'en ndi'in nten tyun kichen tijyu' la nde loo la, cha' kwa'u ne' cha' su'we 'in Ndiose 'in nchga nten.

¹⁵ Mda Jesús chabiya' 'in tii tyukwa ne' kan', cha' ku'ni ne' jo'ó 'in nu ti'í, lo'o kulo ne' kwi'in kuxi nu wa msñi 'in nten.

¹⁶ Nde ndukwa nin ta'a tii tyukwa yu ki'yu nu ngulo suwi Jesús 'in: Simón nu mstyá Jesús xka nin cha' ka naan yu Tyu, kan' lka ska;

¹⁷ kwi' ngulo suwi yu 'in ta'a tyukwaa sñi' Zebedeo, nu naan Santiago lo'o Xuwa, lo'o ykwi' Jesús

cha' sñi' ti'yu lka ne' (ngwaña'an ndyo'o cha' Boanerges cha' nchkwi' ne' kan');

¹⁸ lo'o ngulo suwi yu 'in Ndre, lo'o Lpe, lo'o Bartolomé, lo'o Mateo, lo'o Toma, lo'o xka Santiago sñi' Alfeo, lo'o Tadeo, lo'o xka Simón nu ndi'in cha' 'in yu lo'o xka ta nten nu lka cananista;

¹⁹ lo'o ngulo suwi yu 'in Juda Iscariote nu y'ni trisiyun 'in Jesús lo'o nten xa'an chun' ndi'in la si'ya tñi.

Mstya ne' ki'ya 'in Jesús

Chun' ndi'in la ngala Jesús na'an tyi ska nten lo'o ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu.

²⁰ Xiya' mdyo' ti'in nten kichen se'en ndi'in Jesús bra kan'. Cha' ka'an 'a nten ndi'in, ja mjwi bra cha' ku yu lo'o ta'a nda'an yu.

²¹ Xa nu ynan ta'a Jesús cha' kan', mda'an 'a cha' tiye ne' bra kan'. Bra ti mdo'o ne' ndyaa ne' se'en ndi'in Jesús, cha' ndiya nten nu ndukwin cha' wa mna' cha' tiya 'in yu.

²² Lo'o mstru nu ndu'u cha' jo'o ni' lyaa tnun nde Jerusalén, mdiyan ne' nde kwa. Ykwi' mstru kan' lo'o nten:

—Wa msñi Beelzebú x'nan nchga lo kwi'in kuxi 'in Jesús kwa —ndukwin mstru kan'—, kan' cha' lo'o chabiya' 'in kune' xa'an kan' nchka 'in yu kulo yu kwi'in kuxi nu msñi 'in nten.

²³ Kan' msi'ya Jesús 'in mstru kan', cha' kan ne' se'en ndi'in yu; ykwi' yu ska cha' lo'o ne' bra kan':

—¿Ta ka kulo Satanás 'in ti ykwi' ti a? —ndukwin Jesús 'in ne' kan'—.

24 Ja ka. Bra ti tyii cha' 'in ska kichen ngwaña'an ti, bra nu xkwi' nsuun ska ta ne' wsiya lo'o xka ta ne' wsiya.

25 Kwi' ngwaña'an, lo'o ne' ta'a ndi'in ska ni' ña'an ti, bra nu xkwi' nsuun ne', tyu'we ta'a ne' tyaa ne' bra kan'.

26 Kan' cha' ja talo Satanás si xuun ta'a Satanás lo'o msu 'in, tyii cha' 'in kune' xa'an ndla ti bra kan'.

27 'Ska nten ngula ni, ja kaja sa ña'an nu sten xka nten na'an tyi yu cha' ku'ni ne' kunan yu'wa 'in yu. Ska ti si skan' ne' 'in x'nan na'an ti kulo, ka ku'ni ne' kunan nan nu nsu'wi 'in yu kan' bra kan'.

28 'Chañi cha' nu nchkwiin' lo'o wan, cha' nchka 'in nten chalyuu jñan cha' tlyu ti' 'in Ndiose Stiin cha' 'in ya ña'an ti ki'ya nu ndi'in 'in ne', ni siya cha' kuxi nu y'ni ne', ni siya cha' kuxi nu ykwi' ne';

29 ska ti nten nu chkwi' cha' kuxi 'in tñan nu ngi'ni Tyi'i Ndiose, ja ku'ni Ndiose cha' tlyu ti' 'in nten kan'. Ja ku'ni tyii Ni ki'ya nu ndi'in 'in nten kan'.

30 Ngwaña'an ykwi' Jesús lo'o ne' si'ya cha' nu ndukwin ne', cha' wa msñi kwi'in kuxi 'in yu.

Mdiyan jya'an Jesús lo'o ta'a yu

31 Lo'o kan' mdiyan jya'an Jesús lo'o ta'a yu tu' na'an se'en ndi'in yu. Chun' na'an ti nganun ne'. Kan' msu'wa ne' 'in nten nu ndyaa ytsa' 'in Jesús.

32 Lo'o tsa'a 'a ndukwa nten kwi' se'en ndi'in Jesús. Ykwi' ne' lo'o yu bra kan':

—Nduun jya'aan lo'o ta'aa chun' na'an kwa —ndukwin ne' 'in Jesús—. Nchka ti' ne' chkwi' ne' lo'oo —ndukwin ne' 'in yu.

³³ —¿Ti ka nu chañi cha' lka jya'aän? ¿Ti ka nu chañi cha' lka ta'aän? —ndukwin Jesús 'in ne' bra kan'.

³⁴ Lo'o na'an Jesús 'in ne' nu ndukwa kwi' se'en ndi'in yu bra kan', ykwi' yu lo'o nten ka'an kan' xiya':

—Nten re ni, ska ña'an ndi'in ti ne' 'ñaän, sa ña'an nu ndi'in jya'aän 'ñaän, sa ña'an nu ndi'in ta'aän 'ñaän —ndukwin Jesús—.

³⁵ Lo'o ngwaña'an nchga nten nu ndukwa cha' nu nchkwi' Ndiose, nu ngi'ni sa ña'an nu nchka ti' Ndiose cha' ku'ni ne', ngi'ni ne' kan' ña'an ti' si lka ne' jya'aän, ña'an ti' si lka ne' ta'aän, ni siya ki'yu ne', ni siya kuna'an ne' —ndukwin Jesús.

4

Cha' 'in nten nu yta mta trigu

¹ Xiya' mdyisnan Jesús ngwa'u yu 'in nten tu'wa tiyu' kan'. Wa mdyo' ti'in ka'an 'a nten se'en ndi'in yu bra kan'; lo'o ja mdo'o skwa yuu se'en nduun yu, kan' cha' yten yu ska ni' yka na'an xuwe nu ndukwi tu'wa tyi'a ti. Ni' yka na'an kan' ndyaa tukwa Jesús, lo'o ka'an la nten nganun lo yuu wtyi tu'wa tiyu' kan'.

² Kan' ka'an 'a cha' ykwi' Jesús lo'o ne', cha' ku'ni xa'an ne' nchga cha' nu ngwa ti' yu kwa'u yu 'in ne'. Nde lka ska cha' nu ykwi' yu lo'o ne':

³ —Kunan su'we wan cha' re —ndukwin Jesús 'in ne'—. Wa mdiya ska tsan ndyaa ska nten kata mta trigu.

⁴ Mskwin yu mta 'in yu, lo'o ngalu chin' mta kan' lo yuu tla tu'wa tuwiin. Bra ti yan kiñi, mdyii mta kan' yku i'.

⁵ Lo'o ngalu la chin' mta se'en chin' 'a yuu ndukwa chun' kee. Ndla ti mtsu mta kan'; lo'o chin' ti yuu nchkun' chun' ran,

⁶ kan' cha' ja msñi su'we ran chun' kee kan', ja ngwa kaluu su'we ran. Mdyii kala kan' nganaan ran, cha' tikee' 'a kwan.

⁷ Kwi' xka se'en ngalu chin' mta lo yuu se'en nsu'wi yka kiche'. Ndla la nguluu yka kiche' kan'; ja mda chabiya' kaluu su'we kala trigu, kan' cha' ja mdo'o mta lo ran bra kan'.

⁸ Lo'o ngalu chin' mta lo yuu su'we. Su'we mtsu mta kan'; su'we 'a nguluu kala, su'we 'a mdo'o mta lo juun kan' bra kan'. Wa yu'wi juun nu mda kalatyii mta ska ti juun, lo'o yu'wi juun nu mda snan yla mta lo ran, lo'o yu'wi juun nu mda ska siyentu mta ska ti lo juun.

⁹ 'Kunan su'we wan cha' nu nchkwiñ' lo'o wan ni, si chañi cha' xlyaa wan kunan wan cha' su'we kan' —ndukwin Jesús 'in nten ka'an kan'.

Ni cha' ykwi' Jesús cha' kutsi' ti lo'o nten

¹⁰ Chun' ndi'in la wa mdo'o nten kan' ndyaa ne' sa tlyu ti. Mdiyan tii tyukwa nten nu ngi'ni xa'an cha' 'in Jesús se'en ndi'in yu bra kan', lo'o mdiyan xka la ta'a su'we nsu'wi ne' ti kwi' se'en kan'. Kan' mnicha' ne' kan' 'in Jesús:

—¿Ni sa ña'an ndyo'o cha' tiya nu ykwii' tsan?
—ndukwin ne' kan' 'in Jesús.

¹¹ —'Wan, wa nda Ndiose chabiya' 'wan cha' ka biya' ti' wan ska cha' nu nsu'wi nchkun' ti, cha' nu ka xa nu ka Ndiose ndloo la ni' kasiya 'in nten —ndukwin Jesús 'in ne' kan'—. Xka ta nten nu ja yten cha' 'in Ndiose ni, ja ki'ya ne' kwenta bra

nu kunan ne' ska cha' nu nchkwíin'; tukwi 'a cha' kan', nxke' ti' ne'.

¹² Kan' cha' nchkwíin' cha' kutsi' ti lo'o ne', cha' ña'an ne' ni siya ja ki'ya ne' kwenta sa ña'an ndyo'o cha' kan', cha' kunan ne' ni siya ja ka biya' ti' ne' cha' kan'. Jlyo tiän' cha' ja xlyaa ne' kulaa ya' ne' cha' kuxi nu ndi'in 'in ne', kan' cha' ja nchka 'ñaän ku'niin cha' tlyu ti' 'in ne' 'in ki'ya nu ndi'in 'in ne'.

Sa ña'an nu lka cha' 'in nten nu yta mta trigu

¹³ ¿Ja ngwa biya' ti' wan sa ña'an ndyo'o cha' kutsi' kan' a? —ndukwin Jesús 'in ne' kan' bra kan'—. ¿Ni sa ña'an ka ki'ya wan kwenta 'in xka la cha' sikwa?, si ja nnan wan cha' nu nchkwíin' —ndukwin.

¹⁴ Ña'an ti' yu nu yta mta trigu kan', ngwaña'an lka nten nu nchkwí' cha' su'we 'in Ndiose lo'o xka ta nten.

¹⁵ Ña'an ti' mta nu ngalu lo yuu tla tu'wa tuwiin, lo'o mdyii mta yku kiñi bra kan', ngwaña'an lka nten nu wa ynan cha' su'we 'in Ndiose, lo'o ja ynan su'we ne' bra kan'. Ña'an ti' yuu tla kan', ngwaña'an lka kasiya 'in nten chalyuu. Sa ña'an lka xa wa mdyii yku kiñi mta nu ndiya tu'wa tuwiin, ngwaña'an kan Satanás cha' ku'ni tyii cha' su'we kan', cha' ja tyu'wi 'a ti' ne' cha' su'we kan' bra kan'.

¹⁶ Lo'o mta nu ngalu lo yuu lti ti tu'wa nu ndiya chun' kee ni, kan' lka ña'an ti' nten nu kulo ndukwa la su'we 'a nka tiye ne' xa wa ynan ne' cha' su'we 'in Ndiose.

¹⁷ Chun' ndi'in la, bra nu ku'ni ti'í ti' xka ta nten 'in ne' kan' chun' nu wa ynan ne' cha' su'we nu nchkwíin', bra nu xtyi lyo'o nten 'in ne' kan', ja talo

'a ne' kan' bra kan'. Lka ne' kan' ña'an ti' mta nu ja msñi su'we suun ran chun' kee, cha' lti ti tu'wa yuu nu ndukwa chun' kee kan', lo'o ja mdalo kala kan', nganaan ran bra kan'.

¹⁸ Mta nu ngalu lo yuu laja yka kiche' ni, kan' lka ña'an ti' nten nu ynan cha' su'we kan',

¹⁹ lo'o ka'an 'a cha' nda'an tiye ne' sa ña'an ku'ni ne' cha' ka kuliya' ne' bra kan'. Nda'an naan 'a ne' sa ña'an ka kaja ka'an 'a cha' su'we nu nsu'wi chalyuu re 'in ne', cha' ka su'wa ne' lo'o nten nu tnun la nchka; kan' cha' ja nchka kanun cha' su'we ni' kasiya 'in ne' kan'.

²⁰ Lo'o se'en ngalu mta lo yuu su'we ni, mtsu mta kan', su'we 'a nguluu kala, mdo'o 'a mta lo ran bra kan'; ngwaña'an lka nten nu wa ynan cha' su'we kan', lo'o su'we 'a ynan ne' cha' kan'. Sa kalatyii ya', sa kwa cha' su'we ku'ni ne' kan' xa wa ynan ne' cha' 'in Ndiose, ta snan yla ya' cha' su'we ku'ni ne', ta ska siyentu ya' cha' su'we ku'ni ne'.

Cha' 'in xaa nu xu'wi ni' ña'an

²¹ Lo'o ngwa'u Jesús xka cha' 'in ne' kan':

—Bra nu xtyaan xaa ni' ña'an xa tla, ¿ta tukuan' lo xaa kan' a? ¿O ta xtyaan xaa kan' ni' ki'yan a? —ndukwin Jesús 'in ne'—. Ja ku'nian ngwaña'an —ndukwin yu—. Kwan chin' xtyaan xaa cha' xu'wi xaa ran ña'aan ni' ña'an.

²² Ndi'in cha' tyo'o lo xaa nchga nan nu nsu'wi kutsi' 'in nten ni; ja ska cha' nu nsu'wi mnan ti ni, nu ja tyija lyo 'in nten nde loo la.

²³ Kunan su'we wan cha' nu nchkwii'n lo'o wan sikwa, si chañi cha' xlyaa wan kunan wan cha' su'we re.

²⁴ Ti ngwa'u la chin' Jesús 'in ne' bra kan':

—Kunan su'we wan cha' nu nchkwiiñ' lo'o wan ni —ndukwin Jesús—. Sa ña'an nu ngi'ni wan lo'o xka la nten, kwi' ngwaña'an ku'ni Ndiose lo'o wan bra kan'. Xa nu kunan su'we wan cha' 'ñaän, kwi' ngwaña'an ti kaja la ka'an cha' su'we nu xu'wi ni' kasiya 'wan bra kan'.

²⁵ Lo'o nten nu ndyaa ña'an ti' 'ñaän, nu ngi'ni xa'an cha' kan' ni, ti chkwi' la Ndiose cha' su'we lo'o ne' kan'; nten nu ja ndyaa ña'an ti' 'ñaän, nu ja nchka ti' ku'ni xa'an ne' cha' nu nchkwiiñ', ku'ni Ndiose cha' ja ka 'in ne' kan' ku'ni xa'an ne' cha' 'in Ndiose siya' ti bra kan'.

Cha' 'in nskwa' nu nchka jyan

²⁶ Lo'o ngwa'u Jesús xka cha' 'in ne' bra kan':

—Chkwiiñ' ska cha' tiya lo'o wan cha' ka biya' ti' wan sa ña'an ka xa nu ka Ndiose ndloo ni' kasiya 'in nten —ndukwin Jesús 'in ne'—. Ntya nten nskwa',

²⁷ ndijya' ne' tla; nu ndi'ya xaa xka tsan ndyaa tukwi ne'. Ngwaña'an ndijin ne' tyun tsan lo'o tyun tla. Laja bra kan' nchu mta kan', ndijyan ngaluu ran bra kan'. Ja jlyo ti' ne' sa ña'an ndijyan ngaluu mta kan'.

²⁸ Ngwaña'an nchka 'in ska mta nu kataan. Ti kwi' yuu se'en ytaan mta, kan' lka nu ta jwersa 'in ran cha' kaluu ran. Kulo ndukwa tyukwa kala kune', bra kan' tyo'o tukwa katsun', chun' ndi'in la kaja tya 'ñaan.

²⁹ Xa wa wtyi tya, bra kan' tsa kusaa' ne' tya cha' ka kwa.

Cha' 'in mta xuwe ti

³⁰ Lo'o ngwa'u Jesús xka cha' 'in ne' kan' bra kan':

—Xka cha' chkwiiñ' lo'o wan ni, cha' ka biya' ti' wan sa ña'an ka xa nu ka Ndiose ndloo ni' kasiya 'in nten —ndukwin Jesús—.

³¹ Ka kan' ña'an ti' ska lo mta nu xuwe 'a nu ntya nten. Mta kan' lka mta nu xuwe la ti ña'aan chalyuu, cha' ja nsu'wi xka mta nu xuwe la.

³² Bra nu kata ne' mta kan', ndla ti katsu ran, kaluu yka cha' ka ran ska yka tnun bra kan'. Lo'o ki'ya kiñi laja stan' yka kan', tyukwa tña' i' se'en tla' laja lka' bra kan'.

Ni cha' ykwi' Jesús cha' kan' lo'o nten

³³ Ngwaña'an ngwa'u Jesús cha' 'in nten; ykwi' yu chin' cha' tiya, ykwi' yu cha' kutsi' lo'o ne', cha' kwa'u yu cha' 'in Ndiose 'in ne', sa ña'an ya' nu ki'ya su'we ne' kwenta sa ña'an lka cha' 'in Ndiose.

³⁴ Xkwi' lo'o cha' kutsi' ti ngwa'u Jesús cha' 'in nten ka'an, ni siya ja ngwi'ya su'we ne' kwenta sa ña'an ndyo'o cha' kan'; chun' ndi'in la ngwa'u su'we la yu nchga cha' kan' 'in ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu, cha' ka biya' la ti' ne' cha' kan'.

Ngulo Jesús tñan 'in kwi'in lo'o 'in kuloo' lo tiyu'

³⁵ Wa msiin 'a tsan kan', wa ndyaa kwichaa, bra kan' ykwi' Jesús chin' lo'o ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu:

—Tyijian tyaan nde xka la'a tsu' tiyu' re —ndukwin Jesús 'in ne' kan'.

³⁶ Lo'o ngulaa ti'in ne' 'in nten ka'an nu ndi'in nde kwa bra kan', yten ta'a nda'an Jesús ni' yka na'an se'en ndiya yu, se'en ngwa'u yu cha' 'in nten ka'an kan' ti tsan la. Mdo'o ne' ndyaa ne', lo'o xka la yka na'an ndyaa su'wa ti.

³⁷ Lo'o lye 'a mskwa kwi'in bra kan', lye 'a ngutsa tyi'a lo tiyu', sa ya' nu yten 'a tyi'a kuloo' ni' yka na'an; wa xa'an ti yka na'an kan' nsu'wi tyi'a.

³⁸ Laja' ti Jesús mskwa yu tu se'en yka na'an, mskwa ke yu lo ska te' kuti ti. Mlyo ne' slaa yu bra kan':

—¡Yu kula! —ndukwin ne' 'in Jesús—. ¡Xaa tii'! ¿Ta ja nduwe tii' cha' wa kaja tian a? —ndukwin ne'—. Wa katin ti yka na'an re ni' tyi'a.

³⁹ Bra kan' mdyituun Jesús, ngulo yu tñan 'in kwi'in, ykwi' yu lo'o kwi'in cha' ja ka kuloo' lo tyi'a tiyu' kan'.

—¡Ka tiin lo tyi'a re! —ndukwin yu.

Bra ti ngwa tiin kwi'in, ngwa tiin kuloo'; tiin ti nganun tiyu' bra kan'.

⁴⁰ Kan' ykwi' Jesús lo'o ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu:

—¿Ni cha' ntsen 'a wan? —ndukwin Jesús 'in ne'—. ¿Ni cha' ja ndyaa ña'an ti' wan 'in Ndiose cha' ka 'in Ni ku'ni Ni ngwaña'an? —ndukwin yu.

⁴¹ Yuwe 'a ti' ne' ña'an ne' 'in Jesús bra kan':

—¿Ti ka nu lka yu ki'yu re? —ndukwin ne' 'in ta'a ne'—, cha' lo'o kwi'in ndukwa cha' nu ykwi' yu lo'o ran, lo'o tyi'a tiyu' ynan cha' kan' —ndukwin ne' 'in ta'a nda'an ne'.

5

Y'ni Jesús jo'ó 'in ska ne' Gadara nu nsu'wi kwi'in xa'an

¹ Chun' ndi'in la mdiyan ne' xka la'a tsu' tiyu' kan', nde lo yuu 'in Gadara.

² Wa tyo'o ti Jesús ni' yka na'an, bra kan' mdo'o tukwa ska yu ti'í nu msñi kwi'in xa'an 'in. Ndi'in yu ti'í kan' ni' lyo'oo jyo'o.

³ Se'en mtsi' ayman ti ndi'in yu ti'í kan', cha' ja ngwa 'in nten skan' 'in yu; ni lo'o chkwan, ja ngwa 'in ne'.

⁴ Wa tyun ya' mskan' ne' 'in yu ti'í kan' lo'o karenan; nchkan' kiya' yu, nchkan' ya' yu, lo'o bra ti mdijin ku' yu chkwan kan', ngutin karenan, nganun yu'we ti chkwan nu nchkan' yu ti'í kan'. Ja ska nten ngwa 'in kulo tñan 'in yu ti'í kan'.

⁵ Lo'o nde tsan lo'o nde tla nda'an yu nxi'ya yu ni' lyo'oo jyo'o, nda'an yu'wi ti yu lo ki'ya, lo'o ykwi' ti yu, y'ni kuxi yu 'in yu lo'o kee.

⁶ Lo'o ni, tijyu' ti mduun yu ti'í kan' na'an yu 'in Jesús. Bra ti msnan yu, mduun xtyin' yu tloo Jesús, cha' ku'ni tnun yu 'in Jesús.

⁷ Kwen msi'ya yu ti'í kan' 'in Jesús bra kan':

—¿Ni sa ña'an tñan nchka ti' wan 'ñañ a? —mnicha' yu ti'í 'in Jesús bra kan'—. 'Wan lka wan Jesús, ska ti wan nu lka wan Sñi' Ndiose, kwi' Ndiose nu ndloo la ti —ndukwin—. Chabiya' 'in Ndiose, ja ta wan nu ti'í 'ñañ.

⁸ Ti tsan la wa ngulo Jesús tñan 'in kwi'in xa'an kan', cha' tyo'o tsu' 'in yu ti'í kan', kan' cha' t'nan ykwi' yu lo'o Jesús cha' ja ta nu ti'í 'in yu bra kan'.

—Tyo'o lya wan, tyaa wan siya' ti —ndukwin Jesús 'in kwi'in xa'an kan' bra kan'.

⁹ Kan' mnicha' Jesús 'in yu ti'í kan':

—¿Ni sa ña'an naan nu'win? —ndukwin Jesús 'in yu.

—Ka'an 'a loo ña'an naän' —ndukwin yu ti'í—, cha' ka'an 'a kwi'in xa'an wa msñi 'ñaän —ndukwin yu.

¹⁰ Lo'o mjñan 'a yu ti'í kan', cha' ja ku'ni 'a Jesús jo'ó 'in yu, cha' ja kulo 'a Jesús tñan 'in kwi'in xa'an, cha' tyo'o ran 'in yu, chun' ja nchka ti' kwi'in xa'an kan' tsaá xka chalyuu tijyu' la.

¹¹ Lo'o ndi'in ska ta tnun kuwe' nchku kixin' si' ki'ya kwa.

¹² Kan' cha' mjñan yu ti'í kan' 'in Jesús cha' 'in kwi'in xa'an nu msñi 'in yu:

—Ta wan chabiya' tsaá kwi'in cha' xñi 'in kuwe' kwa —ndukwin.

¹³ Lo'o mda Jesús chabiya' 'in nchga kwi'in xa'an kan'. Kan' mdo'o kwi'in ndyaa, msñi 'in kuwe' bra kan'. Ndi'in tukwa mi kuwe', lo'o msñi kwi'in kan' 'in nchga i'. Msnan i' si' yuu bra kan', mdiyuu ta'a i' ni' tyi'a tiyu'; ngutin i' ni' tyi'a, ngujwi nchga kuwe' kan' bra kan'.

¹⁴ Lo'o yuwe 'a ti' ne' nu na'ansiin 'in kuwe' kan' bra kan', msnan ne' nde kichen cha' katsa' ne' 'in nchga nten kichen lo'o nten ndi'in kwi' se'en ti sa ña'an ngwa kan'. Bra ti mdo'o nten ndijyan ne' cha' ña'an ne' cha' kan'.

¹⁵ Bra nu mdiyan ne' se'en ndi'in Jesús, bra kan' na'an ne' 'in nu ki'yu nu ngwa ti'í kan'; na'an ne' cha' tiin ti ndukwa yu ki'yu kan', lku' yu ste' yu, cha' wa nchkaa yu. Ja nxlyuu 'a kwi'in xa'an kan' 'in yu. Ytsen 'a ne' bra kan'.

¹⁶ Ytsa' 'a ne' nu na'ansiin 'in kuwe' kan' sa ña'an ngwa 'in yu ti'í, cha' sa tlyu ti mdo'o kwi'in xa'an kan' 'in yu ndyaa bra kan', msñi 'in nchga kuwe' nu ndi'in kan'; mdyii cha' 'in kuwe' kan' bra kan'.

17 Bra wa ynan nten kichen cha' kan', bra kan' t'nan ykwi' ne' lo'o Jesús cha' tyo'o tsu' yu tyaa yu xka se'en nu tijyu' la.

18 Nu wa sten ti Jesús ni' yka na'an xuwe cha' tyaa yu, bra kan' ykwi' nu ngwa ti'í kan' lo'o Jesús; mjñan yu chabiya' 'in Jesús cha' tsa'a yu lo'o.

19 Lo'o ja mda Jesús chabiya' 'in yu bra kan'.

—Xitukwii tyaa na'an tyii xiya' —ndukwin Jesús 'in yu—. Katsaa' 'in nchga ne' ta'aa sa ña'an ngwa cha' tnun nu y'ni Ndiose nu nka X'naan lo'oo, ti kwi' Ni y'ni Ni cha' nchkaa, cha' wa ngwa t'nan 'a ti' Ni 'iin.

20 Kan' mdo'o ndyaa yu ki'yu kan' nchga kichen nde Decápolis, ytsa' yu nchga loo cha' 'in ne', sa ña'an nu y'ni Jesús lo'o yu. Yuwe 'a ti' nchga nten nu ndi'in nde kwa bra kan'.

Sñi' Jairo lo'o nu kuna'an nu yla' ste' Jesús - tukwa loo cha' tnun nu y'ni Jesús

21 Lo'o xiya' yan Jesús ni' yka na'an nde tsu' tiyu' re. Xiya' mdyo' ti'in ka'an 'a nten se'en ndi'in Jesús tu'wa tiyu' bra kan'.

22 Kan' mdiyan ska yu ki'yu nu lka yu tñan ni' lyaa kwa. Jairo naan yu kula kan'. Mduun xtyin' yu kula kan' tloo Jesús, mdukwi ndlyuu ke yu la lyuu.

23 T'nan 'a ykwi' yu lo'o Jesús bra kan':

—Wa kaja ti sñiën' —ndukwin yu 'in Jesús—. Ku'ni wan cha' su'we tsa'a wan nde se'en nskwa nu kuna'an xuwe kan' 'ñaän, cha' ku'ni wan jo'ó 'in, xtya ya' wan chun' nu xuwe cha' ku'u.

24 Lo'o ndyaa Jesús lo'o yu bra kan', lo'o ka'an nten ndyaa lo'o ne', tsa'a 'a ndi'in nten tuwiin se'en nda'an ne'.

25 Lo'o ska nu kuna'an ti'í mda'an laja nten ka'an kan'. Wa tii tyukwa yijan nsu'wi kicha nu kuna'an kan', cha' ngalu 'a tnen.

26 Wa mdyii nchga loo jo'ó y'ni ne' 'in nu ti'í kan', lo'o ja ngwa 'in ne' ku'ni chkaa ne' 'in. Mdyii tñi 'in nu kuna'an kan', mdyii nchga loo cha' su'we nu nsu'wi 'in si'ya rmiyu, lo'o lye la ti'í bra kan'.

27 Wa ynan nu kuna'an ti'í kan' chin' cha' 'in Jesús, kan' cha' yan laja nten nde chun' se'en nduun Jesús. Yla' nu kuna'an kan' ste' Jesús bra kan'.

28 “Bra nu kalaän' tiän ste' Jesús re, chkaän bra kan'” mske' ti' nu ti'í kan'.

29 Bra ti nchkun' cha' ngalu tnen, siya' ti mgii ti' nu kuna'an cha' wa nchkaa bra kan'.

30 Lo'o bra ti mgii ti' Jesús cha' wa y'ni yu jo'ó 'in ska nten, ni siya ja ya ña'an yu 'in nu ti'í kan'. Kan' cha' mxina'an yu nde chun' yu 'in nten ka'an nu nda'an lo'o yu.

—¿Ti ka lka nu wa yla' steën' a? —ndukwin Jesús 'in ne'.

31 Yuwe 'a ti' ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu bra kan'.

—Tsaa 'a ndi'in nten re se'en nda'aan —ndukwin ne' kan' 'in Jesús—. ¿Ni cha' mnichaa' 'in ne', “ti ka lka nu yla' 'ñaän?” —ndukwin ne'.

32 Kan' na'an 'a Jesús 'in nchga nten cha' ka biya' ti' yu ti ka lka nu yla' 'in yu.

33 Lo'o yan nu kuna'an kan', mduun xtyin' tloo yu bra kan'. Nchkwaan 'a kan', cha' ntsen 'a, lo'o jlyo ti' cha' wa nchkaa. Bra kan' ytsa' ñi 'in Jesús sa ña'an ngwa 'in.

34 —Su'we 'a ndyaa ña'an tii' 'ñaän, sñiën' —ndukwin Jesús 'in—, kan' cha' nchkaa. Tiin ti

tyi'in tiyee ni. Su'we ti tyaa ni, ñi katsaän' 'iin cha' ja xñi 'a kicha kan' 'iin la xiya' la.

³⁵ Bra nu ti nchkwi' Jesús lo'o nu kuna'an kan', bra kan' mdiyan ska msu 'in Jairo, yu kula nu lka tñan ni' lyaa kan', mdyukwa ta'a lo'o ne'. Ykwi' msu kan' lo'o Jairo cha' 'in nu xuwe ti'í:

—Wa ngujwi sñi' wan, yu kula —ndukwin msu 'in x'nan—. Ja ndi'in cha' chkwi' la wan lo'o mstru re.

³⁶ Lo'o Jesús, ynan yu cha' nu ykwi' msu kan', lo'o ja mdukwa Jesús 'in ran bra kan'.

—Ja kutseen —ndukwin Jesús 'in yu kula nu lka tñan ni' lyaa kan'—. Sa kan' ti cha', ku'nii cha' tsaá ña'an tii' ñaän.

³⁷ Lo'o ja mda 'a Jesús chabiya' 'in nten cha' tsaá ne' lo'o yu; ska ti Tyu, lo'o Santiago, lo'o Xuwa ta'a Santiago, mda yu chabiya' tsaá ne' lo'o yu.

³⁸ Kan' mdiyan ne' tu' na'an tyi yu nu lka tñan ni' lyaa kan'. Wa ka'an 'a nten mdyo' ti'in nde kwa, nganan 'a ne' ndi'in ne'. Lye 'a ngwa cha' wa ngujwi nu xuwe ti kan'.

³⁹ Yten Jesús ni' ña'an bra kan'.

—¿Ni cha' lka nganan 'a wan ndi'in wan? —ndukwin Jesús 'in ne'—. ¿Ni cha' lka cha' ka'an 'a cha' nda'an tiye wan? Ja ngujwi nu xuwe ti'í re, nan laja' ti nskwa —ndukwin Jesús.

⁴⁰ Lo'o mstyí lyo'o 'a ne' 'in yu bra kan'. Kan' cha' ngulo Jesús 'in nchga nten nu ndi'in nxi'ya ne'; nganun yu lo'o sti lo'o jya'an nu xuwe ti'í, lo'o ta'a snan yu ta'a nda'an Jesús, ndyaa ne' kan' se'en ndi'in nu xuwe.

⁴¹ Bra kan' msñi Jesús ya' nu xuwe kan':

—Talita, kumi —ndukwin Jesús 'in, cha' nu nchkwi' ne' kan'. Nde lka sa ña'an ndyo'o cha' kan': —Maan, kuloŋn tñan 'iin ni, cha' tyituun.

⁴² Bra ti mdyituun nu kuna'an xuwe nu ngujwi kan', mdyisnan nda'an bra kan'. Tii tyukwa ti yijan nsu'wi nu xuwe ti kan'. Yuwe 'a ti' ne' kan' bra kan'.

⁴³ Lo'o lye ykwi' Jesús lo'o ne' kan', cha' ja katsa' ne' 'in xka la nten sa ña'an ngwa cha' nchkaa nu xuwe kan'. Bra kan' ngulo yu tñan 'in ne' cha' ta chin' nan ku nu xuwe ti kan'.

6

Mdiya Jesús kichen Nazaret

¹ Nde loo la mdo'o Jesús ndyaa yu lo'o ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu, ndyaa ne' kichen tyi yu.

² Lo'o ndyaa Jesús ni' lyaa kichen kan' tsan nu nxitña' ne', tsan ta'a kan'. Nde kwa ngwa'u yu 'in nten bra kan'. Yuwe 'a ti' ne' nu ndi'in ni' lyaa kan' bra nu ynan ne' cha' nu ykwi' Jesús lo'o ne'.

—¿La nde ya' y'ni xa'an yu re nchga cha' nu nchkwi' yu? —ndukwin ne'—. ¿Ni sa ña'an ngwa cha' ndi'ya su'we yu kwenta 'in cha' kan'? ¿Ta ndii 'a ti' yu a? —ndukwin ne'—. ¿Ni cha' nchka 'in yu ku'ni yu cha' tnun? —ndukwin ne' 'in ta'a ne'—.

³ Kwityi ka' ti lka yu re —ndukwin ne'—. Ti kwi' sñi' Liya lka yu re; ta'a Santiago, ta'a Se, ta'a Juda, ta'a Simón lka yu re, lo'o nde kichen tyian ndi'in ne' kuna'an ta'a yu re —ndukwin ne' 'in ta'a kichen tyi ne'.

Chen ngwa tiye ne' ña'an ne' 'in Jesús bra kan',

⁴ kan' cha' ykwi' Jesús lo'o ne' xiya':

—Nchga nten xka kichen ni, ku'ni tnun ne' 'in ska nten nu nchkwi' cha' 'in Ndiose lo'o ne' —ndukwin Jesús 'in nten kan'—. Ne' ta'a kichen tyi ti yu ni, kan' nu ja xlyaa kunan cha' nu nchkwi' yu siya' ti —ndukwin Jesús—. Nchga ta'a yu, kwi' ne' ta'a ndi'in yu, ja kunan ne' cha' nu nchkwi' yu —ndukwin Jesús 'in ne'.

⁵ Ngwañ'aan ngwa cha' ja ngwa ku'ni Jesús cha' tnun se'en ndi'in ne' kan', cha' ja ndyaa ña'an ti' ne' 'in yu; y'ni yu cha' nchkaa ska tukwa ti ne' ti'í xa nu mstyá ya' ti yu chun' ne', sa kan' ti cha' tnun y'ni yu kichen tyi yu.

⁶ Yuwe 'a ti' Jesús cha' ja ndyaa ña'an ti' ne' kan' 'in siya' ti. Kan' ti mda'an la yu la xka kichen xuwe ti nu ndi'in kwi' se'en ti, ngwa'u yu 'in nten la kwa bra kan'.

Msu'wa Jesús 'in ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu cha' tsaa ne' chkwi' ne' cha' 'in yu lo'o nten xka kichen

⁷ Chun' ndi'in la msi'ya Jesús 'in tii tyukwa nten nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu, cha' chkwi' yu lo'o ne' bra kan'. Ngulo yu tñan 'in ne' kan', cha' tyo'o ne' tsaa ne' kwenta tukwa ti ne'; su'wa ti tsaa tukwa ne' ska kichen. Lo'o mda Jesús chabiya' 'in ne' cha' kulo ne' 'in kwi'in kuxi nu nsu'wi 'in nten.

⁸ Ykwi' Jesús lo'o ne' cha' ja lo'o su'wa ne' ki'ya ne' tsaa ne'. Tsaa ne' lo'o ska yka skan ti; ja lo'o kwijin, ja lo'o tyaja, ja lo'o tñi tsaa ne', ndukwin Jesús. Tloo ti ne' tsaa ne'.

⁹ Xu'wi snan ne', ku' ne' ykan', ni siya ja lo'o xka yku' ste' ne' tsaa ne'.

¹⁰ —Nu ta ne' na'an se'en kaja' wan se'en ndi'in ne' —ndukwin Jesús 'in ne' kan'—, nde kwa kanun

wan bra kan', sa ña'an bra nu tyo'o wan tsaan wan xka kichen.

¹¹ Si nsu'wi ska kichen se'en ja xlyaa nten ta ne' se'en kanun wan, kichen nu ja xlyaa ne' kunan ne' cha' nu chkwi' wan lo'o ne', bra ti tyo'o wan kichen kan', tyaa lya wan bra kan'. Tu'wa kichen kan' skwin wan kiya' wan cha' kulo yuu nsu'wi snan wan, cha' ngwaña'an ka biya' ti' ne' cha' kuxi 'a tñan nu y'ni ne' lo'o wan.

Ngwaña'an ykwi' Jesús lo'o nten nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu.

¹² Kan' mdo'o ne' ndyaa ne' nde tyun kichen. Ykwi' ne' lo'o nten kichen kan', cha' ka jyu'u ti' ne' kichen 'in nchga cha' kuxi nu ngi'ni ne', cha' kulaa ya' ne' 'in cha' kuxi kan' bra kan'.

¹³ Lo'o ngulo ne' nu ngi'ni xa'an kan' kwi'in kuxi nu msñi 'in tyun nten, lo'o mgo'o ne' sete xi tyi'i chun' xka ta ne' ti'í bra nu y'ni ne' jo'ó 'in ne' ti'í kan'; nchkaa ne' ti'í kan' bra kan'.

Ngujwi Xuwa nu mdukwatya 'in nten

¹⁴ Lo'o wa ynan ree Herodes 'in cha' tnun nu wa y'ni Jesús bra kan'; nchga kichen ynen cha' kan', cha' skaa cha' ykwi' skaa nten 'in Jesús. Nde lka cha' nu mske' ti' ree kan':

—Ayman Xuwa nu mdukwatya 'in nten nu ngwa s'ni, kan' lka Jesús re —ndukwin Herodes kan'—. Wa yjwiin 'in Xuwa kan', lo'o ni, wa ndyu'u yu xiya', kan' cha' nchka 'in ku'ni cha' tnun nu ngwaña'an —ndukwin ree.

¹⁵ —Si'i nu kan' —ndukwin xka ta nten—. Ayman Elías lka yu ki'yu re.

—Si'i ngwaña'an —ndukwin xka ta nten—. Ska nten nu nchkwi' cha' 'in Ndiöse lka yu re, ña'an ti'

ayman nu mdi'in s'ni, nu ykwi' lo'o nten cha' 'in Ndiose.

¹⁶ Xa wa ynan Herodes cha' nu ykwi' nten cha' 'in Jesús, xiya' ykwi' ree kan':

—Wa ndyu'u ayman Xuwa xiya' —ndukwin—. Na' nguloŋn tñan 'in nten, lo'o mdijin ku' ne' ke Xuwa kan' bra kan'; ja chan ayman Xuwa lka yu ki'yu re —ndukwin ree Herodes.

¹⁷ Nu ngwa s'ni la, wa ngulo ree Herodes kan' tñan 'in msu 'in, kan' cha' yaa ne' msñi ne' 'in Xuwa kan', yaa lo'o ne' 'in yu ni' ña'an chkwan. Y'ni ree cha' kuxi kan' si'ya Herodías nu ngwa kwilyo'o Lpe ta'a Herodes, cha' wa msnan lo'o Herodes 'in nu kuna'an kan', cha' kaja kwilyo'o lo'o.

¹⁸ —Ja nsu'wi chabiya' tyi'iin lo'o kwilyo'o ta'aa —ndukwin Xuwa 'in ree Herodes ti bra kan'.

Kan' cha' msu'wa ree 'in Xuwa ni' ña'an chkwan, cha' wa ykwi' yu ngwaña'an lo'o ree kan'.

¹⁹ Msin' 'a ti' Herodías chun' cha' nu ykwi' Xuwa, kujwi 'in yu ngwa ti' nu kuna'an kan'. Lo'o ja mjwi ña'an kujwi 'in yu bra ti,

²⁰ cha' ntsen ree Herodes 'in Xuwa. Jlyo ti' ree cha' ñi 'a cha' nu y'ni Xuwa, cha' luwi 'a tiye Xuwa, lo'o ja ndi'in cha' kuxi 'in yu; kan' cha' wa na'ansiin ree 'in yu cha' ja ku'ni nu kuna'an kan' cha' kuxi lo'o yu. Ndiya ti' ree Herodes kunan cha' nu ngwa'u Xuwa, ni siya ja ngwa biya' su'we ti' ree cha' kan'.

²¹ Su'we 'a ngwa tiye Herodías xa nu ngwa tsan ngula ykwi' ree Herodes bra kan'. Tsan kan' y'ni ree ta'a, lo'o tyun nten nu tnun nchka yku ne' se'en ndi'in ree bra kan'. Lo'o nten nu ndloo la 'in ree kan', lo'o x'nan sndaru 'in ree, lo'o ne' kuliya'

nde Galilea kan', nchga nten nu tnun nchka kan', ndyaa yku ne' se'en ndi'in ree tsan kan'.

²² Bra kan' mdiyan ska nu kuna'an kune' sñi' Herodías, ngula kiya' nu kuna'an kan' se'en ndi'in ne' ta'a. Tsa'a 'a ti' ree Herodes bra kan', lo'o ngwaña'an ndiya 'a ti' ne' nu nchku se'en ndi'in ree na'an ne' 'in nu kuna'an kune' kan', cha' ngula kiya'. Ykwi' ree lo'o nu kuna'an kune' kan' bra kan':

—Katsaa' 'ñaañ ni, ña'aan cha' su'we nu nchka tii' kaja 'iin —ndukwin ree 'in—. Tañ cha' su'we kan' 'iin —ndukwin—.

²³ Ta Ndiose nu ti'í 'ñaañ si ja tañ nchga nan nu jñaan 'ñaañ ni, ni siya sa jlu'we yuu nu kwenta 'ñaañ, tañ 'iin —ndukwin ree 'in nu kuna'an kune' kan'.

²⁴ Kan' mdo'o nu kuna'an kune' kan', ndyaa se'en ndi'in jya'an.

—¿Nan ka nu jñaan 'in ree a? —ndukwin 'in jya'an bra kan'.

—Jñaan ke Xuwa nu ndukwatya 'in nten —ndukwin jya'an 'in bra kan'.

²⁵ Bra ti ndyaa nu kuna'an kune' kan' tloo ree xiya', cha' jñan cha' kan' 'in ree:

—Ke Xuwa nu ndukwatya 'in nten nchka tiñ' kaja 'ñaañ —ndukwin nu kuna'an kan'—. Nu ni ti nchka tiñ' ke yu kan' ska ni' si'yuu —ndukwin 'in ree.

²⁶ Ni siya xi'in 'a ti' ree bra kan', ja ngwa 'in yu tukun' cha' 'in nu kuna'an kan'. Ja ngwa 'in yu, cha' tloo ne' ta'a nchku yu wa mskan' ree cha' kan', cha' ta nchga nan nu jñan nu kuna'an kune' kan' 'in yu.

27 Bra ti ngulo ree tñan 'in ska sndaru 'in yu nu nduun kwan, cha' tsa'a 'ya sndaru ke Xuwa. Kan' mdo'o sndaru ndyaa ni' ña'an chkwan, mdijin ku' yu ke Xuwa bra kan'.

28 Ndyaan lo'o sndaru 'in ran ni' si'yuu bra kan', lo'o mda ran 'in nu kuna'an kune' kan'. Ndyaa lo'o nu kuna'an kan' 'in ran se'en ndi'in jya'an bra kan'.

29 Sa ña'an ngwa bra kan', bra nu ynan nten nu y'ni xa'an cha' 'in Xuwa cha' nskwa ayman kan', bra ti ndyaa ne' nde se'en nskwa yu. Bra kan' ndyaa ne' mtsi' ne' 'in ayman kan'.

Mda Jesús nan yku ki'yu mi nten

30 Chun' ndi'in la chin', xiya' ndyaan ne' ta'a nda'an Jesús se'en ndi'in yu, ti kwi' nten nu yaa ykwi' lo'o ne' xka kichen cha' 'in Jesús. Ytsa' ne' 'in yu nchga tñan nu wa y'ni ne', sa ña'an nu ngwa'u ne' 'in nten la kan'.

31 Ykwi' Jesús lo'o ne' kan' bra kan':

—Tsaan chin' xka se'en, se'en tyi'ian ti ykwiin' tian, cha' xitña' wan chin' —ndukwin Jesús 'in tii tyukwa ne' kan'.

Ngwaña'an ykwi' Jesús lo'o ne' kan', cha' ka'an 'a nten nsu'wi se'en ndi'in ne', lo'o ja yu'wi bra ku ne'.

32 Mdo'o ne' ndyaa ne' ni' yka na'an xuwe ti bra kan', cha' tsa'a ne' la se'en ja nsu'wi nten.

33 Lo'o tyun nten na'an la se'en ndyaa ne'. Yu'wi lyo nten kan' 'in ne', lo'o bra ti ynen cha' tyun kichen la nde ya' ndyaa ne'. Kan' cha' msnan nten kichen kan' ndyaa ne' tu'wa tiyu', sa bra nu kulo ndukwa mdiyan ne' kan' se'en ndyaa Jesús lo'o ta'a nda'an yu.

³⁴ Bra wa mdiyan yka na'an xuwe ti tu'wa tiyu', mdo'o Jesús na'an yu cha' ka'an 'a nten ndi'in nde kwa. T'nan 'a ti' Jesús ña'an yu 'in nten ka'an kan' bra kan'; mske' ti' yu cha' ña'an ti' slya' nu ja nsu'wi nten nu ña'ansiin 'in i', ngwaña'an ngwa nten ka'an kan'. Kan' cha' chan ngwa'u yu ka'an 'a cha' 'in ne' kan'.

³⁵ Bra nu wa ngwa msiin, bra kan' ndijyan ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu tloo yu cha' chkwi' ne' lo'o yu:

—Ni' kixin' lka re —ndukwin ne'—, lo'o msiin 'a ni.

³⁶ Su'we la si kuloo tñan 'in nten ka'an re cha' tyaa ne' nde kichen kwi' se'en ti, cha' xi'i ne' nan ku ne' —ndukwin ne' 'in Jesús.

³⁷ —'Wan, ta wan nan ku ne' re —ndukwin Jesús 'in ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu bra kan'.

—¿Ta tyo'o skwa tukwa siyentu tñi plata xi'i ba jaxlya teje' ku ne' re a?, yu kula —ndukwin ne' 'in Jesús.

³⁸ —¿Ni sa nkwa jaxlya teje' nsu'wi 'wan nde re a? —ndukwin Jesús—. Lkwa wan chin' 'in ran —ndukwin 'in ne'.

Mda'an naan ne' si lo'o chin' nan ku nda'an nten kan', lo'o xiya' ykwi' ne' lo'o Jesús bra kan':

—Ki'yu ti jaxlya teje' lo'o tukwa ti kula lo'o 'in ne' nde —ndukwin ne' 'in Jesús bra kan'.

³⁹ Lo'o ngulo Jesús tñan 'in nchga nten kan', cha' tyan ne' tyukwa ne' lo kii xuwe kwenta ta ti ne' bra kan';

⁴⁰ kwenta ska siyentu nten ska ta, kwenta tu'watyii nten xka ta, ngwaña'an mdukwa ne'.

⁴¹ Kan' msñi Jesús 'in ki'yu jaxlya teje' lo'o tukwa kula kan', na'an yu nde kwan cha' tya yu xu'we

'in Ndiose cha' 'in jaxlya lo'o kula kan'. Msu'we yu jaxlya bra kan', mda yu yu'we jaxlya 'in ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu, cha' kutsaa ne' ran 'in nten ka'an kan'; kwi' ngwaña'an msu'we yu kula kan' cha' ku ne'.

⁴² Ngwaña'an ngwa cha' yku nchga nten kan', ngula' ti' ne'.

⁴³ Bra nu mdyii yku ne', mxo' ti'in ne' nchga yu'we nu ngunun, lo'o yu'we jaxlya lo'o yu'we kula; mxa'an tii tyukwa xkuwi lo'o yu'we kan' bra kan'.

⁴⁴ Ngwaña'an ngwa cha' ki'yu mi yu ki'yu yku jaxlya lo'o kula nu ngwa tsan kan'.

Mda'an Jesús lo tyi'a tiyu'

⁴⁵ Bra ti ngulo Jesús tñan 'in ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu, cha' sten ne' ni' yka na'an xuwe ti, cha' tsaa ne' nde loo la se'en tsaa yu la xka la'a tsu' tiyu', nde kichen Betsaida. Kanun Jesús cha' slaa' lo'o nten ka'an kan', cha' tyaa ne' tu' na'an tyi ne'.

⁴⁶ Nu wa mslaa' lo'o ne', mdo'o Jesús ndyaa xka ti yu nde si' ki'ya cha' chkwi' yu lo'o Ndiose Sti yu.

⁴⁷ Bra wa ndyaa kwichaa ndi'in ne' nu ngi'ni xa'an tijyu' lo tyi'a ni' yka na'an xuwe ti, nganun Jesús xka ti lo yuu wtyi tu'wa tiyu'.

⁴⁸ Na'an Jesús cha' lye 'a ngi'ni ne' tñan cha' tya'an yka na'an kan' lo tyi'a, cha' ngula 'a nxkwa kwi'in lo tyi'a. Wa ki'ya ti xaa, bra kan' mdiyan Jesús nda'an lo tyi'a ti, wa tyijin ti yu se'en ndi'in ne'.

⁴⁹ Bra kan' na'an ne' 'in yu nda'an yu lo tyi'a. Msi'ya 'a ne' bra kan', cha' lka yu ska ayman, mske' ti' ne'.

50 Na'an ta'a ne' 'in yu, lo'o ytsen 'a ne' bra kan'. Bra ti ytsa' Jesús 'in ne':

—¡Ku'ni tnun tiye wan, na' lkaän! —ndukwin yu—. ¡Ja kutsen wan! —ndukwin Jesús 'in ne'.

51 Bra kan' yten Jesús ni' yka na'an lo'o ne', bra ti ngwa tiin kwi'in kan' bra kan'. Yuwe 'a ti' ne' bra kan', mda'an 'a cha' tiye ne'.

52 Lo'o ja ngwi'ya ne' kwenta siya' ti sa ña'an ngwa cha' mda'an Jesús lo tyi'a. Ti kwi' ti cha', ja ngwa biya' ti' ne' sa ña'an nu y'ni Jesús bra nu msu'we yu jaxlya kan'. Nan wa nchkun' ke ne'.

Y'ni Jesús jo'ó 'in ne' ti'í nde Genesaret

53 Chun' ndi'in la mdiyan yka na'an kan' xka la'a tsu' tiyu' lo'o ne', nde lo yuu 'in Genesaret mdiyan ne' bra kan'. Mskan' ne' 'in yka na'an kan',

54 mdo'o ne' bra kan'. Bra ti yu'wi lyo nten nu kwa tyi kan' 'in Jesús.

55 Msnan ne' ndyaa ne' se'en ndi'in ne' ti'í 'in ne', cha' kan lo'o ne' 'in ne' ti'í kan' se'en ndi'in Jesús; ne' kichen kwi' se'en ti, ne' kichen nu tijyu' la chin', ngwi'ya lo'o ne' 'in nu ti'í ndijyan. Ni' katan, o ta lo jaa' ti ndijyan 'ya ne' 'in nu ti'í se'en ndi'in Jesús.

56 Tyun kichen se'en ndyaa Jesús, lo'o kichen tnun, lo'o kichen xuwe ti, lo'o se'en ndiya ne' ni' kixin', nchga se'en nda'an yu ndijyan lo'o ne' 'in nu ti'í 'in ne'. Mjñan ne' chabiya' 'in Jesús cha' kala' ti nu ti'í ni siya kiya' ste' ti yu. Lo'o nchga nu ti'í nu yla' ste' Jesús ni, bra ti nchkaa ne' kan' bra kan'.

7

Nan lka nu ku'ni ñu'un tiye nten

¹ Ngwa ska tsan mdiyan ska ta ne' fariseo, mda'an ne' lo'o chin' mstru nu ndu'u cha' jo'o ni' lyaa nde kichen Jerusalén. Mdiyan ne' nde se'en ndi'in Jesús.

² Yuwe 'a ti' ne' kan', cha' ndi'in ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in Jesús nu nchku tyaja ni siya ja ya mna' ne' sa ña'an nu ndu'u mstru cha' jo'o 'in ne' cha' ku'ni ne'.

³ (Ne' fariseo, lo'o nchga ne' judío, ja ka ku ne' si ja ya mna' su'we ne' sa ña'an nu ndukwa cha' lo kityi kula s'ni cha' ku'ni ne'.

⁴ Xa nu nda'an ne' lo kiya' cha' xi'i ne' ska nan ku ne', ndiyan lo'o ne' 'in ran ni' ña'an, ja nsu'wi chabiya' ku ne' 'in ran bra kan', si ja ya ku'ni luwi ne' 'in tyukwi ña'an ne'. Ka'an 'a tñan kti ti wa ngwa'u ayman kula 'in ne' judío cha' ku'ni ne'; sa ña'an nu katen sa 'in ne', sa ña'an nu katen styu, sa ña'an nu katen katun' chkwan, sa ña'an nu katen ka'nan, cha' ka luwi ska nan cha' 'in Ndiose, nxke' ti' ne'.)

⁵ Kan' cha' mnicha' ne' 'in Jesús bra kan', ne' fariseo kan' lo'o mstru nu ndu'u cha' jo'o kan':

—¿Ni cha' lka ja su'we ngi'ni ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'iin? —ndukwin ne' 'in yu—. Ja ndukwa ne' kwa tñan nu wa ngwa'u ayman kula ñaan nu ngwa s'ni, cha' ja mna' su'we ne' bra nu ku ne' tyaja —ndukwin ne' kan' 'in Jesús.

⁶ Mxkwen Jesús 'in ne' kan' bra kan':

—Chañi 'a cha' nu ykwi' ayman Isaías 'wan nu ngwa s'ni, cha' nten nu tukwa cha' nsu'wi tiye lka wan. Wa ngwa'an yu kula kan' cha' re lo kityi 'in Ndiose:

Ng'i'ni tnun nten re 'ñaän cha' nchkwi' ti ne', ndukwin Ndiose, si'i tyukwi ti tiye ne' ng'i'ni tnun ne' 'ñaän.

⁷ Kwiñi 'a nchkwi' ne' re cha' ng'i'ni tnun ne' 'ñaän, lo'o ndu'u ne' cha' nu nchkwi' nten ti 'in ta'a ne', ni siya ndukwin ne' cha' ndu'u ne' cha' 'ñaän 'in ta'a ne', ndukwin Ndiose.

Ngwaña'an ndukwa cha' lo kityi.

⁸ Ja nduwe ti' wan sa ña'an tñan nu ngulo Ndiose 'in nten chalyuu; tñan nu ngwa'u ayman kula 'ñaan, kan' ti tñan ndukwa wan —ndukwin Jesús 'in ne' kan'.

⁹ Ti ykwi' la Jesús lo'o ne' kan' bra kan':

—Wa ngulaa ya' wan tñan nu ngulo Ndiose 'ñaan, lo'o ni, ndloo la cha' 'wan, cha' tukwa wan nchga cha' nu ngwa'u ayman kula 'ñaan —ndukwin Jesús—.

¹⁰ ¿Ja nsu'wi ti' wan cha' nu ykwi' ayman Moisés lo'o nten chabiya' 'in Ndiose s'ni a? “Tukwa wan cha' nu nchkwi' sti wan, cha' nu nchkwi' jya'an wan” ndukwin. “Si chkwi' wan cha' kuxi 'in sti jya'an wan, ndi'in cha' kujwi ne' 'wan bra kan'” ndukwin.

¹¹ Lo'o kuxi 'a cha' nu nchkwi' wan. Ndu'u wan 'in nten cha' cha' su'we lka xa nu chkwi' ska nten cha' re lo'o sti lo'o jya'an: “Ja ka 'a 'ñaän tayaän' 'wan, cha' nan Corbán lka nchga nan nu nsu'wi 'ñaän.” (Corbán lka ska cha' 'in ne' kan' nu nchkwi' cha' ska nan nu wa mda ne' xu'we 'in Ndiose.)

¹² Lo'o ja nda wan chabiya' cha' taya' nten kan' 'in sti 'in jya'an ne' bra kan' —ndukwin Jesús 'in ne' kan'—.

¹³ Ja su'we cha' ndu'u wan 'in nten ngwaña'an. Ja ndukwa wan tñan nu ngulo Ndiose 'ñaan, bra

nu ngwaña'an ndu'u wan 'in ne'; lye la ndukwa wan cha' nu ytsa' ayman kula 'wan 'in wan. Lo'o ti ka'an la cha' kuxi ngi'ni wan —ndukwin Jesús 'in ne' kan'.

¹⁴ Xiya' msi'ya Jesús 'in nten ka'an cha' kan ne' se'en ndi'in yu bra kan'.

—Nchga wan kunan su'we wan nchga cha' nu kwa'uñ 'wan ni, cha' ka biya' ti' wan ska cha' —ndukwin Jesús 'in ne' bra kan'—.

¹⁵ Ja ndiya nan nchku nten nu ku'ni cha' ka kuxi tiye ne' —ndukwin yu—. Nu nchkwi' ne' ska cha', nu ngi'ni ne' ska tñan, ngwaña'an ka biya' tian' si kuxi nka tiye ne' kan'.

¹⁶ Ta'a wan kunan su'we wan cha' kan' ni, si nchka ti' wan —ndukwin Jesús 'in nten kan'.

¹⁷ Chun' ndi'in la, yaa Jesús ni' ña'an. Nganun nten ka'an kan' chun' na'an ti. Kan' mnicha' nten nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu, sa ña'an lka cha' nu wa ngwa'u yu 'in ne' tsan ti.

¹⁸ —¿Lo'o 'wan, ja ngwa biya' ti' wan cha' kan' a? —ndukwin Jesús 'in ne' kan'—. ¿Ja jlyo ti' wan cha' si'i nan nu kuan nu ku'ni cha' ka kuxi tiye a? Ja ka 'in ran.

¹⁹ Bra nu kuan ska nan, bra kan' sten nan kan' tu tu'waan, ka ti'in ran kan' nde nian' bra kan'; xa nu tsaan liya', tyii ji cha' 'in ran bra kan' —ndukwin Jesús.

Ngwaña'an ykwi' Jesús cha' ka biya' tian' cha' su'we kuan nchga nan nu nchku nten.

²⁰ Ti ngwa'u la Jesús 'in ne' kan' bra kan':

—Cha' nu wa ykwi' ska nten, cha' nu wa y'ni ska nten, chun' cha' kan' ka biya' tian' bra nu nsu'wi cha' kuxi ni' kasiya 'in ne' kan'.

21 Bra nu chañi cha' nsu'wi cha' kuxi ni' kasiya 'in nten, ka'an 'a cha' kuxi ku'ni ne' kan' bra kan': xu'wi cha' 'in ne' lo'o kwilyo'o xka nten, ku'ni ne' cha' chen ña'an lo'o xka nten, kujwi ne' 'in ta'a ne',

22 ku'ni ne' kunan cha' nu nsu'wi 'in ta'a nten ne', xitukwi ti' ne' 'in ska nan nu nsu'wi 'in xka nten, ka ti'í ti' ne' 'in ta'a nten ne', tukwa cha' ka tiye ne', xa'an 'a ku'ni ne', ka liye' ti' ne', kwentu 'a ka ne', siye' 'a chkwi' ne', lo'o ja ska cha' kuwe ti' ne' siya' ti.

23 Nchga cha' kuxi kan' wa nsu'wi tiye nten, kan' cha' ndiya ti' ne' ku'ni ne' cha' kuxi kan'. Kan' lka cha' kuxi nu ngi'ni nten chalyuu cha' ja luwi kasiya 'in ne'.

Ndyaa ña'an ti' ska nu kuna'an xka la'a tsu' 'in Jesús

24 Chun' ndi'in la mdo'o Jesús ndyaa tijyu' nde lo yuu 'in kichen Sidón lo'o kichen Tiro bra kan'. Ngwa ti' yu cha' kanun yu ska ni' ña'an mnan ti nde kwa; lo'o ja ngwa 'in yu, cha' bra ti mjwi rsun 'in ne' kichen cha' ndi'in yu kwi' se'en ti.

25 Lo'o mjwi rsun kan' 'in ska nu kuna'an nu ndi'in kichen kan', kan' cha' mdiyan se'en ndi'in yu. Wa msñi ska kwi'in kuxi 'in ska nu kuna'an xuwe sñi' nu kuna'an kan'; kan' cha' mduun xtyin' jya'an nu xuwe ti tloo Jesús,

26 mjñan cha' tlyu ti' 'in yu, cha' kulo yu kwi'in kuxi nu nsu'wi 'in sñi', nka tiye. Cha' 'in ne' griego nchkwi' nu kuna'an kan', cha' ne' xka la'a tsu' lka, ne' sirofenicia.

27 —Ti kulo nda ne' nan ku sñi' ne' —ndukwin Jesús—. Ja su'we si xñi ne' tyaja nu nchku sñi'

ne' cha' ta ne' 'in xne' ti —ndukwin Jesús 'in nu kuna'an kan'.

28 —Chañi cha' 'iin —ndukwin nu kuna'an—, lo'o nsu'wi chabiya' ku xne' kata tyaja nu ngalu ni' msaa laja nu nchku nu xuwe —ndukwin 'in Jesús.

29 —Su'we 'a cha' nchkwii' —ndukwin Jesús—. Su'we ti tyaa na'an tyii, cha' wa nchkaa sñii' ni —ndukwin yu 'in nu kuna'an kan' bra kan'.

30 Mdo'o nu kuna'an kan' ndyaa bra kan', ngala na'an tyi se'en nskwa sñi' lo ki'yan. Bra kan' na'an nu kuna'an cha' wa nchkaa sñi', ja nsu'wi 'a kwi'in kuxi 'in ni.

Y'ni Jesús jo'ó 'in nten ku'un

31 Mdo'o Jesús kichen Tiro bra kan', mdijin yu kichen Sidón, mdijin yu nde Decápolis, ti kwi' lo yuu nu kwenta 'in tii kichen. Bra kan' mxitukwi yu ndyaan yu tu'wa tiyu' Galilea xiya'.

32 Lo'o mdiyan chin' nten se'en ndi'in Jesús bra kan', ndijyan lo'o ne' 'in ska yu ku'un. Ku'un tu nskan yu, kwi' ngwaña'an ja ngwa chkwi' su'we yu. Kan' ykwi' ne' lo'o Jesús cha' xtya ya' yu ke yu ti'í kan'.

33 Lo'o ndyaa lo'o Jesús 'in yu ti'í kan' ska se'en nu ja ña'an nten, ni siya kwi' se'en ti. Bra kan' yojo' xñii ya' Jesús tu nskan yu ti'í kan', lo'o mdo'o tyi'a nu ndyo'o tu'wa yu lo xñii ya' yu, mstyaa ran loo ltse' yu ti'í.

34 Kan' na'an Jesús nde ni' kwan, lye 'a ynen ndyaan tyi'i yu bra kan'.

—¡Efata! —ndukwin Jesús 'in yu ti'í kan' bra kan'. Kan' nu nchka ti' chkwi': ¡Kalaa tu nskaan!

³⁵ Bra ti ngalaa tu nskan yu ti'í kan'; ynan su'we yu, ngwa su'we ltse' yu cha' su'we ti ykwi' yu lo'o nten.

³⁶ Kan' ngulo Jesús tñan 'in ne' kan', cha' ja katsa' ne' 'in nten sa ña'an ngwa 'in yu ti'í kan'; lo'o ja ynan ne', lye la ynen cha' kan', ni siya lye ngulo Jesús tñan 'in ne' cha' ja katsa' 'a ne' 'in ta'a nten ne'.

³⁷ Yuwe 'a ti' nten bra nu ynan ne' sa ña'an ngwa cha' kan'.

—Su'we 'a ngi'ni yu kan' —ndukwin ne'—, lo'o 'in ne' nu ku'un tu nskan, nchka 'in yu ku'ni yu cha' nchkaa ne'; lo'o ne' nu ku'un tu'wa, nchkwi' ne' xiya' chabiya' 'in yu.

8

Mda Jesús nan nchku jakwa mi nten

¹ Chun' ndi'in la chin', xiya' mdyo' ti'in ka'an 'a nten se'en ndi'in Jesús. Wa tsan ndi'in ne', kan' cha' ja nsu'wi 'a nan ku ne' bra kan'. Lo'o ykwi' Jesús lo'o nten nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu:

² —T'nan 'a tiän' 'in nten ka'an re —ndukwin—, cha' snan tsan wa mda'an ne' lo'oŭn. Lo'o ja nsu'wi siya' ti nan ku ne' ni.

³ Kan' cha' ja su'we kuloŭn tñan 'in ne' cha' tyaa ne', cha' ndijin jwi'ñan ne' nda'an ne'; ja talo 'a ne' tuwiin tyaa ne' na'an tyi ne', cha' ndi'in chin' nten re nu tijyu' 'a ndijyan ne' —ndukwin Jesús 'in ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu.

⁴ —¿Ni sa ña'an ku'ni ba se'en tijyu' re a? —ndukwin ne' kan' bra kan'—. Ja tukwin ndi'in nde re. Ja kaja sa ña'an nu taan nan ku ne' re —ndukwin ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu kan'.

⁵ —¿Ni nkwa jaxlyá nsu'wi 'wan a? —ndukwin Jesús 'in ne' kan' bra kan'.

—Kati ti jaxlyá teje' lo'o 'wa —ndukwin ne' 'in yu.

⁶ Bra kan' ngulo Jesús tñan 'in nten ka'an kan', cha' tyukwa ne' lyuu. Msñi yu kati jaxlyá teje' kan', ndya yu xu'we 'in Ndiose cha' ndiya nan ku ne'. Bra kan' msu'we yu jaxlyá kan', mda yu yu'we jaxlyá 'in ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu cha' kutsaa ne' ran 'in nten ka'an kan', cha' ku ne' ran.

⁷ Lo'o chin' kula xuwe nsu'wi 'in ne'; kan' cha' bra nu nkwan Jesús 'in kula kan', ngulo yu tñan cha' lo'o kutsaa ne' yu'we kula kan' 'in nten ka'an kan', cha' ku ne'.

⁸ Yku nchga nten kan', lo'o mla' 'a ti' ne' bra kan'. Kan' mxo' ti'in ne' nchga yu'we jaxlyá lo'o kula ta'a nu ngunun se'en yku ne', msa'an kati xkuwi lo'o yu'we kan'.

⁹ Ti kwi' tsan kan' wa yku jakwa mi nten. Mslaa' Jesús lo'o nten ka'an kan',

¹⁰ bra kan' yten yu ni' yka na'an xuwe lo'o ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu, ndyaa yu lo'o ne' nde ska se'en naan Dalmanuta.

Ña'an kw'itya ne' ska cha' tnun nu ku'ni Jesús, ngwa ti' ne'

¹¹ Chun' ndi'in la mdo'o tukwa chin' ne' fariseo se'en ndi'in Jesús. Ngwa ti' ne' tyijin lyo ne' 'in Jesús lo'o ska cha' tukwi, kan' cha' mjñan ne' 'in yu cha' ku'ni yu ska cha' tnun chabiya' 'in Ndiose nu ndi'in nde ni' kwan.

¹² Lye 'a ynen mda yu tyi'i yu, mxkwen yu 'in ne' bra kan':

—¿Ni cha' nchka ra ti' nten chalyuu re cha' ku'niin ska cha' tnun chabiya' 'in Ndiose? Chañi cha' nchkwiiñ' lo'o wan, cha' ja ta 'a Ndiose chabiya' ña'an kwi'ya wan ska cha' tnun ngwaña'an —ndukwin Jesús 'in ne' kan'.

¹³ Lo'o ngulaa ti'in yu 'in ne' fariseo kan' bra kan'. Xiya' yten yu ni' yka na'an xuwe ti lo'o ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu kan', mdijin ne' lo tiyu', mdo'o ne' xka la'a tsu' bra kan'.

Ña'an ti' skwan tiye', ngwaña'an lka ne' fariseo

¹⁴ Lo'o nten nu ngi'ni xa'an cha' 'in Jesús, mjlyaa ti' ne' cha' tsa lo'o ne' nan ku ne' tsan kan'; ska ti jaxlya teje' lo'o 'in ne' ni' yka na'an xuwe kan'.

¹⁵ Bra kan' ngwa'u Jesús ska cha' 'in ne':

—Ndi ti' ti' wan tyi'in wan —ndukwin yu—, ki'ya wan kwenta sa ña'an ngi'ni cha' nu nchkwii' ne' fariseo lo'o ne' nu nda'an chabiya' 'in ree Herodes. Ña'an ti' skwan tiye', ngwaña'an ngi'ni cha' nu nchkwii' ne' kan'.

¹⁶ Mnan ti ykwi' ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu lo'o ta'a ne' bra kan':

—Chun' ja lo'o jaxlya teje' 'ñaan ndya'aan, kan' cha' ykwi' yu cha' 'in skwan tiye' lo'oan —ndukwin ne' 'in ta'a ne'.

¹⁷ Mgii ti' Jesús cha' ja ngwa biya' ti' ne' kan'.

—¿Ni cha' lka nduwe ti' wan cha' ja nsu'wi nan ku wan? —ndukwin yu 'in ne' kan' bra kan'—. ¿Ja jlyo ti' wan a? ¿Ta ja nchka biya' ti' wan a? ¿O ta nchkun' ke wan a? —ndukwin yu—.

¹⁸ Nsu'wi kiloo wan, lo'o ja nchka ña'an wan. Ndukwa tu nskan wan, lo'o ja nchka kunan wan. ¿Ta ja ndyu'wi 'a ti' wan siya' ti a?

19 Bra nu msu'weñ ki'yu jaxlya teje' nu yku ki'yu mi nten kan', ¿ni sa ña'an nkwa xkuwi nsu'wi nu msa'an lo'o yu'we jaxlya nu wa mxo' ti'in wan bra kan'? —ndukwin Jesús 'in ne'.

—Tii tyukwa xkuwi —ndukwin ne'.

20 —Kwi' ngwaña'an bra nu msu'weñ kati jaxlya teje' nu yku jakwa mi nten kan', ¿ni sa ña'an nkwa xkuwi nsu'wi nu msa'an lo'o yu'we jaxlya nu wa mxo' ti'in wan bra kan'? —ndukwin yu 'in ne'.

—Kati xkuwi —ndukwin ne'.

21 —¿Ja ya ka biya' ti' wan sikwa a? —ndukwin Jesús 'in ne' kan' bra kan'.

Y'ni Jesús jo'ó 'in ska yu kwityiin' nde Betsaida

22 Chun' ndi'in la mdiyan ne' nde kichen Betsaida. Bra ti mdiyan lo'o ne' kichen 'in ska yu kwityiin' se'en ndi'in Jesús. Mjñan 'a ne' 'in yu cha' xtya ya' yu ke yu ti'í, ngwa ti' ne'.

23 Kan' cha' msñi Jesús ya' yu kwityiin' kan', ndyaa lo'o yu 'in yu nde tu'wa kichen. Lo'o msu'wa Jesús chin' tyi'a nu ndyo'o tu'wa yu kiloo yu ti'í bra kan', mstyaa ya' yu kiloo yu kwityiin' kan' bra kan'.

—¿Ta ka ña'aan ska nan ni a? —ndukwin Jesús 'in yu ti'í.

24 Na'an kwi'ya yu ti'í chin' kwi' se'en ti bra kan'.

—Nchka ña'aan chin' ti —ndukwin yu ti'í—. Sa ndijin ti chkan' ña'aan chin', ña'an ti' yka ña'an nten, lo'o nda'an ran —ndukwin yu ti'í kan' 'in Jesús.

25 Xiya' mstyaa ya' Jesús kiloo yu ti'í kan'. Bra ti nchkaa kiloo yu bra kan', ngwa ña'an su'we yu 'in nchga nten.

26 Kan' ngulo Jesús tñan 'in yu cha' tyaa yu na'an tyi yu:

—Ja tsaa 'aa lo kichen ni, ja katsaa' 'in nten nan lka nu ngwa 'iin —ndukwin Jesús 'in yu nu ngwa ti'í kan'.

Ytsa' ñi Tyu cha' ti kwi' Krixtu lka Jesús

27 Chun' ndi'in la mdo'o Jesús ndyaa yu lo'o ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu, ndyaa ne' tyun kichen xuwe ti nde lo yuu 'in Cesarea de Filipo. Laja nu nda'an ne' tuwiin, mnicha' Jesús 'in ne' bra kan':

—Nu nchkwi' nten cha' 'ñaän ni, ¿ti ka nu lkaän, nxke' ti' ne'? —ndukwin Jesús 'in ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu.

28 —Nsu'wi nten nu nchkwi' cha' ayman Xuwa nu mdukwatya 'in nten nu ngwa s'ni lkaa —ndukwin ne'—. Xka ta nten ni, nchkwi' ne' cha' ayman Elías lkaa; lo'o xka ta nten ni, nchkwi' ne' cha' ska ayman nu ykwi' lo'o nten cha' 'in Ndiose s'ni lkaa.

29 —Lo'o 'wan ni —ndukwin Jesús—, ¿ti ka nu lkaän, nxke' ti' wan? —ndukwin yu 'in ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu.

Bra ti mxkwen Tyu 'in yu bra kan':

—Krixtu lka nu'win —ndukwin Tyu bra kan'.

30 Lo'o ngulo Jesús tñan 'in ne' bra kan', cha' ja katsa' ne' cha' kan' 'in nten.

Ytsa' Jesús 'in ne' cha' wa kaja ti yu

31 Lo'o kan' mdyisnan Jesús ngwa'u la yu 'in ne':

—Ndiose msu'wa 'ñaän ndijyaän cha' kaän nten, lo'o ndi'in cha' tyijiin ka'an 'a nu ti'í —ndukwin Jesús 'in ne'—. Nde loo la chkwi' 'a ne' kwentu 'ñaän; lo'o ne' kula, lo'o sti jo'o nu lka ndloo la, lo'o mstru nu ndu'u cha' jo'o ni' lyaa, nchga ne' kan'

chkwi' ne' cha' nu kwiñi lkañ. Kujwi ne' 'ñañ bra kan'; lo'o bra wa mda'a snan tsan, bra kan' tyu'uñ xiya'.

³² Ñi ngwa'u Jesús cha' kan' 'in nten nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu; kan' cha' msñi Tyu ya' Jesús bra kan', ngwa ti' Tyu tukun' cha' 'in yu, cha' ja chkwi' 'a yu ngwaña'an.

³³ Lo'o mxitukwi Jesús se'en nduun bra kan', na'an yu 'in ta'a nten nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu, mdukun' yu cha' nu ykwi' Tyu siya' ti bra kan'.

—¡Tyo'o tsu' 'ñañ, Satanás! —ndukwin yu 'in Tyu—. ¡ja tukun' loo cha' 'ñañ! Si'i sa ña'an nu nchka ti' Ndiose nka tiye nu'win ni, sa ña'an nu nda'an cha' tiye nten chalyuu ti nka tiyee ni —ndukwin Jesús 'in Tyu.

³⁴ Kan' msi'ya Jesús 'in ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu, lo'o 'in nten ka'an nu mdo'o ña'an 'in yu, msi'ya yu 'in ne' cha' kan ne' se'en ndi'in yu. Ykwi' yu lo'o ne' bra kan':

—Nten nu tyukwi ti tiye nchka ti' tya'an lo'oñ —ndukwin yu 'in ne'—, ndi'in cha' xnun ne' kan' nchga cha' nu nsu'wi 'a tiye ne', cha' tya'an ne' lo'oñ nchga tsan, ni siya kujwi nten 'in ne' kan' chun' ndyaa ña'an ti' ne' 'ñañ.

³⁵ Kana' chalyuu 'in ne' si xkwi' nda'an cha' tiye ne' sa ña'an ka ku'ni ne' cha' tyu'u ne', ti ykwi' ti ne'; lo'o kaja chalyuu nu ja tsaa tii 'a 'in ne', si xlyaa ne' tsaa ne' lo'oñ, ni siya kujwi nten 'in ne' cha' 'ñañ, chun' ntsa' ne' cha' su'we 'ñañ 'in nten.

³⁶ Lo'o nten nu xkwi' nda'an cha' tiye 'in ti ykwi' ti, ja kanun 'a cha' su'we 'in ne' kan', ni siya wa y'ni 'a ne' kanan bra nu mdi'in ne' lo chalyuu; nu kaja

ne' kan' ni, kana' nchga cha' su'we nu nsu'wi 'in ne' bra kan'.

³⁷ Ja nchka ta nten liya' cha' tyu'u la ne' lo chalyuu.

³⁸ Na' nu wa msu'wa Ndiose 'ñaän ndijyaän cha' kaän nten, ka jyu'u tiän' bra nu ña'aän 'in ska nten chalyuu nu jyu'u ti' 'ñaän, ni siya jyu'u ti' yu 'in cha' su'we nu nchkwiin'. Cha' nchka jyu'u ti' ne' kan' 'ñaän tloo ne' xa'an lo chalyuu ni, tloo ne' nu chen ña'an ngi'ni lo chalyuu re, lo'o na', ka jyu'u tiän' 'in ne' kan' bra nu kaän lo chalyuu xiya' nde loo la. Lye 'a ña'an xaa bra nu kaän xiya' chabiya' 'in Stiin. Kaän lo'o angajle nu kti 'a ti', cha' luwi siya' ti angajle kan' —ndukwin Jesús 'in ne'.

9

¹ Ti ngwa'u la Jesús 'in ne' bra kan':

—Chañi 'a cha' nu chkwiin' lo'o wan ni —ndukwin yu—, cha' ndiya nten chalyuu nu ti ndi'in lo'oün ni siya ni ti, nu ti ji kaja ne' ka biya' ti' ne' cha' wa mdyisnan cha' ka Ndiose ndloo la ni' kasiya 'in nten chalyuu. Tlyu 'a chabiya' nsu'wi 'in Ndiose cha' ka Ni ndloo la 'in nten bra kan'.

Wa mxa'an tyukwi ña'aan Jesús lo'o ste' yu mduun yu lo'o ne'

² Xa wa mda'a skwa tsan, mdo'o Jesús ndyaa bra kan'; lo'o Tyu, lo'o Santiago, lo'o Xuwa ndyaa lo'o yu. Jakwa ti ne' kan' ndyaa ne' lo ki'ya kwan, ja lo'o xka nten ndyaa ne'. La kan', laja nu na'an ne' 'in Jesús, wa mxa'an tyukwi ña'aan yu.

³ Na'an ne' cha' luwi 'a ste' Jesús, ngaten 'a ña'an ran. Ja nchka 'in ska nten chalyuu jya'an te' ngwaña'an, ni siya jlyo 'a ti' ne' sa ña'an katen te'.

⁴ Laja nu na'an ne' kan', mdo'o tukwa ayman Elías lo'o ayman Moisés, mduun ayman kan' nchkwi' ne' lo'o Jesús.

⁵ Bra kan' ykwi' Tyu lo'o Jesús:

—Mstru —ndukwin—, jsu'we 'a cha' ndi'in ba lo'oo nde re! Taa chabiya' kwiñan ba snan te' na'an, ska ka se'en tyi'in ykwi' nu'win, xka ka se'en tyi'in niMoisés, xka ka se'en tyi'in niElías —ndukwin Tyu 'in Jesús.

⁶ Ytsen 'a Tyu lo'o ta'a nda'an yu, kan' cha' ja jlyo 'a ti' yu sa ña'an ngwa cha' nu ykwi' yu.

⁷ Lo'o mdo'o tukwa ska koo nu yu'wi nchga se'en nduun ne' bra kan', kwi' ynen laja koo kan' nchkwi' Ndiose lo'o ne':

—Ti kwi' yu re lka ska ti nu lka Sñiën' —ndukwin Ndiose—, ndiya 'a tiän' 'in yu re. Kunan su'we wan 'in yu re bra nu chkwi' yu lo'o wan.

⁸ Bra ti na'an ne' se'en mduun ayman kan' nu ngwa tsan, na'an ne' cha' ja ndi'in 'a ne' kan' ni; siya' ti nduun snan ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in Jesús lo'o ti kwi' Jesús.

⁹ Kan' mdo'o ne' ndijyan ne', ngwi'ya ne' si' ki'ya kan'. Lo'o ngulo Jesús tñan 'in ne' cha' ja katsa' ne' 'in xka la nten sa ña'an ngwa cha' nu wa na'an ne' lo ki'ya kan'.

—Bra nu kajaän, na' nu wa msu'wa Ndiose 'ñaän ndijyaän cha' kaän nten, lo'o tyu'uün xiya', bra kan' ka katsa' wan cha' kan' 'in nten —ndukwin Jesús 'in ne' kan'.

¹⁰ Ynan ne' cha' nu ykwi' Jesús. Nduwe 'a ti' ne' xa nu ykwi' yu cha' ndi'in cha' tyu'u yu xiya' xa wa ngujwi yu.

¹¹ Bra kan' mnicha' ne' kan' 'in Jesús:

—Mstru nu ndu'u cha' jo'o kan' ni, ¿ni sa ña'an ndyo'o cha' nu nchkwi' mstru kan' a? Ndukwin ne' cha' kulo ndukwa la ndi'in cha' kan ayman Elías lo chalyuu re xiya' —ndukwin ne' 'in Jesús.

12-13 —Chañi, ndi'in cha' kan ayman Elías kulo, cha' ku'ni xu'we 'in nchga nan —ndukwin Jesús—. Katsaän' ñi 'wan ni, cha' wa lka mdiyan ayman Elías kan' lo chalyuu re. Lo'o wa y'ni ne' lo'o yu sa ña'an nu ndukwa lo kityi kula cha' ka 'in yu bra kan' —ndukwin Jesús 'in ne' kan'—. Kwi' ng-waña'an, wa ndukwa cha' 'ñaän lo kityi 'in Ndiose, cha' ndi'in cha' tyijiin nu ti'í ni siya wa msu'wa Ndiose 'ñaän ndijyaän cha' kaän nten, lo'o ndi'in cha' chkwi' ne' cha' kuxi 'ñaän.

Y'ni Jesús jo'ó 'in ska yu kune' nu msñi kwi'in kuxi 'in yu

14 Kan' mdiyan ne' se'en ndi'in ta'a ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in Jesús xiya'. Wa mdyo' ti'in ka'an 'a nten se'en ndi'in ne', lo'o mduun chin' mstru nu ndu'u cha' jo'o lo'o ne', msuun mstru kan' lo'o ne'.

15 Yuwe 'a ti' nten ka'an kan' bra nu na'an ne' cha' ndijyan Jesús. Msnan ne' se'en ndi'in yu cha' chkwi' ne' lo'o yu bra kan'.

16 —¿Ni sa ña'an cha' nchkwi' wan lo'o ne' kwa a? —ndukwin Jesús 'in ne' bra kan'.

17 Bra ti mdyisnan ykwi' ska nten nu nduun laja nten ka'an kan':

—Mstru —ndukwin 'in Jesús—, nan wa yan lo'o'ün 'in sñiën' tloo nu'win. Nan ku'un yu si'ya kwi'in kuxi nu nsu'wi 'in yu.

18 Nchga se'en nxlyuu kwi'in kuxi kan' 'in yu ndiyuu yu bra kan', ndyo'o ngo' tu'wa yu; lye nchku li'ya yu, lo'o nchkun' tyukwin tyukwi ña'an

yu. Wa mjñaän 'in ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'iin si xlyaa ne' kulo ne' 'in kwi'in kuxi nu nsu'wi 'in yu ti'í re, lo'o ja ngwa 'in ne' —ndukwin sti yu ti'í kan' bra kan'.

19 —Ja ndyaa ña'an ti' wan 'ñaän siya' ti —ndukwin Jesús 'in ne' kan'—. ¡Kuxi 'a kasiya 'wan! ¡Ja su'we kanuün se'en ndi'in wan, chun' ja taloün 'wan siya' ti! Kan lo'o wan 'in yu ti'í kwa tloün ni.

20 Kan' yan lo'o ne' 'in yu ti'í tloo Jesús. Bra nu na'an kwi'in kuxi kan' 'in Jesús, bra ti mxlyuu 'in yu ti'í kan'; mlyuu yu lo yuu, mlyuu ki'in yu, ndukwa ngo' tu'wa yu bra kan'.

21 Mnicha' Jesús 'in sti yu ti'í bra kan':

—¿Ni ña'an bra mdyisnan ti'í yu a? —ndukwin Jesús.

—Ti kune' yu, ti bra kan' msñi kicha kan' 'in yu —ndukwin sti yu ti'í kan'—.

22 Tyun 'a ya' wa mxlyuu ran 'in yu lo kii', mstyuu ran 'in yu lo tyi'a, cha' ngwa ti' kwi'in kujwi 'in yu. Chka t'nan chin' tii' 'wa, ku'nii ska cha' su'we 'wa, ku'nii jo'ó 'in yu si nchka 'iin —ndukwin sti yu ti'í kan' 'in Jesús.

23 —¿Ni cha' lka ndukwiin 'ñaän ngwaña'an “si nchka 'ñaän?” —ndukwin Jesús 'in yu—. Nchga lo tñan nchka 'in ska nten nu ndyaa ña'an ti' 'in Ndiose —ndukwin.

24 Bra ti ykwi' sti yu ti'í kan' bra kan':

—¡Wa ndyaa ña'an tiän' 'iin! —ndukwin—, tayaa' 'ñaän cha' xñiän su'we la cha' 'iin bra nu ja ya tsaa ña'an su'weän tiän' 'iin, nxke' tiän' —ndukwin yu 'in Jesús.

25 Lo'o na'an Jesús cha' ka'an la nten wa tyo' ti'in ti se'en ndi'in yu bra kan', kan' cha' ngulo yu tñan 'in kwi'in kuxi kan':

—Kwi'in kuxi ni, ti kwii' lkaa nu y'ni ku'un 'in yu ti'í re —ndukwin Jesús—. Kuloŋn tñan 'iin cha' tyo'oo 'in yu kune' re, cha' ja xlyuu 'a 'in yu siya' ti —ndukwin Jesús 'in kwi'in kuxi.

26 Lo'o y'ni kwi'in cha' kwen msi'ya yu ti'í, xiya' lye 'a mxlyuu ran 'in yu bra nu mdo'o ran 'in yu bra kan'. Mlyuu yu ti'í kan', msu yu lyuu, mdso'o 'in yu. Wa ka'an 'a nten na'an cha' kan'.

—Wa ngujwi yu ni —ndukwin ne' bra kan'.

27 Kan' msñi Jesús ya' yu ti'í kan', mxituun Jesús 'in yu. Mdyituun yu ti'í kan', cha' nchkaa yu bra ti.

28 Chun' ndi'in la, bra nu ndyaa Jesús ni' ña'an, ykwi' ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu lo'o yu mnan ti se'en ndi'in ne' ykwi' ti ne' bra kan':

—¿Ni cha' ja ngwa 'wa kulo ba 'in kwi'in nu msñi 'in yu ti'í kan'? —ndukwin ne' 'in Jesús.

29 —Ska lo ti kwi'in kuxi lka kan' —ndukwin Jesús—, ja nchka 'wan kulo wan 'in ska kwi'in ngwaña'an. Ska ti si jñan wan chabiya' 'in Ndiose cha' ka, bra nu ngi'ni wan ku'nan.

Xiya' ytsa' Jesús 'in ne' cha' ndi'in cha' kaja yu

30 Chun' ndi'in la mdo'o Jesús kichen kan', ndyaa yu lo'o ta'a ndya'an yu, mdijin ne' tyun kichen lo yuu 'in Galilea kan'. Ja ngwa ti' Jesús cha' kanen cha' 'in yu laja kichen kan',

31 cha' ngwa ti' yu kwa'u la yu 'in ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu laja nu nda'an ti ne' tuwiin.

—Nsu'wi ska nten nu ku'ni trisiyun 'ñaän 'in ne' wsiya cha' ku'ni ne' cha' kuxi lo'oŋn, ni siya

wa msu'wa Ndiose 'ñaän ndijyaän cha' kaän nten —ndukwin Jesús 'in ne'—. Kujwi ne' kan' 'ñaän bra kan'. Xa wa mda'a snan tsan cha' nu wa yjwi ne' 'ñaän, bra kan' tyu'uün xiya' —ndukwin Jesús.

³² Ja ngwi'ya ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu kwenta sa ña'an lka cha' nu ykwi' Jesús lo'o ne'; lo'o ja mnicha' ne' 'in yu sa ña'an ndyo'o cha' kan', cha' ntsen ne' chkwi' ne' lo'o yu bra kan'.

Ykwi' ne' cha' ndloo la cha' 'in ne', ti ykwi' ti ne'

³³ Chun' ndi'in la ngula ne' nde kichen Capernaum, yten ne' ni' ña'an. Lo'o mnicha' Jesús 'in ne' bra kan':

—¿Ni sa ña'an ngwa cha' nu ykwi' wan lo'o ta'a wan tuwiin tsan? —ndukwin Jesús 'in ne' kan'.

³⁴ Ja xlyaa ne' katsa' ne' 'in yu ni ña'an ngwa cha' nu wa ykwi' ne' lo'o ta'a ne' tuwiin, cha' mjyu'u ti' ne', chun' wa mxkwen ne' cha' 'in ta'a ne' ti ka nu lka ndloo la cha' 'in ska ta'a nda'an ne'.

³⁵ Kan' mdyitukwa Jesús, xiya' ykwi' yu lo'o tii tyukwa ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu bra kan':

—Nten nu nchka ti' cha' ka ndloo la 'in ta'a ne', ndi'in cha' ku'ni ne' kan' nchga tñan xuwe ti cha' taya' ne' 'in ta'a ne', sa ña'an ngi'ni ska msu tñan 'in x'nan yu —ndukwin Jesús 'in ne' kan'.

³⁶ Lo'o msi'ya Jesús 'in ska nu xuwe cha' xituun yu 'in nu xuwe kan' tloo ne' bra kan'. Laja nu ndukwa skun Jesús 'in nu xuwe kan', ykwi' yu lo'o ne' xiya':

³⁷ —Bra nu taya' wan 'in ska nten sa ña'an lka nu xuwe re cha' 'ñaän, ti kwi' ti cha' nan ndaya' wan 'ñaän, ngwaña'an ndyo'o cha' —ndukwin Jesús—. Lo'o bra nu ku'ni wan tñan 'ñaän, kwi' ngwaña'an

ngi'ni wan tñan 'in Ndiose nu wa msu'wa 'ñaañ cha' ndijyaañ lo chalyuu —ndukwin Jesús.

Su'wa nka tiye ne' lo'oan si si'i nan nsuun ne' lo'oan

³⁸ —Mstru —ndukwin Xuwa 'in Jesús—, wa na'an ba 'in xka nten nu ndlo 'in kwi'in kuxi nu msñi 'in nten. Ngi'ni yu tñan kan' chabiya' 'iin, ndukwin yu 'wa, ni siya ja ngi'ni xa'an yu lo'o ba. Kan' cha' ngwa ti' ba chkwi' ba lo'o yu, cha' ja kulo 'a yu 'in kwi'in kuxi nu nsu'wi 'in nten —ndukwin Xuwa.

³⁹ —Ja chkwi' wan lo'o yu ngwaña'an —ndukwin Jesús 'in Xuwa—. Nten nu wa y'ni ska cha' tnun chabiya' 'ñaañ, ja ka chkwi' nten kan' cha' kuxi 'ñaañ nde loo la.

⁴⁰ Su'wa nka tiye nten lo'oan si si'i nan nsuun ne' lo'oan.

⁴¹ Chañi cha' nu chkwiin' lo'o wan ni: Si ta ska nten ni siya ska sa ti tyi'a ko'o wan cha' nten 'in Krixtu lka wan, nde loo la kaja cha' su'we 'in nten kan'.

Kuxi 'a ka si nsu'wi ska ki'ya nu lka ndloo la 'ñaan

⁴² 'Ja su'we cha' kwa'u ska nten tuwiin kuxi 'in nten nu ndyaa ña'an ti' 'ñaañ sa ña'an nu ndyaa ña'an ti' ska nu xuwe 'in sti —ndukwin Jesús—. Su'we la si chkan' ska kee kichi tnun ynin yu kuxi kan', lo'o xkwan nten 'in yu lo tyi'a tujo'o bra kan'.

⁴³ Ndi'in cha' kulaa ya' wan siya' ti ska cha' kuxi nu ndiya 'a ti' wan, ni siya ndloo 'a cha' kan' 'wan, nxke' ti' wan, ña'an ti' ska la'a tsu' ya' wan. Su'we la tyisnan chalyuu nu ja tsaa tii 'a 'wan, ni siya ja lo'o cha' kuxi kan' nu ndloo 'a 'wan, cha' ja kala

wan se'en kuxi 'a nde lo jwlyaa bra kan'. Ja tyii cha' chkin kii' la kan', sa ku' ti chkin.

⁴⁴ Ja tyii cha' ku kunu' kuna' nten la kan', ja tyii cha' chkin kii' kan' siya' ti.

⁴⁵ Ti kwi' ti cha', ndiya 'a ti' wan ska cha' kuxi nu ngi'ni wan, nu ndloo 'a 'wan, nxke' ti' wan, ña'an ti' ska la'a tsu' kiya' wan; kan' cha' ndi'in cha' kulaa ya' wan siya' ti 'in ran. Su'we la tyisnan chalyuu nu ja tsa' tii 'a 'wan siya' ti, ni siya ja lo'o cha' kuxi kan', cha' ja kala wan se'en kuxi 'a nde lo jwlyaa bra kan'.

⁴⁶ Ja tyii cha' ku kunu' kuna' nten la kan', ja tyii cha' chkin kii' kan' siya' ti.

⁴⁷ Ti kwi' ti cha', ndiya 'a ti' wan ska cha' kuxi nu ña'an wan, kan' cha' ndi'in cha' kulaa ya' wan 'in cha' kuxi kan' siya' ti, sa ña'an si nan kulo wan 'in kiloo ykwi' wan. Su'we la tyisnan Ndiose kulo Ni tñan ni' kasiya 'wan, ni siya ja lo'o cha' kuxi kan' nu ndloo 'a 'wan, cha' ja kala wan se'en kuxi 'a nde lo jwlyaa bra kan'.

⁴⁸ Ja tyii cha' ku kunu' kuna' nten la kan', ja tyii cha' chkin kii' kan' siya' ti.

⁴⁹ 'Xñi Ndiose nchga lomstan nu tyukwi ti tiye nten xtya ne' cha' chkin cha' 'in Ndiose. Lo'o chin' teje' xtya ne' lomstan kan'. Kwi' ngwaña'an, xñi Ndiose cha' 'in nchga nten nu talo bra nu tyukwa ne' nu ti'í.

⁵⁰ Su'we 'a teje', nnanjo'o 'a ran 'ñaan; ska ti si tyii cha' tiyen' 'in ran, bra kan' ja kunanjo'o 'a 'ñaan, cha' ja ka tiyen' 'a ran xiya'. Lo'o nchga wan ni, ña'an ti' teje' lka wan xa nu ndi'in wan lo chalyuu; sa ña'an su'we 'a tñan ngi'ni teje' lo ska nan kuan, ngwaña'an su'we 'a tñan ku'ni wan laja

nten chalyuu bra nu su'we ti tyi'in wan lo'o ta'a nten wan.

10

Ngwa'u Jesús cha' ja kulaa ti'in ne' 'in kwilyo'o ne'

¹ Lo'o mdo'o Jesús kichen Capernaum bra kan', ndyaa yu tijyu' nde lo yuu 'in Judea. Mdiyin yu ndyaa yu xka la'a tsu' chku Jordán bra kan'. La kan' mdyo' ti'in ka'an 'a nten se'en ndi'in yu. Ngwa'u Jesús 'in ne' bra kan', sa ña'an nu ndu'u yu 'in nten nchga kichen se'en nda'an yu.

² Lo'o mdiyan chin' ne' fariseo se'en ndi'in yu, cha' ngwa ti' ne' kan' cha' ka kuxi cha' 'in Jesús. Kan' mnicha' ne' 'in yu:

—¿Ta nda cha' kula nu nsu'wi 'ñaan chabiya' 'ñaan cha' kulaa ti'in ska nten 'in kwilyo'o yu a? —ndukwin ne' kan' 'in Jesús.

³ Bra kan' mxkwen Jesús 'in ne' kan':

—¿Ni sa ña'an tñan ngulo ayman Moisés 'wan nu ngwa s'ni? —ndukwin Jesús 'in ne'.

⁴ —Nda ayman Moisés chabiya' 'in yu ki'yu ta'aan cha' kulo kityi cha' kulaa ti'in yu 'in kwilyo'o yu siya' ti. Xa wa mdo'o kityi 'in ska yu ki'yu, wa mdyii cha' kwilyo'o yu siya' ti bra kan'; ja lka nu kuna'an kan' kwilyo'o yu bra kan' —ndukwin ne' 'in Jesús.

⁵ Mxkwen Jesús 'in ne' bra kan':

—Si'ya wan ngwa'an ayman Moisés cha' kan', cha' ja nnan wan siya' ti cha' 'in Ndiose —ndukwin Jesús—.

⁶ Bra nu mdyisnan ndukwa kiya' chalyuu, xa nu ngwiñan Ndiose nchga lo nan, ja ngwa ti'

Ndiose cha' ka ngwaña'an. “Ngwiñan Ndiose nten; ngwiñan Ni ska yu ki'yu lo'o ngwiñan Ni ska nu kuna'an” ndukwin kityi kula 'in Ndiose.

⁷ “Kan' cha' bra nu kaja kwilyo'o ska yu ki'yu, tyo'o tsu' yu na'an tyi sti yu lo'o jya'an yu, cha' tyi'in yu lo'o kwilyo'o yu bra kan',

⁸ cha' ka ne' sa ña'an lka ska ti nten bra kan'.” Ja lka ne' tukwa nten bra kan', cha' wa lka ne' ña'an ti' si ska ti nten lka ne'.

⁹ Kan' cha' ja su'we kulaa ti'in yu 'in kwilyo'o yu, cha' wa mda Ndiose cha' kwilyo'o 'in ne' —ndukwin Jesús 'in ne'.

¹⁰ Bra wa mdiyan Jesús ni' ña'an xiya', bra kan' mnicha' ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu ni ña'an lka cha' nu tka ytsa' ti yu 'in ne'.

¹¹ Mxkwen Jesús 'in ne' bra kan':

—Xa nu kulo ska nten kityi cha' kulaa ti'in yu 'in kwilyo'o yu, cha' kaja kwilyo'o yu lo'o xka nu kuna'an bra kan', nka tiye yu, cha' kuxi ngi'ni yu lo'o nu ngwa kwilyo'o yu bra kan' —ndukwin Jesús—.

¹² Ti kwi' ti cha' lka lo'o ska nu kuna'an nu kulo kityi cha' kulaa ti'in 'in kwilyo'o, cha' kaja kwilyo'o lo'o xka yu ki'yu bra kan', nka tiye, ti kwi' ti cha' kuxi ngi'ni kan' lo'o nu ngwa kwilyo'o kan' —ndukwin Jesús 'in ne'.

Ndukwan Jesús 'in nu xuwe

¹³ Lo'o ngwa ska tsan mdiyan lo'o ne' 'in tyun nu xuwe nde se'en ndi'in Jesús. Ngwa ti' ne' cha' xtya ya' Jesús ke nu xuwe kan'. Lo'o y'ni tlá 'a yu kune' nu ngi'ni xa'an cha' 'in Jesús 'in ne', cha' ja kan lo'o ne' 'in nu xuwe kan'.

14 Bra nu na'an Jesús sa ña'an nu ngi'ni ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu, ja mdiya ti' yu cha' ngi'ni ne' ngwaña'an:

—Ta wan chabiya' 'in nu xuwe cha' kan ne' se'en ndi'iin —ndukwin Jesús 'in ne' kan'—. Ja chkwi' wan lo'o nu xuwe kan' cha' ja kan ne' se'en ndi'iin. Sa ña'an lka cha' ndyaa ña'an ti' nu xuwe 'in sti ne', kwi' ngwaña'an ndi'in cha' tsaá ña'an ti' nten 'in Ndiose, cha' ka Ni ndloo ni' kasiya 'in ne' bra kan'.

15 Chañi cha' nu nchkwiin' —ndukwin—, cha' ja ka sten nten cha' 'in Ndiose cha' ka Ni ndloo ni' kasiya 'in ne' si nu ja ya tsaá ña'an ti' ne' tyukwi ti tiye ne' 'in Ni, sa ña'an nu ndyaa ña'an ti' nu xuwe tyukwi ti tiye ne' 'in sti ne'.

16 Kan' msñi Jesús 'in nu xuwe kan', nkwan yu 'in ne' bra nu mstya ya' yu ke ne'.

Nchkwi' ska yu kuliya' kune' lo'o Jesús

17 Ti ndyaa la Jesús tuwiin, kan' na'an yu nxnan ska yu ki'yu kune' ndijyan ña'an 'in Jesús. Mduun xtyin' yu kune' tloo Jesús bra kan'.

—Mstru, su'we 'a ngi'ni wan nchga tsan —ndukwin 'in Jesús—. Ku'ni wan cha' su'we katsa' wan 'ñaän, ¿ni sa ña'an ku'niin cha' kaja chalyuu 'ñaän nu ja tsaá tii 'a? —ndukwin.

18 —¿Ni cha' lka nxke' tii' cha' nten su'we lkaän? —ndukwin Jesús 'in yu kune' bra kan'—. Ska ti Ndiose lka nu chañi cha' su'we lka Ni —ndukwin—.

19 ¿Ta jlyo ka tii' nchga tñan nu ngulo Ndiose 'in nten nu ngwa s'ni?: “Ja xu'wi cha' 'wan lo'o xka la nten nu ja lka kwilyo'o wan; ja kujwi wan 'in ta'a nten wan; ja ku'ni wan kunan cha' su'we nu nsu'wi 'in ta'a nten wan; ja chkwi' wan kwentu 'in

ta'a nten wan; ja kwiñi lyo'o wan 'in ta'a nten wan; kwi' ngwaña'an, ku'ni tnun wan 'in sti wan lo'o jya'an wan, kunan wan cha' nu nchkwi' ne' kan'".

²⁰ —Mstru —ndukwin yu kune' kan' bra kan'—, ti kuneñ' ndukwañ nchga tñan kan'; ja mdyii cha' ndukwañ cha' kan' nchga tsan.

²¹ Su'we nka tiye Jesús cha' ykwi' yu ki'yu kan' ngwaña'an. Xiya' ykwi' Jesús lo'o yu bra kan':

—Ska ti tñan ti ji ku'nii —ndukwin Jesús 'in yu—. Yaa lyaa kujwii' nchga cha' su'we nu nsu'wi 'iin, cha' tyo'o tñi taa 'in ne' ti'i bra kan'; ka'an la cha' su'we kaja 'iin chun' ndi'in la nde se'en ndi'in Ndiose. Nde loo la tyaan xiya' se'en ndi'iin cha' tya'aan lo'oñ.

²² Bra wa ynan yu kan' nchga cha' nu ykwi' Jesús lo'o, xka ña'an nda'an cha' tiye yu bra kan'; xi'in 'a ti' yu, cha' kuliya' 'a yu. Mdo'o yu ndyaa yu ngwaña'an ti bra kan'.

²³ Mxitukwi Jesús na'an 'in ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu bra kan'.

—i Tukwi 'a ka cha' kala ska nu kuliya' nde se'en lka Ndiose ndloo! —ndukwin Jesús 'in ne' kan' bra kan'.

²⁴ Nduwe 'a ti' ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu bra kan', cha' ngwaña'an ykwi' yu cha' 'in ne' kuliya'. Kan' cha' xiya' ykwi' Jesús lo'o ne':

—'Wan, yu kune' —ndukwin Jesús—, tukwi 'a ka cha' ka Ndiose ndloo ni' kasiya 'in nten, xa nu lye 'a ndiya ti' ne' nchga cha' su'we nu nsu'wi 'in ne'.

²⁵ Sa la tñan tyijin ska 'ni kiya' kuxa, ni siya ska 'ni tnun ña'an ti' ska camello. Sa la cha' kan', lo'o tukwi la sten ska nu kuliya' cha' 'in Ndiose cha' ka Ni ndloo ni' kasiya 'in.

26 Bra wa ynan ne' cha' kan', nduwe 'a ti' ne' bra kan'.

—¿Ti ka nu ka lyaa 'in nu kuxi nu nsu'wi chalyuu sikwa a? ¿Ti ka nu ka kala nde se'en ndi'in Ndiose? —ndukwin ne' 'in Jesús bra kan'.

27 Na'an 'a Jesús 'in ne' bra kan', kwi' ykwi' yu lo'o ne' xiya':

—Kan' lka ska cha' nu ja nchka ku'ni nten chalyuu. Ndiose ni, nchga tñan nchka 'in Ni, kan' cha' nchka ku'ni Ni cha' kala nten se'en ndi'in Ni —ndukwin Jesús 'in ne'.

28 Ykwi' Tyu lo'o Jesús bra kan':

—Lo'o bare ni, wa mxnun ba nchga nan nu nsu'wi 'wa cha' tya'an ba lo'oo, sa ña'an nu ndukwiin cha' ku'ni ba —ndukwin Tyu.

29 —Chañi cha' nu nchkwiin' lo'o wan —ndukwin Jesús—, cha' nchga nten nu ndi'in cha' tsaá tjiyu' cha' ku'ni tñan 'ñaän, nu ngwaña'an wa mxnun nchga nan nu nsu'wi 'in ne' cha' ngi'ni ne' tñan 'ñaän, ja kulaa yaän' 'in ne' kan' ngwaña'an ti. Ni siya na'an tyi ne', ni siya ta'a ngula ne', ni siya sti ne', ni siya jya'an ne', ni siya kwilyo'o ne', ni siya sñi' ne', ni siya yuu nu nsu'wi 'in ne', kanun nchga cha' kan';

30 lo'o ti kwi' lo chalyuu re ni, xiya' kaja ka'an la cha' nu mna' 'in ne' kan'. Kaja se'en ka na'an tyi ne', kaja nu ka ta'a ngula ne', kaja nu ka jya'an ne', kaja nu ka sñi' ne', kaja yuu se'en ku'ni ne' tñan; ta Ndiose ska siyentu sa kwa cha' kan' nu kaja 'in ne'. Kwi' ngwaña'an, tyijin ne' kan' nu ti'í lo chalyuu re. Lo'o nde loo la kaja chalyuu nu ja tsaá tii 'a 'in ne' kan'.

31 Nde loo la ka nten nu tyo'o tukwa bra wa tyii ti cha'; nde chun' la kanun nten nu mdo'o tukwa ti kulo la —ndukwin Jesús 'in ne'.

Xiya'ytsa' Jesús 'in ne' cha' wa kaja ti yu

32 Xiya' mdo'o ne' ndyaa ne' bra kan', ndyaa Jesús lo'o ne' ta'a nda'an yu tuwiin tsa'a ne' nde Jerusalén. Nde loo la mda'an ykwi' Jesús. Ka'an 'a cha' mda'an tiye ne' ta'a nda'an yu, kwi' ng-wañ'a'an xka ta nten nu mda'an lo'o ne', ytsen 'a ne'. Kan' ndyaa lo'o Jesús 'in tii tyukwa ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu, mdo'o tsu' ne' ska la'a tuwiin ti cha' katsa' Jesús 'in ne' kan' sa ña'an ka cha' nu ka 'in yu nde loo la.

33 —Kunan su'we wan —ndukwin Jesús 'in ne' kan' bra kan'—. Wa msñian tuwiin nde y'ni, cha' tsaan Jerusalén. Nde kwa xñi nten 'ñaän, ni siya wa msu'wa Ndiose 'ñaän ndijyaän cha' kaän nten. Tsa'a lo'o ne' 'ñaän tloo sti jo'o nu lka ndloo la, tloo mstru nu ndu'u cha' jo'o. Ku'ni biya' ne' kan' 'ñaän bra kan'. Chkwi' ne' cha' ndi'in ki'ya tnun 'ñaän, lo'o ndi'in cha' kajaän si'ya ki'ya kan', chkwi' ne' kan'. Kan' tsa'a lo'o ne' kan' 'ñaän tloo ne' xka la'a tsu' nu lka ndloo.

34 Bra kan' xtyi lyo'o ne' kan' 'ñaän, su'wa tyi'a nsu'wi tu'wa ne' loün, jwi'in ne' kan' 'ñaän lo'o ti su. Bra kan' jwi'in ka'an ne' kan' 'ñaän lo wsi cha' kajaän. Lo'o bra wa mda'a snan tsan, bra kan' tyu'uün xiya'.

Mjñan Santiago lo'o Xuwa ska cha' su'we 'in Jesús

35 Lo'o mdiyan Santiago lo'o Xuwa ta'a yu se'en ndi'in Jesús bra kan'. Sñi' Zebedeo lka ne' kan'.

—Mstru —ndukwin ne'—, ku'nii cha' tlyu tii' 'wa, ndiya ska xu'we nu nchka ti' ba jñan ba 'iin —ndukwin ne' 'in Jesús.

³⁶ —¿Nan lka nchka ti' wan cha' ku'niñn cha' 'wan a? —ndukwin Jesús 'in ne' bra kan'.

³⁷ —Ku'nii cha' su'we taa chabiya' 'wa cha' su'wa ti tyukwa ba lo'oo nde se'en tlyu, se'en nu xaa 'a, se'en nu ka ndloo la nu'win nde loo la —ndukwin ne' kan'—. Ska ba tyukwa ba la'a se'en kwin 'iin, xka ba tyukwa ba la'a se'en kaa 'iin bra kan'.

³⁸ —Ja jlyo ti' wan sa ña'an nan lka nu njñan wan 'ñaän ni —ndukwin Jesús 'in ne'—. ¿Ta nchka 'wan ko'o wan nan tlyaa' nu ndi'in cha' ko'oñn a? ¿Ta talo wan bra nu ta ne' nu ti'í 'wan ña'an ti' nu ti'í nu ndi'in cha' tyijiin xa nu kujwi ne' 'ñaän a?

³⁹ —Nchka 'wa —ndukwin ne' 'in Jesús bra kan'.

—Chañi cha' lo'o wan ndi'in cha' ko'o wan nan tlyaa' nu ndi'in cha' ko'oñn —ndukwin Jesús—. Chañi cha' tyijin wan nu ti'í sa ña'an nu ndi'in cha' tyijiin nu ti'í.

⁴⁰ Lo'o ni, cha' nu tyukwa wan la'a se'en kwin 'ñaän, cha' tyukwa wan la'a se'en kaa 'ñaän, ja nsu'wi chabiya' 'ñaän cha' taän se'en tyukwa nten nde kwa. Wa lka ngulo suwi Ndiose Stiin 'in nten nu tyukwa nde siin' bra kan' —ndukwin Jesús 'in ne'.

⁴¹ Lo'o xa tyii ne' nu mda'an lo'o Jesús, bra wa ynan ne' sa ña'an cha' nu mjñan Santiago lo'o Xuwa 'in Jesús, chen 'a ngwa tiye ne' ña'an ne' 'in ta'a tyukwaa yu kan' bra kan'.

⁴² Kan' cha' ykwi' Jesús lo'o ta'a ne':

—Jlyo ti' wan cha' nten nu lka ndloo la 'in ne' xka la'a tsu', tlá 'a ne' kan' —ndukwin Jesús—. Lye 'a ndlo ne' kan' tñan 'in ne' nde kichen tyi ne'.

⁴³ Lo'o 'wan ni, ja su'we ku'ni wan ngwaña'an. Nchga lo tñan nu ka taya' wan 'in ta'a nten wan, kan' tñan ndi'in cha' ku'ni wan, xa nu nchka ti' wan cha' ka wan ndloo 'in ne' kan'.

⁴⁴ Kwi' ngwaña'an, si xke' ti' wan cha' ndloo la cha' 'wan ke ne' ta'a wan, ndi'in cha' ku'ni wan lo'o ta'a nten wan ña'an ti' si lka wan ska msu 'in ne' ni siya ja lo'o liya'.

⁴⁵ Na' nu wa msu'wa Ndiose 'ñaän ndijyaän cha' kaän nten, ja ndijyaän lo chalyuu re cha' kaja msu 'ñaän; na' kaän msu 'in nten, kan' cha' ndijyaän. Nan wa ndijyaän cha' kajaän si'ya ki'ya nu ndi'in 'in nten, cha' kulaän 'in ka'an 'a nten bra kan' —ndukwin Jesús 'in ne'.

Y'ni Jesús jo'ó 'in Bartimeo nu kwityiin'

⁴⁶ Chun' ndi'in la mdiyan Jesús nde kichen Jericó lo'o ta'a nda'an yu. Mdiyin ne' jlu'we kichen kan'. Bra wa tyaa ti Jesús lo'o ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu bra kan', lo'o ka'an 'a nten ndyaa ña'an 'in ne'. Ngwaña'an ngwa bra kan', tu'wa tuwiin mdukwa ska yu kwityiin' nu naan Bartimeo, njñan yu lomstan 'in nten nu ndijin nde kwa. Sñi' Timeo lka yu ti'í kan'.

⁴⁷ Bra nu mgii ti' yu cha' ndijyan Jesús Nazaret, kwen msi'ya yu 'in Jesús bra kan':

—jYu kula Jesús! jlyo tiän' cha' nten 'in ayman David lka wan! —ndukwin—. Ku'ni wan cha' su'we cha' chka t'nán ti' wan 'ñaän —ndukwin yu ti'í kan' 'in Jesús.

⁴⁸ Tyun nten ngwa ti' chkwí' lo'o yu ti'í kan', cha' mnan ti tyukwa yu, ngwa ti' ne'; lo'o ja mslyaa yu ti'í kan', kwen la msi'ya bra kan':

—¿Yu kula, nten 'in ayman David lka wan! —ndukwin yu ti'í—, ku'ni wan cha' su'we cha' chka t'nán ti' wan 'ñaän.

⁴⁹ Bra ti ndyaa tuun Jesús se'en ti bra kan'.

—Chkwí' wan lo'o yu cha' kan yu nde re —ndukwin Jesús.

Kan' ndukwin ne' 'in yu kwityiin' kan' cha' tsaá yu tloo Jesús.

—Ku'nii tnun tiyee ni —ndukwin ne' 'in yu ti'í kan'—. Tyituun, tyaa lyaa se'en ndi'in yu kula Jesús kwa —ndukwin ne' 'in yu.

⁵⁰ Bra ti ngulo yu ti'í kan' te' kichan' 'in yu, mxnun se'en yu 'in ran. Mdyituun yu msnan yu ndyaa yu se'en ndi'in Jesús bra kan'.

⁵¹ Lo'o ykwi' Jesús lo'o yu:

—¿Ni sa ña'an nan nchka tii' cha' ku'niñ lo'oo? —ndukwin Jesús 'in yu.

—Mstru —ndukwin yu kwityiin'—, ku'ni wan jo'ó 'ñaän, cha' xiya' kalaa kiloñ cha' ña'aän xiya' —ndukwin yu 'in Jesús.

⁵² —Su'we —ndukwin Jesús 'in yu—. Tyaa lyaa na'an tyii ni. Ndyaa ña'an tii' 'ñaän, kan' cha' wa nchkaa kiloo.

Bra ti ngwa su'we kiloo yu kwityiin' kan', na'an yu xiya'. Bra kan' mdo'o ña'an yu 'in.

11

Y'ni tnun ne' 'in Jesús bra nu mdiyan yu nde Jerusalén

¹ Chun' ndi'in la mdiyan ne' kwi' se'en ti tu'wa kichen Jerusalén, se'en ndi'in tukwa kichen xuwe ti si' ki'ya Olivos. Betfagé lo'o Betania ngwa naan kichen xuwe kan'. Bra kan' ngulo Jesús tñan 'in tukwa ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu:

²—Yaa wan kichen xuwe ti nde kwa —ndukwin 'in ne'—. Bra nu tiyan wan tu'wa kichen kan', bra ti ña'an wan nduun ska buru nchkan' nu ja ya tyukwa nten chun'. Xti' wan 'in i', cha' kan lo'o wan 'in i' nde re.

³ Si ndiya nten nu chkwi' lo'o wan, ni cha' lka ngi'ni wan ngwaña'an, bra kan' nde lka cha' nu chkwi' wan lo'o ne' kan': “Ndiya tñan nu ku'ni buru re cha' 'in X'naan. Bra ti tyaan lo'o ba 'in i' xiya'” nchkwin wan.

⁴ Mdo'o ne' ndyaa ne' kichen xuwe ti kan'; ndy-ija buru 'in ne' se'en nduun tu'wa tuwiin, nchkan' i' tu' na'an tyi ska nten. Bra nu mxiti' ne' 'in i',

⁵ bra kan' ykwi' ska nten nu nduun kwi' se'en ti lo'o ne' kan':

—¿Ni cha' mxiti' wan 'in buru kwa? —ndukwin yu 'in ne'.

⁶ Ytsa' ne' 'in yu kan' nchga tñan nu ngulo Jesús 'in ne' cha' chkwi' ne' lo'o. Bra kan' mda yu chabiya' cha' tsa'a ne' lo'o buru kan'.

⁷ Ndyaan lo'o ne' 'in buru se'en ndi'in Jesús bra kan'. Mstya ne' ste' ne' chun' buru se'en tyukwa Jesús, kwi' mdukwa Jesús chun' i' bra kan'.

⁸ Kwi' ngwaña'an mstya nten ste' ne' tuwiin kan', lo'o ndyaa nten msi'yu ne' stan' yka cha' xtya ne' lka' lyuu, cha' ka su'we ña'an tuwiin se'en tyijin buru lo'o Jesús.

⁹ Kan' msi'ya nten nu ndyaa nde loo Jesús, msi'ya nten nu ndijyan nde chun'; lye 'a y'ni tnun ne' 'in Jesús:

—¡Ku'ni tnuan 'in Ndiose! —ndukwin ne'—. ¡Su'we ti ku'ni Ndiose lo'o nu ki'yu re nu ndijyan chabiya' 'in nu nka X'naan! ¡Ni ti ku'ni tnuan 'in X'naan! —ndukwin ne'—.

¹⁰ Su'we 'a si ku'ni tnuan 'in yu re, cha' ndla ti ka Ndiose ndloo nde re. Kan' nu ka ndloo sa ña'an ngwa ayman David ndloo nu ngwa s'ni —ndukwin ne'—. ¡Ni ti ku'ni tnun nchga nu ndi'in ni' kwan 'in X'naan! —ndukwin ne'.

¹¹ Lo'o mdiyan ne' kan' lo'o Jesús tu'wa kichen Jerusalén, yten ne' tulo'oo kichen kan' bra kan'. Bra ti ndyaa na'an Jesús ni' lyaa tnun nde kwa bra kan'. Na'an yu nchga lo nan nu ndukwa nde kwa, lo'o mxitukwi yu ndyaa yu nde kichen Betania xiya' lo'o tii tyukwa ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu, cha' msiin 'a bra kan'.

Mstya Jesús yuwe' 'in ska yka kityi nu ja yu'wi mta loo

¹² Ngwi'ya xaa xka tsan, mdo'o ne' kichen Betania bra kan'. Ngite' 'a ti' Jesús bra kan'.

¹³ Lo'o na'an yu wa tijyu' la chin' nduun ska yka kityi nu nsu'wi lka' loo. Ndyaa na'an yu si nsu'wi mta loo ran; lo'o lka' ti nsu'wi, ja nsu'wi mta loo ran siya' ti, cha' ti ji tiya bra tyo'o mta loo yka kan'.

¹⁴ —Ja ku 'a nten siya' ti mta nu tyo'o loo yka re —ndukwin Jesús bra kan'.

Lo'o ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in Jesús, ynan ne' cha' nu ykwi' yu cha' 'in yka kan'.

Ngulo Jesús 'in nten nu ndujwi' yu'wa la ni' lyaa tnun

15 Chun' ndi'in la chin', mdiyan ne' kichen Jerusalén. Yten Jesús ni' lyaa tnun nde kwa bra kan', lo'o mdyisnan yu ngulo yu 'in nten nu ndujwi' yu'wa ni' lyaa kwa; lo'o 'in nten nu ndi'ya yu'wa kan', ngulo yu 'in ne' kan' siya' ti. Lo'o nten nu nxa'an tñi 'in ne' nde kwa, mxlyuu yu msaa 'in ne' kan', ngwaña'an mxlyuu yu yka 'in nten nu ndujwi' kiñi cha kuun.

16 Ja mda 'a Jesús chabiya' tyijin nten lo'o yu'wa 'in ne' ni' lyaa tnun kan'.

17 Bra kan' ykwi' Jesús lo'o ne' kwa:

—Ndukwa ska cha' lo kityi 'in Ndiose cha' 'in laa re: “Ska na'an se'en chkwi' nchga nten lo'o Ndiose, ngwaña'an nchkwin nten cha' ka na'an 'ñañ re, ndukwin Ndiose.” Ngwaña'an ndukwa lo kityi —ndukwin Jesús bra kan'—, lo'o 'wan ni, wa y'ni wan cha' na'an tyi nten nu ngi'ni kunan lka na'an re —ndukwin Jesús 'in ne' kan'.

18 Ynan sti jo'o nu lka ndloo la cha' kan', lo'o ynan mstru nu ndu'u cha' jo'o ni' lyaa. Na'an ne' cha' ka'an 'a nten nganan cha' nu ndu'u Jesús 'in ne', kan' cha' ntsen ne' nu tnun nchka kan' si ka tnun la cha' 'in Jesús; ngwa ti' ne' tnun kan', cha' kaja suun 'in ne' cha' ka kujwi ne' 'in Jesús bra kan'.

19 Bra nu ndyaa kwichaa, bra kan' mdo'o Jesús lo'o ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu, ndyaa yu. Ja nganun 'a ne' kichen tnun kan' tla.

Ngwityi yka kityi kan'

20 Ngwi'ya xaa xka tsan, xiya' mdijin ne' kwi' se'en nduun yka kityi kan' bra kan'. Wa ngwityi

siya' ti yka kan', tyukwi ña'an yka lo'o kiya' yka ngwityi.

²¹ Lo'o nsu'wi ti' Tyu cha' nu ykwi' Jesús 'in yka kan' ti kaa bra kan'.

—Mstru, ña'aan chin' nde re —ndukwin Tyu 'in Jesús—. Wa ngwityi ti kwi' yka kityi se'en nu msty'a nu'win yuwe' chun' ran.

²² —Ndi'in cha' tsaa ña'an ti' wan 'in Ndiose —ndukwin Jesús 'in ne' bra kan'—.

²³ Chañi cha' nu chkwii'n' lo'o wan ni, cha' si chkwil' wan lo'o ki'ya kwa: “Tyo'o tsuu', yaa skwaa lo tyi'a tujo'o” nchkwin wan 'in ki'ya, kwi' ngwaña'an ku'ni Ndiose lo'o ki'ya kan'. Ngwaña'an ka, si chañi 'wan cha' ndyaa ña'an ti' wan cha' ka ska cha' nu jñan wan 'in Ndiose; si ja tsaa ña'an ti' wan cha' nu ykwi' Ndiose, ja ka cha' kan' bra kan'.

²⁴ Kwi' ngwaña'an, nchga lo cha' nu jñan wan 'in Ndiose laja nu chkwil' wan lo'o Ni, chañi cha' ta Ni cha' kan' 'wan, si chañi cha' ndyaa ña'an ti' wan 'in Ni.

²⁵ Nchga ya' nu nduun wan cha' chkwil' wan lo'o Ndiose, ndi'in cha' ku'ni wan cha' tlyu ti' 'in ta'a nten wan, bra nu ndiya ska cha' nu msu'wa ne' cha' msin' ti' wan. Bra kan' Ndiose Sti wan nu ndukwa nde ni' kwan, kwi' nu ku'ni cha' tlyu ti' 'wan 'in cha' kuxi nu ndi'in 'wan.

²⁶ Ja ku'ni Ndiose Sti wan cha' tlyu ti' 'wan 'in cha' kuxi nu ndi'in 'wan, si ja lo'o wan ku'ni wan cha' tlyu ti' 'in ta'a nten wan.

Ngi'ni Jesús tñan chabiya' 'in Ndiose

²⁷ Xiya' ndyaa ne' nde Jerusalén bra kan', yaa Jesús ni' lyaa tnun kwa. Lo'o na'an sti jo'o nu ndloo la 'in yu, lo'o mstru nu ndu'u cha' jo'o, lo'o ne' kula

nu nduun loo la 'in kichen, na'an ne' 'in yu se'en nda'an yu ni' lyaa kan'. Bra kan' mdyo' ti'in ne' kan' se'en ndi'in yu cha' chkwi' ne' lo'o yu.

28 —¿Ti ka nu lka nu nda chabiya' 'iin cha' ku'nii tñan nu ngi'nii a? —ndukwin ne' 'in Jesús—. ¿Ti ka nu ngulo tñan 'iin a? —ndukwin ne'.

29 —Lo'o na', kunichaän' ska cha' 'wan —ndukwin Jesús bra kan'—. Xkwen ñi wan 'ñaän, lo'o katsaän' 'wan ti ka nu nda chabiya' 'ñaän bra kan' —ndukwin yu—.

30 ¿Ti ka nu ngulo tñan 'in ayman Xuwa cha' tukwatya yu 'in nten a? ¿Ta Ndiose mda chabiya' 'in Xuwa kan' a? ¿O ta nten chalyuu ti mda chabiya' 'in yu a? Katsa' ñi wan 'ñaän —ndukwin Jesús 'in ne'.

31 Kan' mnan ti ykwi' ne' nu tnun nchka kan' lo'o ta'a ne':

—Si chkwian' cha' Ndiose mda chabiya' 'in ayman Xuwa kan', bra kan' xkwen yu 'wa: “¿Ni cha' ja ynan wan cha' nu ykwi' yu sikwa?”

32 ¿Ta su'we la chkwian' cha' nten chalyuu ti ngulo tñan 'in Xuwa a? —ndukwin ne' 'in ta'a ne'.

Nan wa ntsen ne' nu lka ndloo kan' 'in nchga nten nu ndi'in kichen kan'. Jlyo ti' ne' nu tnun nchka kan' cha' nchga nten kan' wa ndyaa ña'an ti' ne' cha' ykwi' ayman Xuwa cha' 'in Ndiose.

33 —Ja jlyo ti' ba —ndukwin ne' 'in Jesús bra kan'.

—Su'we sikwa —ndukwin Jesús—. Kwi' ngwaña'an na', ja katsaän' 'wan ti ka nu lka nda chabiya' 'ñaän cha' ku'niin tñan re —ndukwin yu 'in ne' nu tnun nchka kan'.

12

Cha' 'in msu xa'an

¹ Kan' mdyisnan Jesús ngwa'u ska cha' tiya 'in ne' nu nduun kwi' se'en ndi'in yu:

—Wa mdiya ska nten, yu'wi tyun yka chi kutun 'in yu nu wa yta yu. Ngwiñan yu ska lo'oo chun' yka kan'. Bra kan' ngulu yu ska tu tiyuu ni' kee se'en lyo'o sta ne' mta chi kutun, cha' kulo ne' tyi'a xi nu nsu'wi ni' ran. Lo'o ngwiñan yu ska na'an se'en ku'ni ne' kwan 'in yka kan'.

'Chun' ndi'in la mda yu ni' lyo'oo se'en nduun yka kan' mjñan xka ta nten, lo'o sa tka' ti nan nu tyo'o lo yka kan' kaja 'in yu bra kan'. Kwi' mdo'o yu ndyaa yu xka kichen tijyu' la bra kan'.

² Xa nu wa tiya ko' cha' kuwin mta chi kutun, kan' ngulo yu tñan 'in msu 'in yu cha' tsa se'en ndi'in nten kan', tsa y'ya msu chin' nan nu ndi'in cha' kanun 'in yu.

³ Bra ti msñi ne' nu ndi'in loo tñan kan' 'in msu nu tka mdiyan ti, mji'in ne' 'in msu kan'; ja ska mta chi kutun mda ne' ku x'nan lo'oo kan'.

⁴ Xiya' ngulo x'nan lo'oo 'in xka msu cha' tsa na'an msu kan' 'in yka kwiñii 'in yu. Xiya' y'ni liye' ti' ne' kan' 'in msu nu mdiyan se'en ndi'in ne'. Mji'in ndukun' ne' ke msu kan', nguun ne' kee 'in msu kan'.

⁵ Xiya' ngulo x'nan kan' tñan 'in xka msu, lo'o yjwi ne' 'in msu kan' bra kan'. Tyun msu msu'wa x'nan cha' tsa y'ya ne' mta chi kutun kan', kwi' y'ni liye' 'a ti' nten kan' 'in ta'a msu nu ndyaa se'en ndi'in ne'. Wa mdiya msu nu mji'in ti ne' 'in, lo'o mdiya nu yjwi ne' 'in.

⁶ Xka ti nten nganun 'in x'nan lo'oo kan', ti kwi' lka sñi' yu nu ndiya la ti' yu. Lo'o ngulo x'nan lo'oo 'in sñi' kan' bra kan', cha' tsa'a na'an 'in nten nu ti'í ti' kan'. “Ja chan tukwa ne' cha' nchkwi' sñiën!” mske' ti' x'nan kan'.

⁷ Bra nu na'an nten ti'í ti' kan' 'in sñi' x'nan lo'oo kan', bra ti mdyisnan ne' ykwi' ne' lo'o ta'a ne': “Yu kwa ka x'nan yka re nde loo la” ndukwin ne' 'in ta'a ne'. “Su'we la si ta'aan kujwian 'in yu kwa bra ti, cha' kanun yka re 'ñaan bra kan'!” ndukwin ne'.

⁸ Kan' cha' msñi ne' kan' 'in sñi' x'nan lo'oo kan', yjwi ne' 'in yu; mxkwan ne' 'in ayman kan' chun' lo'oo.

⁹ Bra kan' mnicha' Jesús 'in nten nu wa ynan cha' tiya kan':

—¿Ni sa ña'an ku'ni x'nan lo'oo kan' bra kan'? —ndukwin Jesús 'in ne'—. Ja chan kan ykwi' x'nan lo'oo kan' nde se'en nduun yka 'in yu; bra ti kujwi yu 'in nchga nten ti'í ti' kan', ta yu yka kwiñii kan' jñan xka ta nten bra kan', cha' ku'ni ne' tñan nde kwa. Ngwaña'an ku'ni x'nan lo'oo kan'.

¹⁰ '¿Ja ya chkwi' wan lo kityi 'in Ndiose se'en ndukwa cha' re a?:

Ndiya ska kee nu mxkwan nten nu ngwiñan na'an ti kulo, cha' ja su'we ña'an kee kan', mske' ti' ne';

lo'o ni, wa mjwi tñan nu ku'ni kee kan', chun' nduun ran se'en lka ndloo la cha' 'in Ndiose.

¹¹ Nu lka X'naan, y'ni Ni cha' ngwaña'an ngwa cha' kan', kan' cha' nduwe 'a tian' 'in cha' tnun kan'.

Ngwaña'an nchkwi' kityi —ndukwin Jesús.

¹² Lo'o msin' 'a ti' ne' nu lka ndloo kan' 'in Jesús bra kan', cha' ngwa biya' ti' ne' cha' wa ykwi' Jesús

cha' 'in ykwi' ne', laja nu ngwa'u yu cha' tiya kan' 'in nten. Xñi ne' kan' 'in Jesús, ngwa ti' ne'; lo'o ja ngwa 'in ne', cha' ntsen ne' 'in nten ka'an kan'. Kan' cha' mdo'o ne' nu tnun nchka kan', ndyaa ne' bra kan'.

Cha' 'in tñi nu ndlo ne' nu lka ndloo la

¹³ Chun' ndi'in la msu'wa ne' nu tnun nchka kan' tukwa snan ne' fariseo, kwi' ngwaña'an msu'wa ne' la chin' nten nu 'in ree Herodes, cha' tsaa ne' se'en ndi'in Jesús. Wa ngulo ne' tñan 'in ne' cha' kunaan ne' ska cha' nu nchkwi' yu, cha' ka xtya ne' ki'ya 'in yu si'ya cha' kan'.

¹⁴ Bra wa mdiyan ne' kan' se'en ndi'in yu, ykwi' ne' lo'o yu bra kan':

—Mstru —ndukwin ne' 'in Jesús—, jlyo ti' ba cha' ñi 'a ngi'nii; ti kwi' cha' nu ñi nu wa ykwi' Ndiose, kan' lka cha' nu ndu'uu 'in nten. Ja nduwe tii' sa ña'an lka cha' nu chkwi' nten cha' 'iin. Ska ti biya' ña'aan 'in nchga nten, ni siya ne' ti'i, ni siya ne' nu tnun nchka. Ku'nii cha' tlyu ti' 'wa, ¿ta su'we cha' ndaan tñi nu ndlo ne' nu ngi'ni tñan 'in ree tlyu nu ndi'in xka la'a tsu' kan' a? —ndukwin ne' 'in Jesús—. ¿Ta n'ni 'a cha' taan tñi kan' 'in ne' kwa a? ¿O ta su'we la ni siya ja taan 'aan tñi kan' siya' ti a?

¹⁵ Mgii ti' Jesús cha' tukwa cha' nda'an tiye ne' kan'.

—¿Ni cha' nchkwi' biya' wan 'ñaän ngwaña'an? —ndukwin Jesús 'in ne' kan'—. Ta wan ska tñi plata 'ñaän cha' ña'aan 'in ran.

¹⁶ Kan' mda ne' ska tñi 'in yu, lo'o mnicha' Jesús 'in ne' bra kan':

—¿Ti ka nu lka nkwin nu nga'an chun' tñi re a? ¿Ni sa ña'an nin yu nu ngwa'an chun' tñi re a? —ndukwin Jesús 'in ne'.

—Nin ree tlyu nu ndi'in xka la'a tsu', kan' ngwa'an chun' tñi kwa —ndukwin ne' bra kan'.

¹⁷ —Su'we —ndukwin Jesús bra kan'—, ta wan nchga nan nu ndi'in cha' ta wan 'in ree tlyu kan' sikwa; kwi' ngwaña'an, taa wan 'in Ndiose nchga nan nu ndi'in cha' taa wan 'in Ni.

Yuwe 'a ti' ne' cha' nchka 'a 'in Jesús xitukwi cha' lo'o ne' kan'.

Mnicha' ne' 'in Jesús sa ña'an ka cha' tyu'u nten xiya'

¹⁸ Chun' ndi'in la mdiyan chin' ne' saduceo se'en ndi'in Jesús; ne' kan' ni, ja ndyaa ña'an ti' ne' cha' ti tyu'u ayman xiya'. Mnicha' ne' kan' 'in Jesús bra kan':

¹⁹ —Mstru —ndukwin ne' kan'—, wa s'ni ngwa'an ayman Moisés ska cha' lo kityi cha' 'in ta'a ngula nten. Xa wa ngujwi ska nten ni, si wa mjwi kwilyo'o yu lo'o ja ya kaja sñi' yu, bra kan' ndiya tñan 'in ta'a ngula yu nu ti ndi'in ska ti cha' kaja kwilyo'o yu lo'o nu kuna'an kwilyo'o ayman ta'a yu. Kan' chkwi' ne' 'in sñi' nu kala kulo 'in ne' cha' sñi' yu ki'yu nu wa ngujwi lka yu, cha' ja kana' nin yu nu wa ngujwi kan'. Ngwaña'an ykwi' Moisés nu ngwa s'ni.

²⁰ ¿Ni sa ña'an ka cha' ni a? Mdiya ska ya' mdi'in kati yu ki'yu, xkwi' ta'a ngula ne'. Kan' mjwi kwilyo'o nu kula la, lo'o ndla ti ngujwi yu bra kan', lo'o ja ya kaja sñi' ne'.

²¹ Kwi' ngwaña'an mjwi kwilyo'o nu kuna'an kan' lo'o xka yu ta'a ngula ayman kan'. Ti kwi' ti

cha' ngwa, ngujwi nu ki'yu kan', lo'o ja ya kaja sñi' ne'. Xiya' mjwi kwilyo'o nu kuna'an kan' lo'o xka yu ta'a ayman kan'.

²² Kwi' ngwaña'an ngwa cha' lo'o ta'a kati yu ki'yu kan'. Ja mjwi sñi' ne' siya' ti. Xa wa mdyii cha', ngujwi nu kuna'an kan' bra kan'.

²³ Bra nu tyu'u nchga ayman xiya' ni, ¿ti ka nu ka kwilyo'o nu kuna'an kan' a?, chun' ta'a kati yu ki'yu kan' wa mdi'in lo'o nu kuna'an kan'.

²⁴ —Ja jlyo ti' wan siya' ti —ndukwin Jesús 'in ne' kan'—, cha' ja nchka biya' ti' wan sa ña'an lka cha' nu ndukwa lo kityi 'in Ndiose. Ja ndi'ya wan kwenta sa ña'an cha' tnun 'a nu nchka 'in Ndiose ku'ni.

²⁵ Xa nu tyu'u nchga ayman xiya', ja ndi'in cha' kaja kwilyo'o nten bra kan', ja ta 'a ne' sñi' ne' cha' ka kuxiin nten. Sa ña'an ndi'in angajle nde se'en ndi'in Ndiose, ngwaña'an tyi'in nten bra kan'.

²⁶ ¿Ta ja ya tsa ña'an ti' wan cha' tyu'u ayman xiya' a? ¿Ta ja ya chkwi' wan lo kityi nu ngwa'an ayman Moisés nu ngwa s'ni a? Su'we la si chkwi' wan lo kityi kan' sa ña'an ndukwa cha' 'in yka kiche' kan', se'en nu ykwi' Ndiose lo'o Moisés: “Ndiose X'nan Abraham lkaän” ndukwin Ni 'in Moisés, “kwi' Ndiose X'nan Isaac lkaän, kwi' Ndiose X'nan Jacob lkaän” ndukwin Ni.

²⁷ Ja ndukwin kityi kan' cha' nan wa ngwa Ndiose X'nan ayman kan', chun' ti lka Ndiose X'nan ne' kan' sa bra nu ni. Kwi' ngwaña'an lka Ndiose X'nan nchga nten lu'u. Kan' cha' ndukwiin cha' ja ngwa biya' ti' wan siya' ti —ndukwin Jesús 'in ne' saduceo kan'.

Tñan nu ndloo la 'ñaan cha' ku'nian cha' 'in

Ndiose

²⁸ Lo'o mdiyan ska mstru nu ndu'u cha' jo'o nde se'en ndi'in Jesús bra kan'. Wa ynan mstru kan' bra nu mxkwen ne' kan' 'in Jesús, sa ña'an ngwa cha' su'we 'a ykwi' Jesús lo'o ne'. Lo'o mnicha' mstru kan' 'in Jesús bra kan':

—Ta'a tñan nu ngulo Ndiose 'ñaan cha' ku'nian ni, ¿ni sa ña'an tñan lka nu ndloo la 'ñaan cha' ku'nian a? —ndukwin yu 'in Jesús.

²⁹ Bra kan' mxkwen Jesús 'in mstru kan':

—Cha' nu ndukwa kulo la, kan' lka re: “'Wan ne' Israel, kunan su'we wan ni: Ska ti Ndiose lka X'naan.

³⁰ Ndi'in cha' tyukwi ti tiye wan tyi'in cha' 'wan lo'o Ndiose nu lka X'nan wan; ndi'in cha' ka luwi kasiya 'wan, kwi' tyi'in cha' 'wan lo'o Ndiose lo'o nchga cha' tiya nu ndi'in ke wan, sa ña'an ya' nu ka 'wan tyi'in cha' 'wan lo'o Ni” —ndukwin Jesús 'in yu—.

³¹ Kwi' ngwaña'an ndukwa xka cha': “Chka t'nan ti' wan 'in ta'a nten wan sa ña'an ka bra nu nchka t'nan ti' wan 'wan, ti ykwi' ti wan.” Ja ndiya xka tñan nu ndloo la 'ñaan cha' ku'nian, ska lo ti tñan re —ndukwin Jesús.

³² —Cha' nu ñi nchkwii', mstru —ndukwin mstru kan' 'in Jesús—, chañi cha' nu nchkwii' cha' ska ti Ndiose nu chañi cha' lka Ni X'naan; ja ndiya xka nu lka x'naan.

³³ Kwi' ngwaña'an, tyukwi ti tiye an ndi'in cha' tyi'in cha' 'ñaan lo'o Ni lo'o nchga cha' tiya nu ndi'in ke an, sa ña'an ya' nu ka tyi'in cha' 'ñaan lo'o Ni; ndi'in cha' ku'nian ngwaña'an. Lo'o ndi'in cha' chka t'nan tian' 'in ta'a nten nan, sa ña'an ka bra nu nchka t'nan tian' 'ñaan ti ykwiin' tian, su'we

'a cha' kan'. Nu ku'nian tñan ngwaña'an, ka'an 'a cha' su'we ngi'nian bra kan'. Chin' la cha' nu lka 'ñaan cha' tsaa lo'oan lomstan nu ka 'in Ndiose, ni siya lomstan nchkin, ni siya 'ni lu'u nu kujwian nde ni' lyaa cha' ka lomstan.

³⁴ Ngwa biya' su'we ti' yu ki'yu kan', mske' ti' Jesús.

—Chin' ti cha' ti ji 'iin cha' nu steen cha' 'in Ndiose, cha' ka Ni ndloo ni' kasiya 'iin —ndukwin Jesús 'in mstru kan'.

Bra nu mdyii ykwi' Jesús cha' kan', ja ykwi' 'a nten xka la cha' lo'o yu, cha' ntsen chin' ne' 'in yu bra kan'.

Mnicha' Jesús 'in ne' cha' 'in Krixtu

³⁵ Ngwa ska ya' mduun Jesús ngwa'u yu 'in nten ni' lyaa tnun kan', lo'o mnicha' yu 'in ne' bra kan':

—Ndu'u mstru cha' jo'o cha' ti kwi' nten ta'a ayman David ka Krixtu —ndukwin Jesús 'in ne'—. ¿Ni cha' ndu'u mstru kan' ngwaña'an?

³⁶ Ti kwi' ayman David wa ykwi' yu nu ngwa s'ni cha' X'nan yu lka Krixtu. Wa ngwa'u Tyi'i Ndiose cha' kan' 'in David, kan' cha' ngwaña'an ngwa'an yu lo kityi:

Ndiose nu lka X'naan ykwi' lo'o Krixtu nu lka X'naän:

“Tyukwaa nde la'a se'en kwin 'ñaän” ndukwin Ni,
 “sa ña'an ya' nu ku'ni tyi'in cha' 'in nchga nu nxuun lo'oo, cha' kaa ndloo 'in nchga cha'”
 ndukwin Ndiose nu lka X'naan 'in Krixtu.

³⁷ “X'naän” ykwi' ayman David cha' 'in Krixtu —ndukwin Jesús 'in ne'—. ¿Ni cha' ndu'u ne' cha' nten 'in ayman David ka Krixtu sikwa?

Ka'an 'a nten mduun nde kwa, lo'o mdiya 'a ti' ne' xa wa ynan ne' cha' nu ngwa'u Jesús 'in ne'.

Mstyá Jesús kí'ya 'in mstru nu ndu'u cha' jo'o

³⁸ Lo'o ti ngwa'u la Jesús 'in ne' bra kan':

—Ndií ti ti' wan cha' ja kwiñi lyo'o mstru nu ndu'u cha' jo'o 'wan. Ndiya 'a ti' ne' kan', cha' tyijin lyo ne' 'in xka la nten —ndukwin Jesús—. Lku' ne' kan' te' su'we ña'an nu tukwiin ku', cha' nchka ti' ne' cha' lye 'a ku'ni tnun xka la nten 'in ne' kan' xa nu nda'an ne' lo kiya'.

³⁹ Ndiya ti' mstru kan' tyukwa lo yka xlya su'we xa nu nda'an ne' ni' lyaa, kwi' ngwaña'an tyukwa ne' kan' se'en su'we la xa nu nchka ta'a,

⁴⁰ ni siya kulaa mstru kan' na'an tyi ne' kuna'an nu nganun ska ti cha' ngujwi kwilyo'o, lo'o nchga nan nu nsu'wi 'in ne' kuna'an kan' kulaa ne'. Chan nchkwi' mstru kan' lo'o Ndiose; cha' kwiñi ti ngi'ni ne' ngwaña'an, ska ti cha' ña'an xka la nten 'in ne', nchka ti' ne'. Kan' cha' ka'an la nu ti'í tyijin mstru kan', bra nu tiya tsan cha' ku'ni biya' Ndiose 'in nchga nten.

Lomstan nu mda ska nu kuna'an ti'i

⁴¹ Ngwa ska tsan ndyaa tukwa Jesús chin' ni' lyaa kan' kwi' se'en nduun kajun se'en nsu'wa ne' tñi cha' ka lomstan. Na'an yu 'in ka'an 'a nten nu mda'an msu'wa lomstan ni' kajun nde kwa. Mdiyan chin' ne' kuliya', lo'o ka'an 'a tñi msu'wa ne' kuliya' kan' ni' kajun kan'.

⁴² Chun' ndi'in la mdiyan ska nu kuna'an ti'i nu msu'wa tukwa ti tñi xuwe ni' kajun kan', kwi' nu chin' 'a nsu'wi lyo.

⁴³ Bra kan' ykwi' Jesús lo'o ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu cha' kan ne' se'en ndi'in yu:

—Chañi cha' nu chkwiin' lo'o wan ni —ndukwin Jesús 'in ne' kan'—, cha' tlyu la lomstan mda nu kuna'an ti'i kwa ke nchga lomstan nu mda xka la nten nu nda'an re.

⁴⁴Xka ta nten ni, mda ne' tñi nu nganun ti 'in ne'. Lo'o nu kuna'an ti'i kwa mda nchga nan nu nsu'wi ti chin' 'in; nchga nan nu ndiya 'in cha' kaja chin' nan ku, wa mda nu kuna'an kan' ni.

13

Ndla ti katin laa tnun

¹ Chun' ndi'in la wa tyo'o ti Jesús ni' lyaa tnun kan' lo'o ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu.

—Mstru —ndukwin ska yu 'in Jesús—, ñña'an kwi'yaa chin' laa tnun re cha' su'we 'a ndya'! ;Su'we 'a ñña'an kee nu nsu'wi si' na'an re! —ndukwin.

²—¿Ta wa na'an wan cha' tnun 'a na'an kee re a? —ndukwin Jesús 'in ne' bra kan'—. Nde loo la tiya ska tsan cha' ku'ni tyii siya' ti nten 'in na'an re, sa ñña'an bra nu ja ska kee kanun nu xñi ka'an chun' ta'a ran.

Nu ti'í nu ka xa nu wa tyii ti chalyuu

³Mdo'o ne' ndyaa ne' lo ki'ya Olivos, ndyaa tukwa ne' chin' se'en nchkan' su'we laa tnun kan' bra kan'. Mda'an Jesús lo'o Tyu lo'o Santiago lo'o Xuwa lo'o Ndre, lo'o mnan ti mnicha' ne' kan' 'in yu bra kan':

⁴—Katsaa' 'wa, ¿ni bra ka nu ku'ni tyii ne' 'in laa tnun kwa a? —ndukwin ne' kan' 'in Jesús—. ¿Ni sa

ña'an ka cha' ka biya' ti' ba cha' wa ka ti cha' kuxi kan' a?

⁵ Ngwa'u la chin' Jesús 'in ne' bra kan':

—Ki'ya wan kwenta cha' ja tukwin kwiñi lyo'o 'wan —ndukwin Jesús—.

⁶ Nde loo la kan ka'an nten nu chkwi' cha' kwiñi cha' 'ñaän. Chkwi' ne' cha' Krixtu lka ne', ngwaña'an kwiñi lyo'o ne' kan' 'in ka'an nten nu tsaa ña'an ti' cha' kwiñi kan'.

⁷ 'Bra kan' kanen cha' nxuun ta'a nten nasiyun re lo'o nten xka nasiyun, lo'o kunan wan cha' nxuun nten nasiyun tijyu' la. Ja kutsen wan bra kan'.

⁸ Xuun nten ska tsu' lo'o nten xka la'a tsu', kwi' xuun nten ska kichen tnun lo'o nten xka kichen tnun. Lo'o tyun se'en kiñan chalyuu bra kan'. Kwi' ngwaña'an, nchga se'en kaja jwi'ñan 'in ne'. Nchga cha' kan' ka bra nu wa tyisnan ti nu ti'í nu ka 'in nten chalyuu, si'i nan wa tyii ti chalyuu bra kan'.

⁹ 'Lo'o 'wan ni, ndii ti ti' wan tyi'in wan bra kan' —ndukwin Jesús—. Xñi nten kuxi 'wan, xtya ne' ki'ya 'wan tloo ne' wsiya; jwi'in ne' kan' 'wan la ni' lyaa 'in ne'. Ndi'in cha' tyituun wan tloo ne' gobierno, lo'o tloo ne' nu lka ndloo; chkwi' wan nchga cha' su'we nu 'ñaän lo'o ne' kan' bra kan'.

¹⁰ Ti ji tyii chalyuu bra kan', cha' kulo ndi'in cha' kanen cha' su'we 'ñaän se'en ndi'in nchga nten ña'aan chalyuu.

¹¹ Ja kutsen wan bra nu xñi nten 'wan cha' tsaa lo'o ne' 'wan se'en ndi'in ne' wsiya, cha' ka biya' 'wan tloo ne' kan'; ja tya'an 'a cha' tiye wan sa ña'an ka cha' nu xkwen wan 'in ne' kan'; ta Ndiöse nchga cha' nu ndi'in cha' chkwi' wan tsan kan'. Si'i wan, ti ykwi' ti wan, nu chkwi' wan lo'o ne' kan',

cha' lo'o tyukwi chabiya' 'in Tyi'i Ndiose chkwi' wan.

¹² Kuxi 'a ka tsan bra kan'; kujwi' xu'wa ne' 'in ta'a nten ne' cha' kujwi nten 'in ne', ngwaña'an kujwi' xu'wa ne' 'in sñi' ne'. Lo'o ne' kune' ni, kasin' ti' ne' 'in sti ne', 'in jya'an ne' bra kan'; ta ne' kune' kan' ta sti ne', o ta jya'an ne' cha' kujwi nten kuxi 'in ne' kula kan'.

¹³ Lye 'a ka ti'í ti' nchga nten 'wan cha' nten 'ñaǎn lka wan. Ja kuwe ti' wan; nchga wan nu talo wan 'in cha' kuxi kan' sa bra nu tyii chalyuu, kulaa Ndiose 'wan bra kan'.

¹⁴ 'Ndukwa ska cha' lo kityi nu ngwa'an ayman Daniel nu ykwi' cha' 'in Ndiose lo'o nten nu ngwa s'ni; wa ngwa'an cha' nde loo la ña'an wan bra nu xituun ne' ska nan nu chen 'a ña'an, nu ku'ni ñu'un 'in nchga nan luwi. —Ka biya' ti' wan cha' kan' bra nu chkwi' wan lo kityi re—. Bra nu ña'an wan cha' nduun nan chen ña'an kan' nde ni' lyaa tnun se'en ja nsu'wi chabiya' tyuun ran —ndukwin Jesús—, bra kan' ndi'in cha' xnan nchga wan nu ndi'in lo yuu Judea, xnan wan cha' xu'wi kutsi' wan lo ki'ya.

¹⁵ Xnan lya wan tsan kan'. Si nga'an ska nten ke na'an tyi yu tsan kan', ja kaja 'a bra cha' tyaan yu nde ni' ña'an, cha' kulo yu yu'wa nu nsu'wi 'in yu; ndi'in cha' ki'ya yu lyuu bra ti cha' xnan yu bra kan'.

¹⁶ Kwi' ngwaña'an, si nga'an ska nten lo jyan tsan kan', ja kaja 'a bra xitukwi yu nde na'an tyi yu cha' ki'ya yu te' kichan' 'in yu, ndi'in cha' xnan yu bra ti.

¹⁷ ¡T'nan 'a nu kuna'an tnan! Lo'o nu kuna'an nu nsu'wi kuwi' kune' nu ti ngati', ¡t'nan 'a ka ne'

kan' bra nu tiya tsan kan'!

¹⁸ Su'we ti jñan wan cha' 'in Ndiose cha' ja ka tyempu tlya' bra nu ndi'in cha' xnan wan,

¹⁹ cha' ka'an 'a nu ti'í tyijin wan tsan kan'. Ja ya tyijin nten chalyuu nu ti'í ngwaña'an, ti bra nu ngwiñan Ndiose chalyuu. Lo'o kwi' tyempu nu ka nde loo la, ja tyijin 'a nten nu ti'í ngwaña'an xiya'.

²⁰ Wa ytsa' nu lka X'naan 'ñaan cha' chin' ti tsan ka bra nu tyijin ne' nu ti'í kan'; chun' nchka t'nan ti' Ni 'wan nu lka wan nten 'in Ni, kan' cha' ku'ni Ni cha' chin' ti bra talo tsan kuxi kan'. Si chan talo tsan kuxi kan', ja ska nten chalyuu lyaa bra kan'.

²¹ 'Nde loo la ka bra nu katsa' ne' kwiñi 'wan: “Kan na'an wan chin' nde re, wa ngala Krixtu” nchkwin ne' kwiñi 'wan. “Yaa na'an wan nde kwa, wa ngala Krixtu kichen kwa” nchkwin xka nu kwiñi bra kan'. Ja kunan wan cha' nu chkwi' ne' kan'.

²² Krixtu kwiñi ka ne' kan'. Kwi' ngwaña'an, kan la chin' nten kwiñi nu chkwi' cha' ntsa' ne' cha' nu ykwi' Ndiose lo'o nten; cha' kwiñi ti ku'ni ne' kan' cha' tnun, cha' kuwe 'a ti' nten. Ku'ni ne' kwiñi kan' ngwaña'an, cha' kwiñi lyo'o ne' 'wan, cha' nchka ti' ne' kwiñi lyo'o ne' 'in nchga nten nu wa ngulo suwi Ndiose cha' ka ne' nten 'in Ni.

²³ Wa ytsaän' cha' kan' 'wan ni, ni siya ti ji ka cha' kuxi kan', cha' ki'ya wan kwenta sa ña'an ka cha' kan', cha' ka ndii ti ti' wan bra kan'.

Sa ña'an ka bra nu xiya' kan ti kwi' Ni nu wa msu'wa Ndiose cha' ngwa nten chalyuu.

²⁴ Ti ngwa'u la Jesús chin' cha' 'in ne' bra kan':

—Bra nu mdyii mdijin nten nu ti'í kan' —ndukwin Jesús—, ka tla ña'an xaa kwan bra kan', kwi' ngwaña'an ja chkan' xaa ko' bra kan'.

²⁵ Kwii kulasiin nu ndukwi kwan kalu lyuu bra kan', lo'o kiñan nchga nan nu nsu'wi ni' kwan.

²⁶ Lo'o na' nu wa msu'wa Ndiose 'ñaän ndijyaän cha' kaän nten ni, ña'an nten 'ñaän, cha' tyaän xiya' laja koo nu nduwi 'a. Lye chin' ña'an ka bra kan', cha' lo'o nchga jwersa 'ñaän tyaän.

²⁷ Bra kan' kuloŭn tñan 'in ka'an 'a angajle, cha' tsaa angajle kan' xo' ti'in se'en ti nchga nten nu wa ngulo suwi Ndiose; tsaa angajle kan' nchga se'en ndi'in nten kan' ña'aan chalyuu.

²⁸ 'Ndiya ska cha' nu ka ki'yaan kwenta si ña'aan yka kityi, yka nstin. Xa nu tyisnan tyukwa kuten, kan' kalu lka', lo'o ka biya' tian' cha' wa ndla ti kala ni' tyoo bra kan'.

²⁹ Kwi' ngwaña'an, ka biya' ti' wan cha' wa tyii ti nchga cha', xa nu ña'an wan cha' wa ndo'o tukwa nchga cha' nu wa ytsaän' 'wan tsan; wa ka ti cha' bra kan'.

³⁰ Chañi cha' nu nchkwiïn' lo'o wan, cha' nu ja ya tyii cha' 'in nchga nten nu lu'u lo chalyuu ni, bra kan' ka nchga cha' lo chalyuu sa ña'an nu ytsaän' 'wan tsan.

³¹ Tyii cha' 'in nchga nan nu nsu'wi ni' kwan, tyii cha' 'in nchga nan nu nsu'wi lo chalyuu, ni siya ja tyii siya' ti cha' nu nchkwiïn' lo'o wan, cha' xkwi' cha' nu ñi lka cha' nu nchkwiïn'.

³² 'Ja ska nten jlyo ti' ni tsan ka cha' kan', ni bra ka ran; ni siya angajle, ni siya na', skaän tiän nu lkaän Sñi' Ndiose, ja jlyo tian'. Ska ti Stian Ndiose, jlyo ti' Ni ni tsan ka cha' tnun kan'.

³³ Ndii ti ti' wan tyi'in wan sikwa. Ndla ti ti' wan tyi'in wan bra nu kata wan 'in Ndiose, cha' ja jlyo ti' wan ni ña'an bra kan Ni.

³⁴ Sa ña'an lka xa nu wa tsaa ti ska nten tijyu', bra wa tsaa ti yu, ta yu tñan 'in msu cha' ña'ansiin ne' na'an tyi yu, ska tñan skaa msu kan'; kwi' kulo x'nan na'an kan' tñan 'in yu ki'yu nu nduun kwan tulo'oo cha' ka ndii ti ti' yu nchga bra.

³⁵ Ngwaña'an 'wan ni, ndii ti ti' wan tyi'in wan cha' ja jlyo ti' wan sa ña'an bra tyaan X'nan wan, ni siya nde msiin, ni siya jlu'we tla, ni siya bra nu msi'ya la kwe'e, ni siya wa ngwi'ya xaa xka tsan.

³⁶ Ndii ti ti' wan tyi'in wan sikwa, si siya' ka kala X'nan wan, cha' ja tyo'o tukwa yu laja bra nu laja' ti wan.

³⁷ Nde lka cha' nu chkwii'n' lo'o wan, kwi' ngwaña'an lo'o nchga nten: Ndii ti ti' wan tyi'in wan sikwa.

14

Mnan ti mskan' nten cha' lo'o ta'a ne' cha' xñi ne' 'in Jesús

¹ Tyukwa tsan ti ji cha' ka ta'a pascua, ta'a nu nchku ne' jaxlya tiji nu ja lo'o skwan tiye' ndya' bra kan'. Kan' ndyaa naan sti jo'o nu lka ndloo, ndyaa naan mstru nu ndu'u cha' jo'o, ndyaa naan ne' sa ña'an ku'ni ne' cha' ka xñi ne' 'in Jesús mnan ti, cha' kujwi ne' 'in yu.

² Ykwi' ne' lo'o ta'a ne' bra kan':

—Ja su'we xñian 'in yu tsan nchka ta'a —ndukwin ne'—. Kasin' 'a ti' nchga nten nu ndi'in ta'a si ngwaña'an ku'nian, tlyu 'a cha' wsuun ka kan' bra kan'.

Nda'an ska nu kuna'an sete ke Jesús

³ Lo'o ndi'in Jesús na'an tyi Simón nu wa msñi kicha nu ngatsu' kuna' yu nu ngwa s'ni la. Nde kichen Betania ndukwa tyi Simón kan'. Bra nu ndukwa ne' tu'wa msaa nchku ne', kan' mdiyan ska nu kuna'an se'en ndi'in ne', mdiyan lo'o ska te'én lyu' ti nu ndya' lo'o kee alabastro. Wa msa'an te'én lyu' ti lo'o tyi'a xi tyi'i nu lka sete nardo; ka'an 'a nga'an sete kan'. Bra kan' mcha nu kuna'an kan' tu'wa te'én, mslu tyi'a xi tyi'i kan' lo jlyu'we Jesús se'en ndukwa yu.

⁴ Kan' cha' msin' ti' chin' nten ta'a nchku ne' bra nu na'an ne' cha' y'ni nu kuna'an kan' ngwaña'an:

—¿Ni cha' mslu nu kuna'an sete kwa ngwaña'an ti? —ndukwin ne'—.

⁵ ¿Ni cha' ja yjwi' ran cha' kaja chin' tñi cha' ta 'in ne' ti'i? Wa mdijin snan siyentu tñi plata nga'an sa kwa sete xi tyi'i kan' —ndukwin ne' 'in ta'a ne'.

Lye 'a mxicha' ne' 'in nu kuna'an kan' bra kan'.

⁶ —Ja chkwi' wan lo'o nu kuna'an re cha' ja ku'ni ngwaña'an —ndukwin Jesús 'in ne'—. Su'we 'a tñan y'ni nu kuna'an re cha' 'ñaän.

⁷ Nchga tsan ndi'in ne' ti'i lo'o wan lo chalyuu re, kan' cha' ka ku'ni wan cha' su'we lo'o ne' ti'i sa ña'an bra nu nchka ti' wan; lo'o na' ni, wa tyii ti tsan nu tyi'iin lo'o wan.

⁸ Wa y'ni nu kuna'an re nchga cha' sa ña'an nu ngwa 'in. Nan wa y'ni cha' ka xi tyi'i tyukwi ña'aän ni; ni siya ti ji kajaän, nde loo la y'ni xu'we nu kuna'an re 'ñaän tyukwi ña'aän cha' kutsi' ne' 'ñaän.

⁹ Chañi cha' nu chkwiin' lo'o wan ni, cha' nchga se'en nu kanen cha' 'ñaän ña'aan chalyuu, la kan'

kunan nten nchga cha' nu wa y'ni nu kuna'an re tsan ni, cha' tyu'wi ti' nten cha' su'we 'a tñan y'ni nu kuna'an re.

Y'ni Juda trisiyun 'in Jesús ya' nten xa'an

¹⁰ Lo'o Juda Iscariote ni, ti kwi' ta'a yu lo'o nu ngi'ni xa'an cha' 'in Jesús lka yu kan'. Bra kan' mdo'o Juda kan' ndyaa yu se'en ndi'in sti jo'o nu lka ndloo la, cha' kujwi' xu'wa yu 'in Jesús ya' ne' kan'.

¹¹ Su'we 'a ngwa tiye ne' nu tnun nchka kan' xa nu ynan ne' cha' nu ykwi' Juda lo'o ne', kan' cha' ykwi' ne' tnun kan' lo'o yu cha' ta ne' tñi 'in yu. Bra kan' mdyisnan Juda ndyaa naan yu ni bra ka nu ta yu 'in Jesús ya' ne' xa'an kan'.

Xkaya' ti nchku siin Jesús lo'o ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu

¹² Nu ngwa tsan kulo 'in ta'a nu nchku ne' jaxlya tiji nu ja lo'o skwan tiye' ndya' kan', tsan kan' ngwa ta'a siin pascua, tsan nu ndujwi ne' slya' kune' cha' ku ne' ta'a. Bra kan' mnicha' ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in Jesús:

—¿La nde ya' ku'ni xu'we ba cha' ku siinan cha' 'in ta'a pascua a? —ndukwin ne' 'in yu.

¹³ Lo'o ngulo Jesús tñan 'in tukwa ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu bra kan':

—Yaa lya wan lo kichen tnun kwa —ndukwin yu 'in ne' kan'—. Nde kwa tyukwa ta'a wan lo'o ska yu ki'yu nu ndukwa ska te'en tyi'a skun yu. Tsaa ña'an wan 'in yu kan'.

¹⁴ Se'en sten yu ni' ña'an, chkwi' wan lo'o nu lka x'nan na'an kan': “Nde lka tñan nu ndukwin mstru 'ñaan 'iin. Ku'nii cha' su'we katsaa' 'ñaan, ¿la nde ya' kaja se'en nu kuñ siinän' lo'o ne' nu

ngi'ni xa'an cha' 'ñaän, cha' ku'ni ba ta'a pascua?" Ngwaña'an chkwi' wan lo'o nten nu nka tyi kan'.

¹⁵ Lo'o kwa'u yu ska se'en tlyu 'wan bra kan', ska na'an nu ndiya xka pisu nde kwan nu wa lka ngwa su'we, se'en ndi'in nchga nan nu kunanjo'o 'ñaan bra kan'. La kan' ku'ni xu'we wan nan nu ku siinan —ndukwin Jesús.

¹⁶ Kan' cha' mdo'o ne' ndyaa ne' lo kichen tnun kan', mdiyan ne' tu'wa na'an kan'; sa ña'an nu wa ndukwin Jesús 'in ne', ngwaña'an ngwa cha' kan'. Kwi' y'ni xu'we ne' nan nu ku siin ne' cha' 'in ta'a pascua bra kan'.

¹⁷ Xa wa msiin, mdiyan Jesús lo'o tii tyukwa ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu.

¹⁸ Laja nu ndi'in ne' nchku ne', bra kan' ykwi' Jesús lo'o ne':

—Chañi cha' nu nchkwïin' lo'o wan —ndukwin Jesús—. Ndiya ska nten ta'a wan nu su'wa ti nchku lo'oŭn ni, nu wa kujwi' xu'wa ti 'ñaän ya' nten xa'an.

¹⁹ Xi'in chin' ti' ne' ndi'in ne' bra kan'. Bra ti mdyisnan ta'a ne' ykwi' ne' lo'o Jesús:

—¿Ta na' nu taän 'iin ya' nten xa'an a? —ndukwin ska yu 'in Jesús.

—¿Ta na' a? —ndukwin xka yu bra kan'.

²⁰ —Ska yu ta'a tii tyukwa wan, kan' lka nu kujwi' xu'wa 'ñaän ya' nten xa'an —ndukwin Jesús 'in ne'—. Ska yu ta'a wan nu su'wa nchku lo'oŭn ska ti ni' ka'nan skwa re —ndukwin Jesús 'in ne'—.

²¹ Na' ni, nu wa msu'wa Ndiose 'ñaän ndijyaän cha' kaän nten, ka cha' kuxi 'ñaän sa ña'an nu ndukwa cha' 'ñaän lo kityi ti ngwa s'ni. T'nan 'a

nten nu ta 'ñaän ya' nten xa'an bra kan', su'we la ngwa 'in yu ni siya ja yan yu lo chalyuu siya' ti.

²² Ti nchku siin ne' bra nu msñi Jesús ska jaxlya, ndya yu xu'we 'in Ndiose cha' 'in jaxlya kan', msu'we yu 'in ran, cha' kutsaa yu ran 'in nten cha' ku ne'.

—Ku wan jaxlya re —ndukwin Jesús 'in ne'—. Nde lkaän, tyukwi ña'aan ykwiin' lka re.

²³ Kan' msñi Jesús 'in ska basu mñun, ndya yu xu'we 'in Ndiose, mda yu mñun 'in ne' cha' ko'o ne' bra kan'. Yi'o nchga ne' mñun kan' bra kan'.

²⁴ —Ña'an ti' tneën, ngwaña'an ka mñun re —ndukwin Jesús 'in ne'—. Xa nu kajaän lo wsi, kalu tneën cha' kaja sa ña'an ku'ni tyii Ndiose ki'ya nu ndi'in 'in nchga nten chalyuu, cha' ngwaña'an xkan' Ni cha' lo'o nten xiya'.

²⁵ Chañi cha' nu nchkwii'n' lo'o wan, cha' ja ko'oñn 'aän mñun xiya' ni, sa ña'an bra nu tiya tsan kan' nu ko'oñn mñun kwi lo'o wan nde se'en ndi'in Ndiose ndloo la.

Chkwi' Tyu lo'o nten cha' ja nsu'wi lyo yu 'in Jesús siya' ti

²⁶ Bra wa yla tu'wa ne' kantu 'in Ndiose, mdo'o ne' ndyaa ne' lo ki'ya Olivos bra kan'.

²⁷ Xiya' ykwi' Jesús lo'o nten nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu bra kan':

—Ta'a wan ka jyu'u ti' wan 'ñaän —ndukwin Jesús 'in ne'—. Kulaa ya' wan chin' 'ñaän ndi'a. Kan' ka cha' nu ndukwa lo kityi 'in Ndiose: “Ku-jwiin' 'in nten nu na'ansiin 'in slya' kan', lo'o xnan nchga slya' tyaa i' bra kan', ndukwin Ndiose.” Ngwaña'an nchkwii' kityi kan'.

28 Bra nu tyu'uũn xiya', tsa'aãn Galilea nde loo la 'wan.

29 —Ja chan nchga nten kulaa ya' ne' 'iin; lo'o na' ni, ja kulaãn ti'iin 'iin siya' ti —ndukwin Tyu 'in Jesús bra kan'.

30 —Chañi cha' nu nchkwii'n' lo'oo —ndukwin Jesús 'in Tyu—. Ndi'a, snan ya' chkwi' nu'win lo'o nten cha' ja nsu'wi lyoo 'ñaãn. Ngwaña'an chkwi' lo'o nten xa nu ti ji xi'ya la kwe'e tukwa ya' ndi'a, xa wa tla.

31 —Ja chkwiin' lo'o nten cha' ja nsu'wi lyoũn 'iin —ndukwin Tyu 'in Jesús—. Si kujwi nten 'iin, ni siya wa kujwi ti nten 'ñaãn, ja xkween 'in nten cha' ja nsu'wi lyoũn 'iin —ndukwin Tyu 'in Jesús.

Lye 'a ykwi' Tyu, kwi' ngwaña'an nchga ne' kwa, su'wa ti ykwi' ne' lo'o Jesús.

Ykwi' Jesús lo'o Ndiose Sti yu nde Getsemaní

32 Lo'o ndyaa ne' ska ni' lyo'oo se'en nduun yka tla', ska yuu nu ngwa naan Getsemaní bra kan'.

—Tyukwa wan chin' nde ti —ndukwin Jesús 'in ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu—. Tsa'aãn nde kwa la chin' cha' chkwiin' lo'o Ndiose Stiin —ndukwin yu.

33 Ndyaa yu la chin' bra kan', ndyaa yu lo'o Tyu lo'o Santiago lo'o Xuwa. Kan' lye 'a ngwa xi'in ti' Jesús, mda'an 'a cha' tiye yu sa ña'an ka cha' kuxi nu ndi'in cha' ka 'in yu.

34 —Xi'in 'a tiãn' ni —ndukwin Jesús 'in ne'—, ja taloũn si'ya cha' xi'in kan'. Nde ti kanun wan, ndii ti ti' wan tyi'in wan —ndukwin.

35 Ti ndyaa Jesús la chin' nde kwa la, mduun xtyin' yu lo yuu ti, mjñan yu 'in Ndiose si kaja ña'an nu ka 'in yu cha' ja tyukwa yu cha' kuxi.

³⁶ —Stiñ —ndukwin Jesús 'in Ndiose—, nchga lo tñan nchka 'iin ku'nii. Kan' cha' ni, ja taa chabiya' tyukwaän cha' kuxi re, si kaja xka ña'an nu ka ku'niñ tñan re —ndukwin Jesús 'in Ndiose Sti yu—. Lo'o si'i sa ña'an nu nchka tiän' cha' ka; nu'win ku'nii lo'oñ sa ña'an nu nchka tii'.

³⁷ Bra kan' ndyaan Jesús xiya' se'en ndi'in snan nten kan', lo'o laja' ti ne' kan' bra kan'.

—Simón —ndukwin yu 'in Tyu—, ¿ta lajaa' tii ni a? —ndukwin—. ¿Ta ja nchka kaa ndii tii' chin', ni siya ska bra ti a?

³⁸ Ndi ti ti' wan tyi'in wan ni. Chkwi' wan lo'o Ndiose cha' ja ku'ni kune' xa'an kanan 'wan. Jlyo tiän' cha' tyukwi ti tiye wan xlyaa wan ku'ni wan tñan re 'ñaän; lo'o ja ndalo wan, kan' cha' ndla 'a yija' wan.

³⁹ Xiya' ndyaa Jesús la chin', ti kwi' ti cha' mjñan yu 'in Ndiose Sti yu xiya'.

⁴⁰ Kan' ndyaan yu xiya' se'en ndi'in ne' kan', lo'o xiya' laja' ne' kan', cha' lye 'a yu'wi sla ne'. Ja jlyo 'a ti' ne' sa ña'an xkwen ne' 'in yu bra kan'.

⁴¹ Xiya' ndyaa Jesús bra kan'. Kwi' ngwaña'an snan ya' ndyaan Jesús se'en ndi'in ne'.

—¿Ti laja' wan a? ¿Ti ndi'in tña' wan a? —ndukwin Jesús 'in ne'—. Ya' la ni sikwa, wa mdiya bra nu tyaa lo'o ne' 'ñaän nu wa msu'wa Ndiose ndijyaän cha' kaän nten. Wa ta ti nten 'ñaän ya' nten xa'an ni.

⁴² Tyituun wan tyaan ni, cha' wa mdiyan yu nu wa y'ni trisiyun 'ñaän ya' nten xa'an.

Ndyaa lo'o ne' 'in Jesús presu

⁴³ Laja bra nu ykwi' Jesús, mdiyan Juda kan' se'en ndi'in yu, ti kwi' ta'a ne' nu ngi'ni xa'an cha'

'in yu ngwa Juda kan'. Ka'an 'a nten tlá mda'an lo'o Juda, nten nu wa ngulo ne' wsiya tñan 'in cha' kan lo'o 'in Jesús; lo'o xtyi wsuun, lo'o yka ndi'ya ne' ndijyan ne'. Sti jo'o nu lka ndloo la, lo'o mstru nu ndu'u cha' jo'o, lo'o ne' kula 'in kichen, kan' lka nu ngulo tñan 'in ne' tlá kan'.

⁴⁴ Juda nu wa ta ti 'in Jesús ya' nten xa'an kan', wa ykwi' yu lo'o ne' tlá kan' nu ngwa tsan, ytsa' yu sa ña'an nu ku'ni yu:

—Chkwichaän' kijin ska' yu ki'yu kan' —ndukwin Juda 'in ne' tlá—. Xñi lya wan 'in yu bra kan', yaa lo'o lya wan 'in yu kan' —ndukwin yu 'in ne'.

⁴⁵ Kan' cha' ndijyan Juda, bra ndyaa yu se'en nduun Jesús cha' chkwicha' yu ska' Jesús:

—¿Nde ti nduun, mstru? —ndukwin Juda 'in Jesús.

Ykwicha' Juda ska' Jesús bra kan'.

⁴⁶ Bra ti msñi ne' tlá 'in Jesús, cha' tyaa lo'o ne' 'in yu bra kan'.

⁴⁷ Lo'o ska nten ta'a nda'an Jesús mskwin yu xtyi 'in yu, msi'yu ku' yu jin nxkan ska msu 'in sti jo'o nu lka ndloo la bra kan'.

⁴⁸ Kan' ykwi' Jesús lo'o ne' tlá kan':

—¿Ta lo'o xtyi wsuun lo'o yka ndi'ya wan nda'an wan cha' xñi wan 'ñaän a? —ndukwin Jesús 'in ne' kan'—. ¿Ta ska nten nu y'ni kunan lkaän sikwa a?

⁴⁹ Tyun 'a tsan na'an wan 'ñaän xa nu mdi'iin ni' lyaa tnun, ngwa'uün cha' 'in Ndiose 'in nten nde kwa, lo'o ja msñi wan 'ñaän bra kan'. Jlyo tiän' sa ña'an cha' nchka ni, chun' kwi' ngwaña'an nchkwi' kityi 'in Ndiose cha' 'ñaän.

⁵⁰ Bra kan' ngulaa ya' nchga ta'a nda'an Jesús 'in yu, msnan ne'.

Yu kune' nu msnan 'in nten xa'an

⁵¹ Lo'o ska yu kune' ti, nganun yu mda'an ña'an yu 'in nten nu ndyaa lo'o 'in Jesús. Ska te' ngaten ti mxiin chun' yu kune' kan'. Lo'o xñi ne' tlá kan' 'in yu kune', ngwa ti' ne';

⁵² kan' cha' mxnun yu te' ngaten kan' ya' ne', msnan yu ti'yu ti yu.

Mduun Jesús tloo ne' wsiya

⁵³ Ndyaa lo'o ne' 'in Jesús tloo x'nan sti jo'o bra kan'. Nde kwa mdyo' ti'in nchga sti jo'o nu lka ndloo la, lo'o ne' kula, lo'o mstru nu ndu'u cha' jo'o.

⁵⁴ Tijyu' ti mda'an ña'an Tyu chun' ne' tlá kan', sa bra nu mdiyan ne' ni' lyo'oo 'in x'nan sti jo'o. Bra kan' ndyaa tukwa Tyu se'en ndi'in nten nu ndi'in kwan tuna'an kan'. Ndukwa ne' tu'wa kii' cha' katsun ti ne'.

⁵⁵ Lo'o sti jo'o nu lka ndloo la, lo'o nchga ne' wsiya kan', ngwa ti' ne' xtya ne' ki'ya 'in Jesús cha' ka kujwi ne' 'in yu, lo'o ja mjwi ña'an nu xtya ne' ki'ya 'in yu.

⁵⁶ Mda'an 'a ne' kwiñi tloo ne' wsiya kan', cha' xtya ne' ki'ya 'in yu, lo'o ja su'wa ykwi' ne' kan'.

⁵⁷ Nu wa tyii ti cha', bra kan' mdyituun la chin' ne' kwiñi, ykwi' ne' lo'o ne' nu tnun nchka kan':

⁵⁸ —Wa ynan ba ska cha' nu ykwi' yu ki'yu re —ndukwin ska ne' kwiñi kan'—. Nde lka cha' nu ykwi' yu: “Ku'ni tyiñ 'in laa tnun re nu ngwiñan nten chalyuu ti. Chun' snan tsan ti ku'niñ cha' tya' xka nu ja kwiñan nten chalyuu.”

⁵⁹ Lo'o ja su'wa ykwi' ne' kwiñi kan' bra kan'.

⁶⁰ Kan' mdyituun sti jo'o nu lka ndloo la tloo nchga ne' nu tnun nchka, mnicha' yu 'in Jesús:

—¿Ta ja ndiya cha' nu chkwii' lo'o ba cha' kulo luwi 'iin, 'in ki'ya nu msty'a ne' 'iin a? —ndukwin sti jo'o kan' 'in Jesús.

⁶¹ Tiin ti mduun Jesús, ja ska cha' siya' ti mxk-wen yu 'in ne'. Kan' cha' xiya' mnicha' sti jo'o nu lka ndloo la 'in yu bra kan':

—¿Ta chañi cha' Krixtu lkaa a? —ndukwin—. ¿Ta ska ti nu'win lkaa Sñi' Ndiose nu ngi'ni tnuan 'in a? —ndukwin sti jo'o kan' 'in Jesús.

⁶² —Chañi cha' nu ykwi' wan, na' lkaän nu kan' —ndukwin Jesús 'in ne' bra kan'—. Kwi' ngwaña'an, nde loo la ña'an wan 'ñaän nu wa msu'wa Ndiose 'ñaän ndijyaän cha' kaän nten; ña'an wan 'ñaän se'en tyukwaän la'a se'en kwin 'in Ndiose Stiin. Nchga tñan siya' ti nchka 'in Ndiose ku'ni Ni. Lo'o ña'an wan 'ñaän bra nu kaän xiya' laja koo nde ni' kwan bra kan'.

⁶³ Msin' 'a ti' sti jo'o nu lka ndloo la bra kan', kan' cha' msaa' ste' yu tloo ne' kan'.

—Ja ndi'in cha' xtya la xka nten ki'ya 'in yu ki'yu re —ndukwin sti jo'o kan' 'in ne'—.

⁶⁴ Nan wa ynan wan cha' tnun 'a cha' kuxi nu ykwi' yu re 'in Ndiose, bra nu ndukwin yu cha' ska ti nu lka Sñi' Ndiose lka yu. ¿Ni sa ña'an chkwii' wan 'in cha' kan' a?

Nchga nten kan' mxkwen ne' 'in nu lka ndloo la kan', cha' ndi'in cha' kaja Jesús.

⁶⁵ Bra kan' mdyisnan ne' ngi'ni ti'í ne' 'in Jesús; msu'wa ne' tyi'a nu mdo'o tu'wa ne' kiloo yu, kwi' ngwaña'an mji'in ne' 'in yu xa nu nchkun' kiloo yu lo'o ska te'.

—Lo'o ni, cha' kii ti' nu'win, jkatsaa' 'wa ti ka nu lka mji'in 'iin! —ndukwin ne' 'in Jesús bra kan'.

Lo'o ne' nu nduun kwan kan', mji'in ne' ndukun' 'in yu bra kan'.

Ndukwin Tyu cha' ja nsu'wi lyo 'in Jesús siya' ti

⁶⁶ Ti ndukwa Tyu tu' na'an tyi x'nan sti jo'o, lo'o mdiyan ska nu kuna'an nu ngi'ni tñan 'in sti jo'o bra kan'.

⁶⁷ Na'an nu kuna'an kan' 'in Tyu se'en ndukwa yu tu'wa kii', kan' mxina'an su'we 'in yu xiya'.

—Lo'o nu'win nda'an lo'oo Jesús Nazaret kan' —ndukwin nu kuna'an kan' 'in yu bra kan'.

⁶⁸ —Si'i na' —ndukwin Tyu—. Ja nsu'wi lyoŋn 'in yu. Ja nchka biya' tiän' ni cha' lka nchkwi' lo'oŋn —ndukwin Tyu 'in nu kuna'an kan'.

Bra kan' mdo'o Tyu ndyaa tu'wa lo'oo ti. Msi'ya la kwe'e bra kan'.

⁶⁹ Na'an nu kuna'an kan' 'in yu xiya', kan' cha' mdyisnan nchkwi' lo'o ne' nu nduun kwi' se'en ti:

—Lo'o yu ki'yu kwa lka ta'a nda'an ne' kan' —ndukwin nu kuna'an kan'.

⁷⁰ Xiya' ykwi' Tyu cha' ja lo'o yu nda'an yu lo'o Jesús. Chun' ndi'in la chin' ykwi' nten nu nduun kwi' se'en ti lo'o Tyu:

—Chañi cha' ta'a nda'an ne' kan' lkaa —ndukwin ne'—, cha' lo'oo lkaa ne' Galilea —ndukwin ne' 'in Tyu.

⁷¹ Bra kan' mdyisnan Tyu nchkwi' lye yu cha' ta Ndiose nu ti'í 'in yu si cha' kwiñi chkwi' yu lo'o ne'.

—Ja nsu'wi lyoŋn 'in yu ki'yu kwa nu nchkwi' 'a wan cha' 'in —ndukwin Tyu 'in ne'.

⁷² Bra ti msi'ya la kwe'e xiya'. Bra kan' nsu'wi ti' Tyu sa ña'an cha' nu wa ykwi' Jesús lo'o yu nu ngwa tsan: “Nde lka tñan nu ku'nii ndi'a, Tyu; snan ya' chkwii' lo'o nten cha' ja nsu'wi lyoo 'ñaän,

xa nu ti ji xi'ya la kwe'e tukwa ya!." Kan' cha' nnganan 'a Tyu bra kan'.

15

Mduun Jesús tloo Pilato nu lka gobernador

¹ Xa nu ngwi'ya xaa xka tsan, mdyo' ti'in sti jo'o nu lka ndloo, lo'o ne' kula, lo'o mstru nu ndu'u cha' jo'o, mdi'in nchga ne' wsiya cha' chkwi' ne' lo'o ta'a ne'. Bra kan' mskan' ne' kan' 'in Jesús, ndyaa lo'o ne' 'in yu tloo Pilato nu ngwa gobernador romano cha' ka biya' 'in yu. Mnicha' Pilato 'in Jesús bra kan':

² —¿Ta nu'win lkaa ree 'in ne' judío a? —

—Kwi' sa ña'an nu ndukwiin, ti kwiin' lkaän —ndukwin Jesús 'in gobernador kan'.

³ Kan' mstyia sti jo'o nu lka ndloo ka'an ki'ya 'in Jesús tloo Pilato kan'.

⁴ Lo'o xiya' ykwi' Pilato lo'o Jesús bra kan':

—¿Ja nchka 'iin xkween 'in ne' kwa a? —ndukwin Pilato 'in yu—. Nan wa ka'an ki'ya mstyia ne' 'iin.

⁵ Ja ykwi' Jesús lo'o ne' siya' ti. Yuwe 'a ti' Pilato bra kan'.

Ngulo Pilato tñan cha' kujwi ne' 'in Jesús

⁶ Nchga yijan xa nu ndiya tsan ta'a kan', ndlaa nu lka gobernador ska ti presu, sa ña'an presu nu jñan ne' judío 'in yu.

⁷ Lo'o nsu'wi tyun nten ni' ña'an chkwán yijan kan', ne' nu wa yjwi 'in ne' romano, ne' xka la'a tsu' nu ngwa ndloo kan' bra nu msuun ne' lo'o. Ska presu kan' lka Barrabás.

8 Bra kan' mdyo' ti'in ka'an nten tloo Pilato, mjñan ne' 'in yu cha' kulaa yu 'in ska presu sa ña'an nu ngi'ni yu nchga yijan.

9 —¿Ta nchka ti' wan cha' kulañ 'in yu re nu lka ree 'wan, ne' judío a? —mnicha' Pilato 'in nten ka'an kan'.

10 Ykwi' Pilato ngwaña'an chun' mgii ti' yu cha' ti'í ti' sti jo'o nu lka ndloo 'in Jesús, kan' cha' mdiyan lo'o ne' 'in Jesús tloo yu cha' lka yu gobernador.

11 Mjñan nten ka'an 'in Pilato cha' kulaa yu 'in Barrabás, si'i 'in Jesús. Nan wa ykwi' nten ka'an kan' lo'o Pilato cha' kulaa 'in Barrabás, chun' mdatsaa sti jo'o nu lka ndloo 'in nten cha' ngwaña'an jñan ne' cha' 'in Pilato.

12 Xiya' mnicha' Pilato 'in ne' bra kan':

—¿Ni sa ña'an ku'niñ lo'o yu re, nu ykwi' wan cha' lka yu ree 'in ne' judío sikwa a? —ndukwin Pilato 'in nten ka'an kan'.

13 Kwen msi'ya lo'o ne' 'in Pilato bra kan':

—¿Kujwi lya wan 'in yu kwa lo wsi! —ndukwin ne'.

14 —¿Ni cha' nchka ti' wan cha' kujwiñ 'in yu re? —ndukwin Pilato 'in ne'—. ¿Ni ña'an ki'ya ndi'in 'in yu a?

Lye la msi'ya lo'o ne' 'in Pilato bra kan':

—¿Kujwi lya wan 'in yu kwa lo wsi!

15 Kan' cha' ngulaa Pilato 'in Barrabás cha' ki'ya tla' chin' tiye nten ka'an kan'. Xa nu lye mji'in sndaru 'in Jesús lo'o ti su, bra kan' ngulo Pilato tñan 'in sndaru cha' tyaa lo'o ne' 'in Jesús cha' jwi'in ka'an ne' 'in yu lo wsi.

16 Lo'o ndyaa lo'o sndaru 'in Jesús ni' ña'an se'en ndukwa nten nu lka gobernador, mdyo' ti'in nchga sndaru nu ndi'in nde kwa bra kan'.

17 Kan' mxku' ne' ska te' kwaa 'in Jesús. Mxkii ne' lti kiche' chun' ta'a cha' ka ska sne', mstyane' sne' kiche' kan' ke Jesús.

18 Kwi' y'ni tnun ne' 'in yu cha' kwiñi ti bra kan': —¡Su'we ti tyi'in, nu'win nu lkaa ree 'in ne' judío! —ndukwin sndaru 'in Jesús.

19 Lo'o mdyisnan ne' mji'in ne' yka ti ke Jesús bra kan'. Lye msu'wa ne' tyi'a nu ndo'o tu'wa ne' loo yu. Kwi' mduun xtyin' ne' tloo yu, sa ña'an si ku'ni tnun ne' 'in yu, ni siya cha' kwiñi ti.

20 Xa wa mdyii mstyane' lyo'o sndaru 'in Jesús, ngulo ne' te' kwaa kan' 'in yu bra kan'; xiya' mxku' ne' ste' yu bra kan', cha' tsaa lo'o ne' 'in yu se'en xtyane' 'in yu lo wsi. Mdo'o ne' ndyaa lo'o ne' 'in yu bra kan'.

Mstyane' 'in Jesús lo wsi

21 Tuwiin se'en mda'an ne', bra kan' mdukwa ta'a sndaru 'in Simón, ne' Cirene; sti Alejandro lo'o Rufo lka Simón kan'. Ndyaan Simón yaa yu tñan ni kixin', lo'o ngulo sndaru tñan 'in yu cha' ki'ya yu wsi kan' cha' 'in Jesús bra kan'.

22 Ndyaa lo'o ne' 'in Jesús nde se'en nu naan Gólgota bra kan'. Ki'ya se'en ndiya tijyan ke ayman, ngwaña'an ndyo'o Gólgota cha'tñan.

23 Nde kwa mda ne' mñun mxtyane' lo'o mirra nu lka ska rmiyu yka cha' ko'o Jesús bra kan', lo'o ja mslyaa yu ko'o yu mñun kan'.

24 Bra kan' mji'in ka'an ne' 'in yu lo wsi, lo'o kan' mdi'in jya sndaru lo'o ta'a ne', y'ni ne' kanan lo'o

ta'a ne' ti ka nu ka kaja ste' Jesús. Ngwaña'an ngwa cha' mdyii mtsaa ne' ste' Jesús lo'o ta'a ne'.

²⁵ Ngwa bra wa kaa tlya mstya sndaru 'in Jesús lo wsi.

²⁶ Ke wsi kan' wa mdiya letra nu ytsa' ni ña'an ki'ya mstya ne' 'in Jesús: “Nu nde lka ree 'in ne' judío” ndukwin letra kan'.

²⁷ Ti kwi' tsan kan', mji'in ka'an ne' 'in tukwa nten nu y'ni kunan lo wsi kwi' se'en ti lo'o Jesús. Wsi 'in ska yu kunan, kan' mduun la'a se'en kwin 'in Jesús, wsi 'in xka yu mduun la'a se'en kaa kan'.

²⁸ Sa ña'an lka cha' nu ngwa'an ayman s'ni lo kityi 'in Ndiose, ngwaña'an ngwa: “Chkwi' ne' cha' lka yu ta'a nten xa'an.” Ngwaña'an lka cha' ndukwa lo kityi kan'.

²⁹ Msty lyo'o 'a ne' 'in Jesús xa nu mdijin ne' tuwiin, lye mxicha' ne' 'in yu.

—¡Jaan! Nu'win lkaa nu ykwii' cha' ku'ni tyii laa tnun kwa —ndukwin ne' kan'—, lo'o ndukwiin cha' kwiñaan 'in ran xiya' chun' snan tsan ti, ¿mske' tii' a?

³⁰ Kulaa 'iin, ti ykwii' ti sikwa; ki'yaa lyaa lo wsi kwa ni, si ka 'iin —ndukwin ne'.

³¹ Lo'o sti jo'o nu lka ndloo, lo'o mstru nu ndu'u cha' jo'o, msty lyo'o ne' 'in Jesús.

—Ngulaa yu 'in xka ta nten —ndukwin ne' nu tnun nchka kan' 'in ta'a ne'—, lo'o ja nchka 'in yu kulaa 'in yu, ti ykwi' yu.

³² Krixtu lka yu, ree 'in ne' Israel ta'aan lka yu, ndukwin yu. Su'we la si ki'ya yu lo wsi, ti ykwi' ti yu. Ña'an kwi'yaan si ka 'in yu bra kan'. Tsaa ña'an tian' 'in yu bra kan' —ndukwin ne' 'in ta'a ne'.

Kwi' ngwaña'an yu kunan ta'a nga'an yu lo wsi, lo'o ne' kan' ykwi' ne' cha' kuxi 'in Jesús.

Ngujwi Jesús

³³ Xa nu ndi'ya kwan ngwa tla xaa ña'aan chalyuu. Snan bra mdaloo cha' tla xaa.

³⁴ Lo'o bra wa snan siin, bra kan' kwen msi'ya Jesús:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —ndukwin. Nde ña'an ndyo'o cha' kan' cha'tñan: Ndiose 'ñaän, Ndiose 'ñaän, ¿ni cha' ngulaa yaa' 'ñaän?

³⁵ Ynan chin' nten nu nduun kwi' se'en ti, lo'o ja ngwa biya' ti' ne' ni cha' ngwa nu ykwi' yu:

—Kunan su'we wan, wa msi'ya yu 'in ayman Elías —ndukwin ne' kan'.

³⁶ Kan' msnan ska nten ndyaa 'ya yu ska kiche; mcha' yu 'in kiche kan' lo'o mñun tiye' bra kan', mskwen yu 'in ran kijin tu'wa Jesús lo'o ska yka ti cha' ko'o Jesús, ngwa ti' yu.

—Kataan chin' —ndukwin nten kan'—, ña'aan si kan ayman Elías cha' ti'ya 'in Jesús re lo wsi.

³⁷ Lo'o kwen msi'ya Jesús, ngujwi bra kan'.

³⁸ Bra ti mdaa' te' tnun nu ndukwi loo jo'o ni' lyaa tnun kan'. Nde kwan mdyisnan mdaa' te' kan' sa ña'an ya' mdaa' ran la lyuu.

³⁹ Lo'o capitán romano nu ngwa ndloo 'in sndaru nu nduun se'en nga'an Jesús, wa na'an capitán kan' sa ña'an y'ni Jesús bra nu ngujwi yu.

—Chañi cha' Sñi' Ndiose nu lka ndloo la ti lka ayman re —ndukwin capitán kan'.

⁴⁰ La kan' tijyu' ti mduun ska ta ne' kuna'an, ña'an kwi'ya ne' 'in Jesús; lo'o Liya Magdalena, lo'o

xka Liya nu ngwa jya'an Santiago nu kune' la, kwi' jya'an Se, lo'o Salomé ndi'in nde kwa.

⁴¹ Xa nu ti mda'an Jesús nde Galilea, ti kwi' ta'a ne' kuna'an kan' mda'an lo'o yu, mdaya' ne' 'in yu. Kwi' ngwaña'an, mdi'in tyun la ne' kuna'an nde kwa lo'o ne' kan', ne' kuna'an nu ta'a mda'an Jesús mdiyan ne' kichen Jerusalén.

Mtsi' ayman Jesús

⁴² Wa ki'ya ti tla, ti kwi' tsan ta'a siin ngwa kan', lo'o la xka tsan ka tsan nu xitña' ne' judío.

⁴³ Mdiya ska ne' wsiya nu naan Se, ne' kichen Arimatea ngwa yu kan', ska ne' kula nu tnun nchka ngwa yu. Lo'o Se ndyaa ña'an 'a ti' yu cha' wa tiya ti tsan cha' ka Ndiöse ndloo la; kan' cha' y'ni ngula tiye yu, ndyaa yu tloo Pilato mjñan yu chabiya' kutsi' yu 'in ayman Jesús.

⁴⁴ Yuwe 'a ti' Pilato si chañi cha' ngujwi Jesús ndla ti. Kan' cha' msi'ya Pilato 'in capitán 'in sndaru nu nduun kwan kiya' wsi cha' kan capitán kan' tloo yu, cha' katsa' ñi 'in yu si chañi cha' ngujwi Jesús.

⁴⁵ Lo'o ytsa' capitán kan' 'in Pilato cha' chañi ngujwi ayman kan'; kan' cha' mda Pilato chabiya' 'in Se cha' tsa lo'o yu 'in ayman kan', cha' katsi'.

⁴⁶ Bra ti ngwi'ya Se ska te' su'we 'a ña'an; mdi'ya yu kula 'in ayman kan', mxiin yu te' kwi' chun' ayman. Bra kan' ndyaa lo'o yu 'in ayman ska tukee nu wa ngulu yu si' yuu, mtsi' yu 'in ayman Jesús ni' tukee kan'. Bra kan' mxlyuu yu ska kee tnun tu'wa tukee kan', tsa mchkun' ne' tu'wa kee kan' bra kan'.

⁴⁷ Lo'o Liya Magdalena, lo'o Liya jya'an Se, na'an ne' se'en mtsi' yu 'in ayman Jesús.

16

Ndyu'u Jesús xiya'

¹ Bra wa mdyii tsan nu nxitña' ne' judío, lo'o Liya Magdalena lo'o Liya jya'an, Santiago lo'o Salomé, ndyaa ne' msi'i ne' sete xi tyi'i. Kan' ndyaa lo'o ne' 'in sete kan', cha' ta'an ran ña'an chun' ayman Jesús, ngwa ti' ne'.

² Wa ngwi'ya xaa xka tsan bra kan', tsan kulo 'in smnan. Bra nu ndyo'o tukwa kwichaa, bra ti mdo'o ne' kuna'an kan' ndyaa ne' se'en nsu ayman Jesús tukee kan'.

³ Laja nu mda'an ne' tuwiin ykwi' ne' lo'o ta'a ne':

—¿Ti ka nu ka taya' 'ñaan cha' kulo tsuan' kee tnun nu nchkun' tu'wa tukee kan' a? —ndukwin ne' 'in ta'a ne'.

⁴ Bra wa mdiyan ne' kwi' se'en ti, na'an ne' tukee kan', cha' wa mdo'o tsu' kee tnun nu nchkun' tu'wa tukee bra kan'; ndukwa laa tu'wa tukee kan' bra kan'.

⁵ Yten ne' ni' tukee, na'an ne' ska yu ki'yu kune', mske' ti' ne'; ngaten 'a te' tyukwin nu nchku' yu ki'yu kan', ndukwa la'a se'en kwin se'en ysu ayman kan' nu ngwa xkan'. Yuwe 'a ti' ne' kuna'an kan' ña'an ne' 'in yu.

⁶ —Ja kutsen wan —ndukwin yu ki'yu kan' 'in ne' kuna'an kan'—. Wa jlyo tiän' cha' nda'an naan wan 'in Jesús Nazaret nu yjwi ne' lo wsi. Ja nsu ayman kan' nde re, cha' wa ndyu'u yu kan' xiya'.

Kan wan nde re, ña'an wan chin' se'en mstyá ne' 'in ayman kan'.

⁷ Bra kan' yaa lya wan katsa' wan cha' re 'in Tyu lo'o 'in ña'aan ta ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu: “Wa tsaá ti yu, ti ykwi' ti yu, nde Galilea nde loo la 'wan; nde kwa tyukwa ta'a wan 'in yu, sa ña'an nu wa ndukwin yu 'wan nu ngwa xkan'”.

⁸ Bra kan' mdo'o ne' tukee msnan ne' ndyaa ne'. Lye 'a mchkwan ne', cha' ytsen 'a ne'. Ja ykwi' 'a ne' lo'o xka nten tuwiin cha' ytsen 'a ne'.

Mdo'o tukwa Jesús se'en ndi'in Liya Magdalena

⁹ Ti kwi' tsan kulo 'in smnan ngwa, kan' nu ndyu'u Jesús xiya'. Kulo mdo'o tukwa yu tloo Liya Magdalena. Ti s'ni la y'ni yu jo'ó 'in Liya kan', bra nu ngulo yu kati kwi'in kuxi nu msñi 'in nu kuna'an kan'.

¹⁰ Bra nu na'an Liya 'in Jesús, bra ti mdo'o nu kuna'an kan' ndyaan se'en ndi'in ta'a ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu, cha' katsa' 'in ne' nchga cha' nu ngwa. Nganan ti ne' ndi'in ne', cha' xi'in 'a ti' ne' chun' ngujwi Jesús.

¹¹ Ja ynan ne' cha' nu ykwi' Liya lo'o ne', cha' ja yaa ña'an ti' ne' siya' ti cha' wa na'an Liya 'in Jesús lu'u.

Mdo'o tukwa Jesús se'en ndi'in tukwa nten nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu

¹² Chun' ndi'in la chin', kan' mdo'o tukwa Jesús xiya', ngwa'u tloo yu 'in tukwa nten nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu. Tuwiin se'en ndya'an ne' ni kixin', la kan' ngwa'u tloo ykwi' Jesús 'in ne'.

¹³ Bra ti ndyaan ne' lo kichen, ytsa' ne' cha' kan' 'in ta'a nda'an ne'; lo'o ja ynan ne' cha' nu ykwi' tukwa nten kan'.

Tñan nu ngulo Jesús 'in ne' nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu

¹⁴ Nu ngwa msiin la chin', kan' mdo'o tukwa Jesús se'en ndi'in tii xka nten nu ngi'ni xa'an cha' 'in yu laja nu mdukwa ne' nchku ne' tu'wa msaa. Lye ykwi' yu lo'o ne' kan', ni cha' lka ja ndyaa ña'an su'we ti' ne' 'in yu, ni cha' lka nchkun' ke ne'. Lo'o ykwi' yu lo'o ne' ni cha' lka ja ynan ne' cha' nu ykwi' ta'a tyukwaa ne' kan', bra nu ytsa' ne' 'in ne' cha' wa na'an ne' 'in yu kulo ndukwa bra nu tka ndyu'u ti yu siya'.

¹⁵ —Tsaa wan tyukwi ña'aan lo chalyuu —ndukwin Jesús 'in ne' bra kan'—. Katsa' wan cha' 'ñaän 'in nchga nten. Chkwi' wan lo'o nten cha' wa y'niin tñan lo wsi cha' ka lyaa ne' 'in nchga cha' kuxi.

¹⁶ Xa nu sten nten cha' 'ñaän, tyukwatya ne' chabiya' 'ñaän bra kan', tyo'o laa ne' kan' 'in cha' kuxi bra kan'. Nten nu ja xlyaa sten cha' 'ñaän siya' ti, kanun ki'ya 'in ne' bra kan'.

¹⁷ Nten nu sten cha' 'ñaän, ku'ni ne' kan' cha' tnun chabiya' 'ñaän, cha' kuwe 'a ti' xka la nten: kulo ne' kan' 'in kwi'in kuxi nu msñi 'in nten; ka chkwi' ne' kan' cha' nu nchkwi' ne' xka kichen tijyu' chabiya' 'ñaän;

¹⁸ xñi ne' kan' 'in kunan tlá; si ko'o ne' yan, ja ska cha' kuxi ka 'in ne' kan' bra kan'; lo'o ka xtya ya' ne' kan' chun' nu ti'í kan', cha' chkaa ne' —ndukwin Jesús 'in ne'.

Ndyaa Jesús nde ni' kwan

¹⁹ Bra wa mdyii ykwi' Jesús nu lka X'naan, bra kan' y'ni Ndiose cha' mchkwen yu ndyaa yu nde ni' kwan; ndyaa tukwa Jesús la'a se'en kwin 'in Ndiose la kan'.

²⁰ Lo'o mdo'o ne' nu wa y'ni xa'an cha' 'in Jesús ndyaa ne' bra kan', nchga kichen ykwi' ne' cha' 'in Ni lo'o nten. Lye 'a mdaya' X'naan 'in ne', cha' ngwa biya' su'we ti' nten nchga kichen se'en ndyaa ne' kan', cha' chañi 'a cha' 'in Ndiose nu ngwa'u ne'; ngwa biya' ti' nten kichen kan' xa nu na'an ne' cha' tnun nu y'ni ne' kan' chabiya' 'in Ndiose.

Ngwaña'an ka cha'.

**Cha' su'we nu nchkwi' cha' 'in Jesucristo nu
nka x'naan
New Testament in Chatino, Western Highland
(MX:ctp:Chatino, Western Highland)**

copyright © 1992 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chatino, Western Highland

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chatino, Zona Alta Occidental [ctp], Mexico

Copyright Information

© 1992, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chatino, Western Highland

© 1992, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
de5120df-8f34-5747-88ef-b19cf963f07d